

Η οικονομική ανάπτυξη της
Ελλάδας κατά την περίοδο
των Ολυμπιακών Αγώνων και
η κάθετη πτώση της οικονομίας
μετά το τέλος αυτών

Σπουδάστρια: Χαματζόγλου Χαματζηδάκη Ευγενία

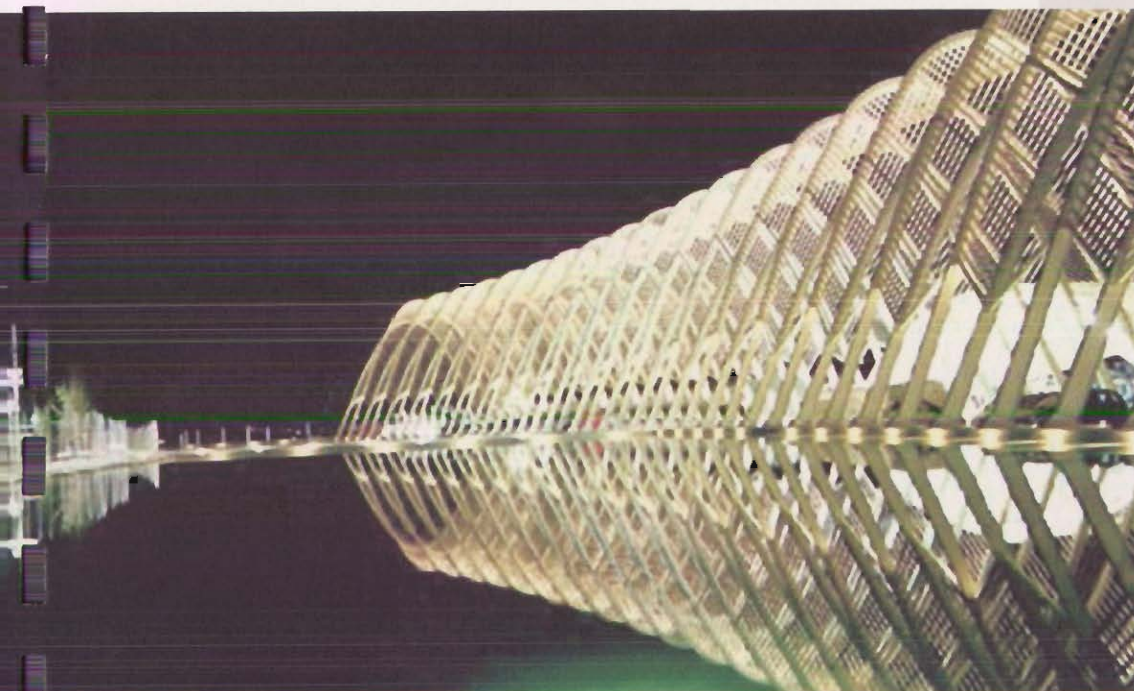

Αριθμός Μητρώου : 5614

Εξάμηνο : Πτυχίο

Περίοδος Νοεμβρίου 2005

Υπεύθυνη Καθ. : Σταματοπούλου Φ.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	4350
----------------------	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

κεφάλαιο 1 : ιστορική ανασκόπηση

- 1.1 Η σημασία των Ολυμπιακών αγώνων 03
- 1.2 Αναγκαία για τον Ελληνισμό η συνέχιση των αγώνων 05

κεφάλαιο 2 : ολυμπιακά έργα

- 2.1 Αθλητικά έργα στην περιοχή της Αττικής 06
 - 2.1.1 Συγκρότημα Φαλήρου 08
 - 2.1.2 Baseball και softball 08
 - 2.1.3 Κέντρο Beach volley Φαλήρου 09
 - 2.1.4 Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο 10
 - 2.1.5 Ολυμπιακό Κέντρο Τοξοβολίας 10
 - 2.1.6 Ολυμπιακό Κέντρο Σκοποβολής 10
 - 2.1.7 Αθλητικό Κέντρο Γαλασίου 11
 - 2.1.8 Κέντρο Κωπηλασίας 12
 - 2.1.9 Σύμπλεγμα Ολυμπιακών Αθλημάτων 13
 - 2.1.10 Διεθνές Κέντρο Εκπομπής 14
 - 2.1.11 Ολυμπιακό Χωριό 14
 - 2.1.12 Συμβολή των έργων στην περιοχή της Αττικής 16
- 2.2 Έργα που βελτίωσαν τις μεταφορές και τη συγκοινωνία 16
 - 2.2.1 Το νέο Διεθνές Αεροδρόμιο της Αθήνας 16
 - 2.2.2 Περιφερειακός δρόμος της Αθήνας 17
 - 2.2.3 Το Αττικό Μετρό 18
 - 2.2.4 Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων 19
- 2.3 Έργα Ευρωπαϊκού δικτύου 19
 - 2.3.1 Η Αττική οδός 20
 - 2.3.2 Π.Α.Θ.Ε (Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Εύζωνοι) 21
 - 2.3.3 Εγνατία οδός 22
 - 2.3.4 Γέφυρα Ρίου - Αντίρριου 23
 - 2.3.5 Σύνδεση Πρέβεζας - Ακτίου 23
 - 2.3.6 Σιδηροδρομικά έργα ΟΣΕ 24
- 2.4 Έργα - Παρεμβάσεις στο Κυκλοφοριακό 24

κεφάλαιο 3 : ολυμπιακοί αγώνες και οικονομία

- 3.1 Εισαγωγή 26
- 3.2 Οικονομικές Επιπτώσεις 28
- 3.3 Θεώρηση σύμφωνα με προηγούμενες Ολυμπιάδες 30
 - 3.3.1 Συμπεράσματα και συνεπαγόμενα για την Αθήνα 33
- 3.4 Οικονομική Ανάπτυξη 34

3.4.1	Χρηματιστήριο	35
3.4.2	Επενδύσεις	36
3.4.3	Τεχνικές εταιρείες	37
3.4.4	Ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας	38
3.5	Οι αγώνες για την επιχειρηματική κοινότητα	39
3.6	Ο ρόλος των τραπεζών	41
3.7	Η ελληνική κτηματαγορά	42
3.8	Ο προϋπολογισμός των αγώνων	43
3.9	Ο αμφισβητούμενος προϋπολογισμός του 2004	45
3.10	Συνολική εκτίμηση οικονομικών επιπτώσεων	46
3.10.1	Εισαγωγή	46
3.10.2	Συμπεράσματα	49

κεφάλαιο 4 : τουρισμός

4.1	Εισαγωγή	51
4.2	Τουριστικές επιπτώσεις	52
4.2.1	Η Ολυμπιακή Αγορά	53
4.2.2	Η Εσωτερική Τουριστική Αγορά	53
4.2.3	Η Διεθνής Τουριστική Αγορά	53
4.3	Ανάγκες και Διάθεση Καταλυμάτων	54
4.4	Τουριστική Ζήτηση	56
4.4.1	Χρηματικές εισροές από αλλοδαπούς τουρίστες	59
4.5	Πολιτιστική Ολυμπιάδα και Συνεδριακός Τουρισμός	61
4.6	Η επόμενη μέρα για τον τουρισμό	61

κεφάλαιο 5 : “η επόμενη μέρα”

5.1	Τα οφέλη της διοργάνωσης για τη χώρα μας	64
5.1.1	Δημιουργία Θέσεων Εργασίας	64
5.1.2	Εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών	66
5.1.3	Ανάπτυξη Ξενοδοχειακών Μονάδων	67
5.1.4	Αύξηση ΑΕΠ και επενδύσεων	68
5.1.5	Βελτίωση μεταφορών και τηλεπικοινωνιών	69
5.1.6	Επιπτώσεις για την απασχόληση	69
5.1.7	Άλλα οφέλη από τη διοργάνωση των αγώνων	70
5.2	Τα κατά των αγώνων	72
5.2.1	Το μέλλον των κατασκευαστικών και των ολυμπιακών ακινήτων	73
5.3	Η Κυβερνητική άποψη	74
5.4	Η επόμενη μέρα	77

βιβλιογραφία

κεφάλαιο 1

ιστορική ανασκόπηση

1.1 Η σημασία των Ολυμπιακών Αγώνων

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, από τις πρώτες ακόμα φορές διοργάνωσής τους, αποτέλεσαν μια από τις σημαντικότερες πολιτιστικές εκδηλώσεις για τον Ελλαδικό χώρο, μια εκδήλωση η οποία υπήρξε άμεσα συνδεδεμένη με λατρευτικές τελετές. Οι πρώτοι αγωνιστικοί χώροι, μάλιστα, βρίσκονταν στους προαύλιους χώρους των ναών καθώς και στα περίγυρά τους αφού θεωρούσαν πως οι κύριοι θεατές τους ήταν οι Θεοί. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, λοιπόν, με τόπο διεξαγωγής τους την σημερινή περιοχή της Ολυμπίας αποτελούσαν ένα πολύ ιδιαίτερο γεγονός για την τότε ελληνική επικράτεια.

Ο Πίνδαρος αναφέρει χαρακτηριστικά στην πρώτη ολυμπιακή οδή:

"όπως το νερό είναι το πολυτιμότερο από τα στοιχεία, και όπως ο χρυσός προβάλλει σαν το πιο ακριβό ανάμεσα σε όλα τα αγαθά, και όπως τέλος, ο ήλιος φωτοβολεί περισσότερο από κάθε άλλον αγώνα"

Ήδη από το 776 π.Χ, έτος διεξαγωγής της πρώτης Ολυμπιάδας, διακόσια περίπου χρόνια πριν καθιερωθούν οι Πανελλήνιοι Αγώνες, το ιερό της Ολυμπίας έχει αποκτήσει κύρος και η φήμη του εξαπλώνεται γοργά. Το γεγονός αυτό φανερώνουν τα αναρίθμητα αγάλματα και τα λοιπά αφιερώματα στο ιερό, τα οποία έχουν έρθει σήμερα στο φως, καθώς και τα ναόσχημα κτίσματα στους πρόποδες του Κρονίου, που πολλές ελληνικές πόλεις είχαν στήσει, συγκεκριμένα στην Άλτη, για να εξασφαλίσουν την εύνοια των Θεών. Φιλοδοξία κάθε ελληνικής πόλης ήταν να αναδείξει όσο περισσότερους Ολυμπιονίκες ήταν δυνατό. Για το λόγο αυτό μάλιστα, είχαν θεσπιστεί ειδικές διατάξεις, οι οποίες στόχο είχαν να παροτρύνουν τους πολίτες να αθληθούν.

Παράλληλα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες οι οποίοι γίνονταν στην Ολυμπία κάθε τέσσερα χρόνια και στους οποίους είχαν δικαίωμα συμμετοχής μόνο άνδρες διοργανώνονταν και Πανελλήνιοι Αγώνες Γυναικών. Η γυναίκα κατείχε τιμητική θέση στον ελληνικό πολιτισμό και δεν ήταν δυνατό να μην συμμετείχε σε αγωνιστικές εκδηλώσεις στον χώρο της Ολυμπίας. Τα Ηραία, όπως λέγονταν οι αγώνες αυτοί, είχαν καθιερωθεί προς τιμήν της Θεάς Ήρας, σύμφωνα με μια παράδοση, από την Ιπποδάμεια μετά το γάμο της με τον Πέλοπα και σύμφωνα με μια άλλη παράδοση από το συμβούλιο 16 Σεβάσμιων Γυναικών της Ηλείας στις οποίες οφειλόταν η ειρήνη στην χώρα της Ήλιδας κατά τον 6^ο αιώνα π.Χ. Στους Αγώνες αυτούς δεν ενδιέφερε τόσο η αθλητική υπεροχή και η νίκη όσο η ίδια η διαδικασία συμμετοχής σε αυτούς. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, λιγοστές είναι και οι

πληροφορίες για την επίδοση των τότε αθλητών. Ο νικητής κάθε αθλήματος αντιμετωπιζόταν ως ήρωας με ύψιστες τιμές.

Τα κύρια αθλήματα των ιστορικών χρόνων στην Ολυμπία είχαν ως πρότυπο τους, τους Μυθικούς Αγώνες των Θεών. Η προσέγγιση των Θεών, οι οποίοι θεωρούνταν ήρωες και ιδρυτές των Αγώνων από τους ανθρώπους, καθώς και η προσπάθεια των τελευταίων να γίνουν κατά κάποιο τρόπο "ισάξιοι" τους, υπήρξε η κύρια αποστολή του Ιερού της Ολυμπίας, όπως άλλωστε και των υπόλοιπων Ελληνικών Ιερών. Έργο τους ήταν να διδάξουν τον άνθρωπο πως μόνο με τον άθλο κατορθώνει να απαλλαγεί από τον "θηριώδη βίο", να αφυπνίσει και να αναπτύξει τις ανεξάντλητες ψυχικές και σωματικές του δυνάμεις και τις αρετές με τις οποίες τον έχει προικίσει η φύση, και να κατορθώσει τελικά να αισθανθεί "ελεύθερος". Οι Αγώνες λοιπόν αυτοί δεν ήταν ένα απλό θέαμα, αλλά μια ιεροτελεστία και μάλιστα η γυμναστική σε συνδυασμό με τη μουσική ήταν, σύμφωνα με τον Πλάτωνα, δώρα των Θεών. Οι Ολυμπιονίκες γίνονταν, κατά κάποιο τρόπο, κοινωνοί της θεϊκής αϊγλής και της άχρονης ζωής των πρώτων μυθικών νικητών. Για το λόγο αυτό πολλοί από αυτούς λατρεύονταν ακόμα και μετά το θάνατο τους, στις γενέτειρες πόλεις τους, ως ήρωες. Η νίκη στους Ολυμπιακούς Αγώνες ήταν το ύψιστο αγαθό και η ανώτατη τιμή η οποία μπορούσε να δεχθεί οποιοσδήποτε θνητός άνθρωπος.

Το αγωνιστικό στοιχείο υπήρξε πηγή έμπνευσης για τον ελληνικό κόσμο τόσο στα γράμματα και στις τέχνες όσο και σε κάθε άλλη εκδήλωση της δημόσιας και ιδιωτικής ζωής του. Τόσο βαθιά και άμεση ήταν η επιρροή των Αγώνων στην καθημερινή ζωή αλλά και στις μεγάλες στιγμές των Ελλήνων, ώστε ήδη στις αρχές του 5ου αιώνα π.Χ ο "Αγών" είχε πάρει συγκεκριμένη μορφή και το άγαλμα του με αλτήρες στα χέρια είχε στηθεί στο Ιερό της Ολυμπίας. Άλλη παράσταση του σε ανάγλυφο, διακοσμούσε τη χρυσελεφάντινη τράπεζα που χρησίμευε για την τοποθέτηση των στεφάνων που προορίζονταν για τους Ολυμπιονίκες. Παράσταση του "Αγώνος" κοσμούσε και τα νομίσματα της νήσου Πεπαρήθου, σημερινής Σκοπέλου, που χρονολογούνται στα έτη 500- 480 π.Χ. Η Νίκη εξάλλου ήταν για τους Έλληνες μια συγκεκριμένη και απτή μορφή. Οι αναρίθμητες παραστάσεις της Θεάς σε έργα πλαστικής και ζωγραφικής φανερώνουν την συνεχή παρουσία της στις σκέψεις και στις καρδιές των Ελλήνων.

Ο Ελληνικός κόσμος ονειρεύονταν και πάσχιζε να αποκτήσει, Ενότητα και Ειρήνη και αυτό πραγματοποιήθηκε στα Ελληνικά Ιερά που ήταν και τα αγωνιστικά κέντρα, και προπάντων στο Ιερό της Ολυμπίας. Όσο διαρκούσε η Ιερή Εκεχειρία, οι Έλληνες, κάτω από τη αόρατη παρουσία και προστασία των Θεών, παραμέριζαν τις διαμάχες τους και επιδίδονταν σε ειρηνικά έργα. Ο αθέμιτος ανταγωνισμός έδινε τη θέση του για λίγο χρόνο στην ευγενή άμιλλα. Παράλληλα, κατά το διάστημα αυτό σοφοί και λόγιοι είχαν την ευκαιρία να διαβάσουν στην Ολυμπία τα έργα τους. Στο χώρο αυτό συνειδητοποιούσαν οι Έλληνες την πνευματική τους ενότητα πάνω από τις επί μέρους διαφορές που τους χώριζαν, καθώς αποκαλύπτονταν τα κοινά τους χαρακτηριστικά παρά τις αντιδικίες οι οποίες υπήρχαν μεταξύ των ελληνικών πόλεων στις οποίες κατοικούσαν.

1.2 Αναγκαία για τον Ελληνισμό η συνέχιση των Αγώνων

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες που καθιερώθηκαν στον Ελλαδικό χώρο και διεξάγονταν επί 1.168 χρόνια (776 π.Χ. μέχρι 393 μ.Χ.) σε αυτόν, αποτελούν αναμφίβολα ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα του ελληνισμού.

Μετά την Ολυμπιάδα του έτους 393 μ.Χ., ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Θεοδόσιος Α΄ απαγόρευσε την τέλεση τους. Οι Ολυμπιακοί αγώνες έπαψαν να πραγματοποιούνται για 1.503 χρόνια και αναβίωσαν με τη μορφή μιας παγκόσμιας αθλητικής συνάντησης σύγχρονων αγωνισμάτων το 1896, χάρη στον ενθουσιασμό και την επιμονή του Ευάγγελου Ζάππα, του Γάλλου Βαρόνου Πιέρ Ντε Κουμπερτέν, του λογοτέχνη Δημητρίου Βικέλα, του Γεωργίου Αβέρωφ, του τότε Διαδόχου Κωνσταντίνου καθώς και άλλων Ελλήνων εμπνευσμένων από τα ιδανικά του Ελληνισμού και τα μηνύματα του Ελληνικού πολιτισμού. Παρά την αναβίωσή τους στην Ελλάδα, η τότε πολιτική ηγεσία δεν κατόρθωσε να κρατήσει την διεξαγωγή των "σύγχρονων" αυτών Ολυμπιακών αγώνων αποκλειστικά σε αυτήν. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποδεσμεύθηκαν από τον τόπο που τους γέννησε και στον οποίο αναπτύχθηκαν επί 12 αιώνες με αποτέλεσμα τα ιδανικά του Ελληνισμού να διαδοθούν πλέον σε όλο τον κόσμο.

Το Ολυμπιακό Πνεύμα και τα Ιδανικά τα οποία το διέπουν, αποτελούν μια σημαντική κληρονομιά του Ελληνισμού. Στόχο των σύγχρονων Ελλήνων πρέπει να αποτελέσει η διατήρηση, η ανάδειξη ακόμα και η περεταίρω ανάπτυξη της Ολυμπιακής αυτής Ιδέας σε παγκόσμιο πλέον επίπεδο.

κεφάλαιο 2

ολυμπιακά έργα

2.1 Αθλητικά έργα στην περιοχή της Αττικής

Στο σημείο αυτό αναφέρονται τα αθλητικά έργα υποδομής τα οποία πραγματοποιήθηκαν στην περίοδο 1998 - 2004. Τα έργα αυτά κατασκευάστηκαν προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες που δημιουργήθηκαν την περίοδο αυτή σε θέματα υποδομής λόγω της αυξημένης προσέλευσης ατόμων στη χώρα μας. Πρόκειται για έργα μεγάλης κλίμακας τα οποία μετά το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων στόχος ήταν να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της πόλης.

Τα κυριότερα έργα αθλητικής υποδομής που κατασκευάστηκαν εξαρχής ή αποτέλεσαν ανακαινίσεις παλαιών έργων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, στην περιοχή της Αττικής και τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα παρακάτω είναι συνοπτικά:

- **Στην περιοχή του Παλαιού Φαλήρου.**

1. Πολυδύναμο αθλητικό συγκρότημα (ξιφασκίας, taekwon-do, handball, volley κλπ)
Προϋπολογισμός: 88.041.085,84 € (αντιστοιχία με 30.000.000.000 δρχ.)
2. Κέντρο baseball για 20.000 θεατές
Προϋπολογισμός: 7.336.757,153 € (αντιστοιχία με 2.500.000.000 δρχ.)
3. Κέντρο softball για 10.000 θεατές.
Προϋπολογισμός: 6.456.346,295 € (αντιστοιχία με 2.200.000.000 δρχ.)
4. Κέντρο beach-volley με 2 γήπεδα για 10.000 θεατές το ένα και για 7.500 το άλλο.
Προϋπολογισμός: 4.695.524,578 € (αντιστοιχία με 1.600.000.000 δρχ.)

- **Στην περιοχή Τατοΐου.**

1. Ιππικό Κέντρο
Προϋπολογισμός : 16.727.806,31 € (αντιστοιχία με 5.700.000.000 δρχ.)
2. Κέντρο τοξοβολίας για 5.500 θεατές
Προϋπολογισμός: 5.869.405,723 € (αντιστοιχία με 2.000.000.000 δρχ.)

- **Στο Μαρκόπουλο.**

- Κέντρο σκοποβολής σε έκταση 250 στρεμμάτων με 210 θέσεις σκοπευτών για 13.000 θεατές.
Προϋπολογισμός: 8.804.108,584 € (αντιστοιχία με 3.000.000.000 δρχ.)

- **Στο Γαλάτσι.**

Γυμναστήριο επιτραπέζιας αντισφαίρισης για 6.000 θεατές.
Προϋπολογισμός: 10.271.460,01 € (αντιστοιχία με 3.500.000.000 δρχ.)

- **Στο Μαρούσι.**

Σύμπλεγμα Ολυμπιακών Αθλημάτων.
Προϋπολογισμός: 49.889.948,64 € (αντιστοιχία με 17.000.000.000 δρχ.)

- **Στη Νίκαια.**

Κέντρο άρσης βαρών για 5.000 θεατές με οκτώ χώρους προπόνησης.
Προϋπολογισμός: 8.804.108,584 € (αντιστοιχία με 3.000.000.000 δρχ.)

- **Στο Σχοινιά.**

Κωπηλατοδρόμιο για 40.000 θεατές.
Προϋπολογισμός: 18.488.628,03 € (αντιστοιχία με 6.300.000.000 δρχ.)

- **Στον Άγιο Κοσμά.**

Κέντρο ιστιοπλοΐας για 3.000 θεατές.
Προϋπολογισμός: 12.325.752,02 € (αντιστοιχία με 4.200.000.000 δρχ.)

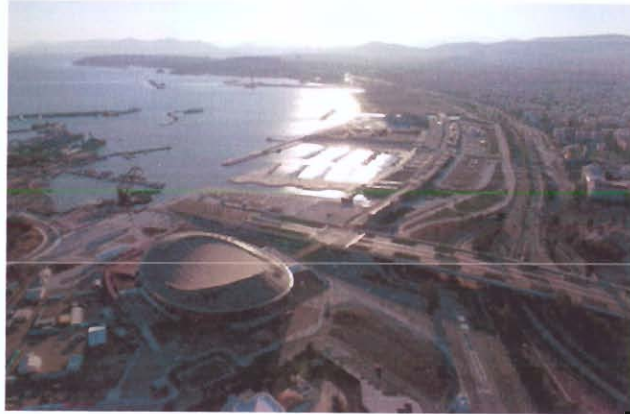
- **Στο Δήμο Αχαρνών (Θρακομακεδόνες)**

Ολυμπιακό Χωριό.
Προϋπολογισμός: 420.542.920 € (αντιστοιχία με 143.300.000.000 δρχ.)

2.1.1 Συγκρότημα Φαλήρου

Μετά τις εγκαταστάσεις του Ολυμπιακού Σταδίου στο Μαρούσι στις αθλητικές διοργανώσεις ξεχώρισε το συγκρότημα του Ν. Φαλήρου με τα πέντε επιμέρους κτίρια του το οποίο αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο Ολυμπιακό συγκρότημα. Το 2004 φιλοξενήθηκαν εντός των τειχών του: προκριματικοί handball, τσε κβοι do, ξιφασκία και προκριματικοί βόλεϊ. Το συγκρότημα χτίστηκε εκεί που βρισκόταν ο ιππόδρομος Φαλήρου και καταλαμβάνει έκταση 230 στρεμμάτων ενώ όλο το συγκρότημα χωράει 45.500 άτομα.

άποψη του συγκροτήματος
Ν. Φαλήρου

2.1.2 Baseball και softball

Στην παραλιακή ζώνη του Φαλήρου ανεγέρθηκαν τα γήπεδα baseball με 20.000 θέσεις και softball με 10.000 θέσεις. Τα δυο νέα, για την Ολυμπιακή παράδοση, αθλήματα απέκτησαν το χώρο τους στην Ελλάδα ειδικά για το 2004. Μετά τους αγώνες, δεδομένου πως στη χώρα μας οι υποστηρικτές τους είναι λιγιστοί (αν και τελευταία ασχολούνται όλο και περισσότεροι άνθρωποι με τα αθλήματα αυτά), τα κέντρα αυτά χρησιμοποιούνται για διαφορές αθλητικές, πολιτιστικές και κοινωνικές εκδηλώσεις. Η ανέγερση τους ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2001 και ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2003.

άποψη του γηπέδου
baseball - softball στην
περιοχή του φαλήρου

2.1.3 Κέντρο Beach volley Φαλήρου

Δύο γήπεδα ένα 10.000 και ένα 7.500 θέσεων και έξι γήπεδα προπόνησης αποτέλεσαν τους χώρους πραγματοποίησης των αγώνων beach volley των Ολυμπιακών του 2004. Το κέντρο άρχισε να κτίζεται το καλοκαίρι του 1998 και ολοκληρώθηκε το καλοκαίρι του 2002.

2.1.4 Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο

Ο τόπος συναντήσεων για το Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο είναι εγκατεστημένος στο Μαρκόπουλο περίπου 30 λεπτά από το Κέντρο της πόλης και λιγότερο από 10 λεπτά από το Διεθνές Αεροδρόμιο της Αθήνας. Το Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο υπήρξε ο χώρος συναντήσεων για προετοιμασία των αθλητών, για επιδείξεις άλματος καθώς και για επιπρόσθετη εκπαίδευση. Καταλαμβάνοντας μια περιοχή από 190 εκτάρια το κέντρο αυτό είναι ιδιωτικά χρηματοδοτούμενο και κατορθώνει να αποτελέσει ένα ιδανικό κέντρο για έφιππες δραστηριότητες.

ολυμπιακό ιππικό κέντρο στην περιοχή του Μαρκόπουλου

Το κέντρο είναι χωρισμένο σε δύο ζώνες:

- Η πρώτη φιλοξενεί τους στάβλους, τις εγκαταστάσεις για τους αθλητές συνοδούς και το προσωπικό καθώς και όλες τις περιοχές εκπαίδευσης.
- Η δεύτερη ζώνη περιλαμβάνει όλες τις περιοχές διεξαγωγής διαγωνισμών και έχει χωρητικότητα 30.000 θέσεων.

Το κέντρο Ιππασίας θα πρέπει να αποτελέσει την μόνιμη εγκατάσταση για εθνικά και διεθνή αγωνιστικά γεγονότα με την προοπτική για επιπλέον ανάπτυξη αθλητικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων. Παράλληλα, η άμεση πρόσβαση με το Διεθνές Αεροδρόμιο της Αθήνας θα βοηθήσει στην ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Η έναρξη κατασκευής έγινε τον Ιούνιο του 2000, η μεταφορά του ιπποδρόμου από τις εγκαταστάσεις του Φαλήρου έγινε τον Αύγουστο του 2001 και η ολοκλήρωση των έργων έγινε τον Ιούνιο του 2003. Το κατασκευαστικό αυτό έργο το ανέλαβε ο Οργανισμός Διοργάνωσης Ιπποδρομιών Ελλάδος.

2.1.5 Ολυμπιακό Κέντρο Τοξοβολίας

Το Ολυμπιακό Κέντρο Τοξοβολίας κατασκευάστηκε κοντά στο Ιππικό Κέντρο και σε μικρή απόσταση από το Ολυμπιακό Χωριό. Οι προπονήσεις και οι αγώνες έγιναν στους ίδιους χώρους με την παρουσία 5.500 θεατών. Το κέντρο αυτό έχει διαστάσεις 170 x 150 m και η κατασκευή του ξεκίνησε το καλοκαίρι του 2000 και διήρκεσε περίπου δύο χρόνια, έως το καλοκαίρι του 2002. Όσο για την πορεία του μετά το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων, αυτό συνεχίζει να φιλοξενεί παντός είδους αγώνες τοξοβολίας.

2.1.6 Ολυμπιακό Κέντρο Σκοποβολής

Στο Μαρκόπουλο Αττικής κοντά στο νέο αεροδρόμιο Σπάτων σε έκταση 250.000 τ.μ στην Άγη Κασούμη πραγματοποιήθηκαν οι αγώνες σκοποβολής των Ολυμπιακών του 2004.

Οι εργασίες κατασκευής του κέντρου σκοποβολής ξεκίνησαν το καλοκαίρι του 1998 και ολοκληρώθηκαν το καλοκαίρι του 2002. Με δυναμικότητα 13.000 θέσεων και συνολικά 210 θέσεις σκοπευτών, τα έργα αυτά και μετά την Ολυμπιάδα είναι ιδιαίτερος χρήσιμα για αγώνες σκοποβολής σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

εσωτερική άποψη
του κέντρου
σκοποβολής

2.1.7 Αθλητικό Κέντρο Γαλατσίου

Το κλειστό Αθλητικό κέντρο Γαλατσίου κατασκευάστηκε σε πολύ μικρή απόσταση από το Σύμπλεγμα των Ολυμπιακών Αθλημάτων για να έχει άμεση πρόσβαση στο βασικό αγωνιστικό κέντρο των Ολυμπιακών Αγώνων. Το αθλητικό κέντρο είναι χωρητικότητας 8.000 θέσεων. Ο αγωνιστικός χώρος έχει διαστάσεις 30 x 60 m ενώ ο χώρος προπόνησης καλύπτει 2.000 m². Συνολικά το Αθλητικό Κέντρο καλύπτει μια επιφάνεια 10.000 m² και είναι εξοπλισμένο με όλες τις απαραίτητες ευκολίες για τους αθλητές, τους τεχνικούς, τους αντιπροσώπους του Τύπου και των Μ.Μ.Ε, τους επισήμους καθώς επίσης και για το κοινό.

Κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων το κέντρο Γαλατσίου φιλοξένησε αγώνες Ρίng-ronη και Ρυθμικής Γυμναστικής. Οι εγκαταστάσεις αυτές μπορούν να χρησιμοποιηθούν μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες για ποικίλα αθλητικά και πολιτιστικά γεγονότα. Η χρηματοδότηση του έργου αυτού έγινε από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

2.1.8 Κέντρο Κωπηλασίας

Το κέντρο κωπηλασίας κανό και slalom δημιουργήθηκε σε μια έκταση 255 εκταρίων και έχει μήκος 2,5 km και πλάτος 1 km με χωρητικότητα 10.000 θεατών στην εξέδρα των επισήμων και 40.000 ατόμων συνολικά. Η υποδομή του κτιρίου και οι βοηθητικές ευκολίες για τους αθλητές, τους επισήμους και τον τύπο αναπτύχθηκαν σε ένα μικρό νησί με μια επιφάνεια 7.5 εκταρίων και χωρητικότητα 2.000 θέσεων.

άποψη του κέντρου
κωπηλασίας

Οι εγκαταστάσεις αυτές χρησιμοποιήθηκαν κυρίως για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Μετά το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων ο χώρος αυτός μπορεί να αναπτυχθεί σε περιβαλλοντικό πάρκο, σε ψυχαγωγικό πάρκο ή ακόμα και σε μια εγκατάσταση που θα φιλοξενήσει τουριστικές δραστηριότητες. Ειδικά το κέντρο slalom μπορεί να αξιοποιηθεί για τη δημιουργία υδάτινου πάρκου, συμπληρώνοντας τις υπάρχουσες δραστηριότητες της περιοχής που βασίζονται στο νερό. Η κατασκευή του ξεκίνησε το πρώτο τρίμηνο του 2001 και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2003.

άποψη του κέντρου
κωπηλασίας

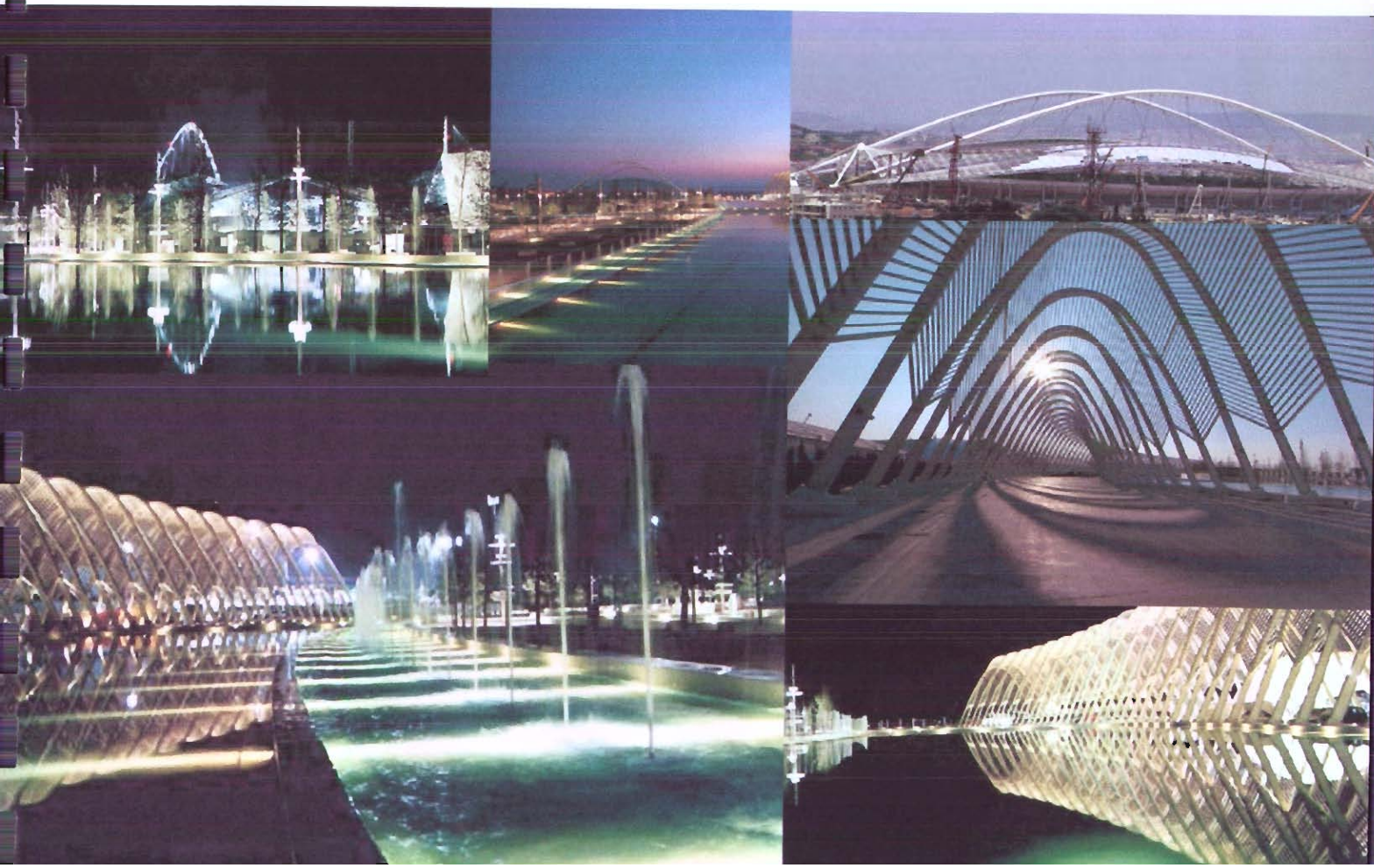
2.1.9 Σύμπλεγμα Ολυμπιακών Αθλημάτων

Σε συνδυασμό με τα ιδιωτικά χρηματοδοτούμενα σχέδια, υπάρχουν και άλλες επενδύσεις σχετικές με τις εγκαταστάσεις των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι επενδύσεις αυτές παρέχουν εκτεταμένες ευκαιρίες σε ειδικευμένες εταιρείες στους τομείς κατασκευών και τεχνολογίας. Το σύμπλεγμα των Ολυμπιακών Αθλημάτων της Αθήνας αναπτύχθηκε από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Το σύμπλεγμα αυτό, παγκόσμια γνωστό σήμερα, αποτέλεσε τον κεντρικό αθλητικό πόλο για την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Το σύμπλεγμα βρίσκεται στο Μαρούσι, 10 χλμ από το κέντρο της πόλης και 15 χλμ. από το νέο διεθνές αεροδρόμιο της Αθήνας.

Το σύμπλεγμα περιλαμβάνει:

- Το Ολυμπιακό Στάδιο με χωρητικότητα 80.000 θέσεις.
- Το Ολυμπιακό Ποδηλατοδρόμιο με χωρητικότητα 6.000 θέσεις.
- Την εσωτερική Ολυμπιακή Αίθουσα με χωρητικότητα 18.000 θέσεις.
- Τα Εσωτερικά και Υπαίθρια Ολυμπιακά Κέντρα Κολύμβησης με ολική χωρητικότητα 14.500 θέσεις
- Το Ολυμπιακό κέντρο Τένις με χωρητικότητα 23.000 θέσεις.
- Την Αίθουσα Εκπαίδευσης Αθλημάτων.
- Το κέντρο ελέγχου doping.

Η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού επένδυσε 50 εκατομμύρια ευρώ (περίπου 17 δις δρχ. όπως αναφέραμε παραπάνω) για την ανακαίνιση του Συμπλέγματος Ολυμπιακών Αθλημάτων, προκειμένου να ιδρύσει έναν τόπο συναντήσεων για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και ταυτόχρονα ένα κέντρο με δυνατότητες μελλοντικής ανάπτυξης.

2.1.10 Διεθνές Κέντρο Εκπομπής

Η αθλητική υποδομή της πόλης έχει εφοδιαστεί με ειδικευμένα μέσα και υπηρεσίες, συναντώντας τα υψηλότερα επίπεδα των διεθνών τηλεπικοινωνιών και εκπομπών. Το Διεθνές Κέντρο Εκπομπής είναι εγκατεστημένο μέσα στο Σύμπλεγμα Ολυμπιακών Αθλημάτων της Αθήνας. Το Κέντρο φιλοξενείται σ' ένα μόνιμο και υπερσύγχρονο Διεθνές Κέντρο Έκθεσης 55.000 km². Το κόστος του έργου ήταν 18 εκατομμύρια ευρώ και χρηματοδοτήθηκε από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

2.1.11 Ολυμπιακό Χωριό

Ο όρος Ολυμπιακό χωριό, αναφέρεται στις εγκαταστάσεις διαμονής των αθλητών και συνοδών κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Σε 1265 στρέμματα του Δήμου Αχαρνών οικοδομήθηκε ως πρότυπο οικιστικής ανάπτυξης το Ολυμπιακό Χωριό. Πρόκειται για έναν πρότυπο οικισμό που ο ήλιος και ο αέρας είναι πηγές ενέργειας, όπου το νερό της βροχής και η θερμική ενέργεια δεν μένουν ανεκμετάλλευτα, που διαθέτει πράσινους διαδρόμους και ποδηλατοδρόμους και που χρησιμοποιεί νέα οικοδομικά υλικά φιλικά προς το περιβάλλον. Η συγκοινωνία στο Ολυμπιακό Χωριό είναι ένα σύνολο αθόρυβων και αντιρρυπαντικών οχημάτων. Το Ολυμπιακό χωριό στέγασε 46.000 αθλητές το 2004 και 6.000 κατοίκους από τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων μέχρι σήμερα. Το Ολυμπιακό χωριό περιλαμβάνει τρεις ζώνες: τη Διεθνή Ζώνη, την Αστική Ζώνη και το Ολυμπιακό Πάρκο.

Η Διεθνής ζώνη προσέφερε πολλές ευκολίες για τους αθλητές και τους επισήμους κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Αυτές περιλάμβαναν ένα εμπορικό κέντρο, εστιατόρια, κέντρο Τύπου, χώρους υποδοχής επισήμων, χώρους διοίκησης ασφάλειας, χώρους ψυχαγωγίας, αναψυχής καθώς και χώρους στάθμευσης περίπου 1000 οχημάτων (η σχεδιασμένη περιοχή για αυτές τις ευκολίες είναι περίπου 30.000 m²). Η Αστική ζώνη (ή ζώνη κατοικίας) περιλάμβανε κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων,

χώρους διαμονής για 16.000 αθλητές και επισήμους, πολυκλινική, διοικητικά κέντρα και κέντρα πληροφοριών των Εθνικών Ολυμπιακών Επιτροπών καθώς και κέντρα σίτισης, αποθηκευτικούς χώρους, χώρους για την εξυπηρέτηση του βοηθητικού προσωπικού (αποδυτήρια, λουτρά), χώρους ψυχαγωγίας, αναψυχής, και χώρους θρησκευτικής λατρείας.

Το Ολυμπιακό Πάρκο περιλάμβανε έναν αθλητικό στίβο, γήπεδα μπάσκετ, βόλεϊ, τένις καθώς και μια υπαίθρια πισίνα σε συνδυασμό με άλλες ευκολίες που ζητήθηκαν από τις Ολυμπιακές Ομοσπονδίες. Το Ολυμπιακό Πάρκο αναπτύχθηκε ως ένα οικολογικό πάρκο το οποίο έχει σχεδιαστεί με τις κατάλληλες προδιαγραφές ώστε αργότερα να είναι δυνατή η λειτουργία του ως χώρου πολλαπλών δραστηριοτήτων. Επιπρόσθετα στο χώρο αυτό φιλοξενούνται και εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Στην περίοδο που ακολουθεί τους αγώνες, το Ολυμπιακό χωριό δίνει την ευκαιρία στον ιδιωτικό τομέα να αναπτυχθεί στην περιοχή. Στα πλαίσια αυτά πραγματοποιείται διαρκώς μια προσπάθεια να καλυφθούν οι αυξανόμενες αστικές ανάγκες της Αθήνας. Ταυτόχρονα οι ευκολίες που αναπτύχθηκαν για τη Διεθνή ζώνη μετατρέπονται ώστε να εξυπηρετήσουν νέες λειτουργίες όπως τη λιανική πώληση και γενικά το εμπόριο καθώς και διάφορες άλλες κοινοτικές ανάγκες.

Η Αστική ζώνη μπορεί να ανακατασκευαστεί για να προωθήσει ολοκληρωμένες κατοικίες μεσαίου μεγέθους. Το Ολυμπιακό Πάρκο μπορεί να αναπτυχθεί σε ένα ψυχαγωγικό πάρκο για μελλοντικούς κατοίκους του χωριού. Το Ολυμπιακό χωριό αποτέλεσε το βασικό πυρήνα νέου σημαντικού κέντρου ιδιωτικών και δημοσίων υπηρεσιών, αναψυχής / αθλητισμού και συνέβαλε σε μια γενικότερη επιθυμητή και αναγκαία πολιτική γεωγραφικής αποσυγκέντρωσης των υπηρεσιών από το κέντρο της Αθήνας.

Το Ολυμπιακό Χωριό αποτελεί ένα μοντέλο πρότυπης προαστιακής ανάπτυξης για την Αθήνα και τις ελληνικές πόλεις, καθώς και ένα μοντέλο εφαρμογής νέων οικολογικών τεχνολογιών στην οργανωμένη δόμηση. Στη μετα - Ολυμπιακή ζωή του το Ολυμπιακό Χωριό προδιαγράφεται να αποτελέσει μια ενιαία πολεοδομική ενότητα με δύο βασικές χρήσεις: γενική κατοικία και πολεοδομικό κέντρο στο πλαίσιο των οποίων επιχειρείται να επιδράσει καταλυτικά στην αναβάθμιση μιας ευρύτερης περιοχής - στους πρόποδες της Πάρνηθας - και το οποίο σήμερα χαρακτηρίζεται από λανθασμένη οικιστική ανάπτυξη.

άποψη του ολυμπιακού χωριού

2.1.12 Συμβολή των έργων στην περιοχή της Αττικής

Τα ολυμπιακά έργα συνέβαλλαν στο να ανανεωθεί, να αναβαθμισθεί, να εκσυγχρονισθεί, να αναμορφωθεί και να εξωραϊστεί η εικόνα της Αττικής σε καθοριστικά σημεία. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις που δημιουργήθηκαν, αποτελούν κάτι που διεκδικούσαν οι Αθηναίοι επί δεκαετίες για τους ίδιους και τα παιδιά τους. Με την ανανέωση και τον εκσυγχρονισμό της ευρύτερης περιοχής, ο νομός της Αττικής, αντλεί ελπίδες να ανακάμψει οικονομικά και μαζί του όλες οι περιοχές σε ακτίνα μέχρι το Λουτράκι, το Ναύπλιο ή την Εύβοια. Τα ολυμπιακά έργα δημιούργησαν κίνητρα για περιφερειακές επενδύσεις, αναβάθμισαν την ποιότητα ζωής και αύξησαν την αντικειμενική αξία της γης και των ακινήτων, ενώ έδωσαν δουλειά στις κατασκευαστικές εταιρίες και μετά το τέλος της Ολυμπιάδας.

2.2 Έργα που βελτίωσαν τις μεταφορές και την συγκοινωνία

2.2.1 Το νέο Διεθνές Αεροδρόμιο της Αθήνας

Το νέο Διεθνές Αεροδρόμιο της Αθήνας, το οποίο είναι ένα από τα πιο σύγχρονα αεροδρόμια στην Ευρώπη, είναι ικανό να εξυπηρετεί τις ανάγκες έως και 16 εκατομμυρίων επιβατών το χρόνο ενώ υπάρχει η προοπτική σε μερικά χρόνια να είναι ικανό να εξυπηρετεί έως και 50 εκατομμύρια επιβάτες τον χρόνο. Η λειτουργία του αεροδρομίου, άρχισε το Μάρτιο του 2001 και η προσφορά του είναι σημαντική όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη. Χαρακτηριστικά αναφέρονται:

- Η δημιουργία 5.000 θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια της κατασκευής του αεροδρομίου και η δημιουργία πάνω από 21.000 θέσεων μετά την έναρξη της λειτουργίας του.
- Η ανάπτυξη εγκαταστάσεων υποδομής.
- Η εγκατάσταση νέων συμπληρωματικών εργασιών στην περιφέρεια.
- Η ενίσχυση του τουρισμού και η ανάπτυξη επιχειρήσεων που σχετίζονται με αυτόν (όπως για παράδειγμα ταξιδιωτικές επιχειρήσεις).

Το ελληνικό Κράτος και ο Διεθνής Όμιλος Τραπεζών καθοδήγησης της γερμανικής εταιρείας Hochtief A.G είναι υπεύθυνοι εκτός από την κατασκευή του έργου και για τη λειτουργία του ,για μια περίοδο 30 ετών. Το νέο αεροδρόμιο της Αθήνας είναι ένα αυτοχρηματοδοτούμενο σχέδιο, με συνολικό κόστος 2,1 δις ευρώ. Πηγές χρηματοδότησης του έργου αυτού, υπήρξαν η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, η Ευρωπαϊκή Ένωση , το Ελληνικό κράτος, τα εμπορικά τραπεζικά δάνεια και τέλος ένα κρατικό κεφάλαιο αεροπορικής ανάπτυξης.

2.2.2 Περιφερειακό οδικό δίκτυο της Αθήνας

Από τα τέλη του 2003, 72 χλμ. νέων αυτοκινητόδρομων δημιουργήσαν ένα νέο περιφερειακό οδικό δίκτυο γύρω από την πόλη των Αθηνών. Το δίκτυο αυτό αποτελεί ένα σημαντικό έργο, αντάξιο παρεμφερών οδικών δικτύων στον Ευρωπαϊκό χώρο. Το νέο περιφερειακό οδικό δίκτυο της Αθήνας ενώνει άμεσα 30 Δήμους της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας, λειτουργώντας ως ένα βασικό δίκτυο το οποίο διευκολύνει τις συγκοινωνιακές μεταφορές, και το οποίο παράλληλα συνδέει το νέο διεθνές αεροδρόμιο με το κέντρο της πόλης.

Η δημιουργία του νέου περιφερειακού οδικού δικτύου ενώνει τα προάστια, "μειώνοντας" κατά κάποιο τρόπο τις αποστάσεις μεταξύ τους καθώς ελαχιστοποιεί τον χρόνο μετάβασης από ένα σημείο τους σε ένα άλλο, ενώ παράλληλα ανακουφίζει και το κέντρο της πόλης από ενδεχόμενη κυκλοφοριακή συμφόρηση, καθώς δεν είναι απαραίτητη η μετάβαση στο κέντρο για την μετακίνηση των ατόμων στα προάστια. Ο προϋπολογισμός του σχεδίου αυτού ανήλθε στο ποσό των 2 δις ευρώ και ενισχύθηκε οικονομικά από την Ελληνική Πολιτεία, την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, από την ανάδοχο εταιρεία και τα εμπορικά τραπεζικά δάνεια.

2.2.3 Το Αττικό Μετρό

Η δημιουργία του Μετρό της Αθήνας στοχεύει στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των Αθηναίων στα μέσα μαζικής μεταφοράς καθώς καλείται να βελτιώσει δραστικά τις μεταφορές στην πρωτεύουσα, αλλά και να συμβάλει γενικότερα στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των Αθηναίων και στην προστασία του περιβάλλοντος. Οι δύο γραμμές, που κατασκευάστηκαν, με συνολικό μήκος 18 χλμ. και 21 σταθμούς, εξυπηρετούν 450.000 επιβάτες καθημερινά επιπλέον, από τους 330.000 επιβάτες που εξυπηρετούνταν ήδη από την προηγούμενη γραμμή. Ειδική μελέτη έχει πραγματοποιηθεί σχετικά με τις συνδέσεις των λεωφορείων και των τρόλεϊ με τους σταθμούς του Μετρό. Η μελέτη αυτή αποσκοπεί στην διευκόλυνση των δημοσίων μεταφορών των κατοίκων της Αθήνας και στοχεύει στην ελαχιστοποίηση της χρήσης των Ι.Χ. αυτοκινήτων για τις μεταφορές από και προς το κέντρο της πόλης. Υπολογίζεται χαρακτηριστικά ότι θα γίνονται καθημερινά 250.000 λιγότερες μετακινήσεις με Ι.Χ αυτοκίνητα. Αυτό θα έχει ως συνέπεια τη μείωση των ρύπων κατά 35%. Την ίδια στιγμή η εξοικονόμηση χρόνου στις μετακινήσεις θα είναι ιδιαίτερη σημαντική.

Την ευθύνη του έργου έχει εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου η εταιρεία ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε, νομικό πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου που ιδρύθηκε με το νόμο 4955 / 91. Ανάδοχος του έργου είναι η Ολυμπιακή Μετρό, κοινοπραξία 22 ελληνικών, γαλλικών και γερμανικών εταιρειών που συνεργάστηκαν για την κατασκευή του έργου. Το συνολικό κόστος του έργου ανήλθε σε 2 δις ευρώ (ή 717 δις δρχ. σε τιμές '99). Την κατασκευή του μετρό έχει χρηματοδοτήσει σε ποσοστό 90% ή Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων με μορφή επιδοτήσεων και δανείων ενώ το υπόλοιπο 10% καλύφθηκε από κονδύλια του Ελληνικού Δημοσίου. Το μετρό πρόκειται να επεκταθεί κατά 27,4 χλμ με την κατασκευή 23 νέων σταθμών. Ήδη για τις ανάγκες του έργου έχουν γίνει αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και έχει δαπανηθεί ποσό της τάξης των 210 εκατ. ευρώ (ή 72 δις δρχ). Ακόμη, με βάση πρόσφατα στοιχεία, συνολικά 3.200 εργαζόμενοι απασχολούνται στην Αττικό Μετρό.

2.2.4 Ενοποίηση Αρχαιολογικών χώρων

Το σχέδιο ενοποίησης των αρχαιολογικών χώρων αποσκοπεί στην αποκατάσταση και αναστήλωση των ιστορικών μνημείων της πόλης προκειμένου να συνυπάρξει η ιστορική πολιτιστική κληρονομιά της Αθήνας με τα χαρακτηριστικά του σύγχρονου τρόπου ζωής και της κοινωνικής ανάπτυξης. Η αποκατάσταση και η διατήρηση των ιστορικών μνημείων και των σημαντικών αρχιτεκτονικών κτιρίων μαζί με τη διατήρηση και την αποκατάσταση του αστικού τοπίου με τους υπαίθριους χώρους και τις πλατείες που το διαμορφώνουν αποτελεί στόχο της μελέτης για την ενοποίηση των Αρχαιολογικών Χώρων.

Η μελέτη προβλέπει ένα σχέδιο για τη δημιουργία ενός δημόσιου χώρου ικανού να συνδυάζει αναψυχή με επιμορφωτικές δραστηριότητες. Η αποκατάσταση ιστορικών τοπόσημων της πόλης θα δημιουργήσουν, κατά κάποιο τρόπο, ένα υπαίθριο μουσείο στον χώρο της Αθήνας ιδανικό για μια βόλτα στον Ελληνικό πολιτισμό. Η α' φάση του σχεδίου, η οποία ολοκληρώθηκε μέσα στο 2004 κόστισε περίπου 375 εκατομμύρια ευρώ.

2.3 Έργα Ευρωπαϊκού Δικτύου

Τα έργα που θα αναφερθούν στη συνέχεια αποτελούν μια σημαντική ενίσχυση των ήδη υπάρχοντων έργων υποδομής της Ελλάδας. Στόχος είναι η χώρα μας να αποτελέσει έναν διεθνές κόμβο, η αξιοποίηση του οποίου θα βελτιώσει την ποιότητα και θα επαυξήσει τη δυναμική μελλοντικών επενδύσεων στην Αθήνα και στην Ελλάδα γενικότερα.

2.3.1 Η Αττική οδός

Ένα από τα πιο σημαντικά έργα που κατασκευάστηκαν στην περιοχή της πρωτεύουσας είναι η Αττική οδός. Είναι το πρώτο αυτοχρηματοδοτούμενο Built Operate Transfer (BOT) έργο στη χώρα μας και ένα από τα μεγαλύτερα στην Ευρώπη, τμήμα των μεγάλων διευρωπαϊκών δικτύων (Trans European Network-TEN). Η ελεύθερη λεωφόρος Ελευσίνας - Σταυρού - αεροδρομίου Σπάτων, όπως αλλιώς ονομάζεται η Αττική οδός, αποτελεί ένα σύγχρονο αυτοκινητόδρομο 6 λωρίδων μήκους 70 χλμ., ο οποίος αποτελεί και τον περιφερειακό δακτύλιο της Αθήνας. Πρόκειται για οδό ελεύθερης κυκλοφορίας που ενώνει:

- Το Θριάσιο πεδίο με τα Μεσόγεια,
- Το νέο αεροδρόμιο στα Σπάτα με όλη την Αττική,
- Την Εθνική οδό Αθηνών - Θεσσαλονίκης με την Εθνική οδό Αθηνών - Πατρών.

Επιπρόσθετα ενώνεται με:

- Το δίκτυο του Μετρό σε δύο σταθμούς και με το σιδηροδρομικό δίκτυο όλης της χώρας στον σταθμό Αχαρνών,
- Τα λιμάνια Ελευσίνας - Πειραιά - Λαυρίου - Ραφήνας.

Με το συγκεκριμένο έργο όσον αφορά την κατασκευή και την επέκτασή του ασχολήθηκαν έντεκα ελληνικές εταιρείες, οι ισχυρότερες ελληνικές τράπεζες και άλλες, διεθνείς ή εγκατεστημένες στη Ελλάδα, δεκάδες μελετητικά γραφεία, γραφεία συμβούλων, βιομηχανίες δομικών υλικών και τεχνικές εταιρείες αξιοποιώντας περισσότερους από 2.500 ειδικούς επιστήμονες, υπάλληλους και εξειδικευμένους εργατοτεχνίτες.

Η Αττική οδός Α.Ε έχει αλλάξει ριζικά την σημερινή κατάσταση μετακινήσεων στην Αττική. Οι ατελείωτες ουρές στους περιφερειακούς δρόμους, αλλά και σε πολλούς συνοικιακούς, καθώς και τα κόστη μεταφοράς προϊόντων και προσωπικού έχουν ήδη μειωθεί σημαντικά. Χιλιάδες φορτηγά και επιβατικά αυτοκίνητα που επιβάρυναν μέχρι τώρα το τμήμα των δύο εθνικών οδών μετακινούνται πλέον περιφερειακά, επιτρέποντας να λειτουργήσουν αποδοτικότερα η λεωφόρος Κηφισού και το αρχικό τμήμα της λεωφόρου Αθηνών.

Η Αττική οδός Α.Ε διασφαλίζει μέσω του μεγάλου αυτού έργου όχι μόνον ένα οικονομικό μέγεθος της τάξης των 1,1 τρις ευρώ (ή 400 δις δρχ) (περίοδο: μελετών –κατασκευών-επέκτασης), αλλά και επιπλέον 300 εκατ. ευρώ (ή 100 δις δρχ) κατ' έτος για τα επόμενα 20 χρόνια από την περίοδο κατασκευής. Αυτό σημαίνει μια σταθερότητα εσόδων για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, που θα επιτρέψει για πρώτη φορά στις εταιρείες - μέλη της κοινοπραξίας Αττική οδός Α.Ε - να σχεδιάσουν την περαιτέρω επιχειρηματική τους εξέλιξη με όρους καλύτερους απ' ότι στο παρελθόν. Οι κατασκευαστικές εταιρείες που συμμετείχαν στην Αττική οδό Α.Ε είναι: ΑΚΤΩΡ ΑΤΕ, ΑΒΑΞ Α.Ε, ΑΛΤΕ Α.Ε, ΑΤΙΚΑΤ ΑΤΕ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ, ΕΤΕΘ Α.Ε, J&P ΕΛΛΑΣ ΑΤΕ, ΠΑΝΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε, ΤΕΒ Α.Ε, ΤΕΓΚ Α.Ε, Κ.Ι ΣΑΡΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.

2.3.2 Π.Α.Θ.Ε (Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Εύζωνοι)

Ο αυτοκινητόδρομος Π.Α.Θ.Ε είναι ο μεγαλύτερος οδικός άξονας της Ελλάδας. Με συνολικό μήκος 730 χλμ, ο καινούργιος αυτοκινητόδρομος διασχίζει την Ελλάδα κατά μήκος ενός άξονα που ενώνει τον Βορρά με τον Νότο και συνδέει την Πάτρα, την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη με τα σύνορα της χώρας. Ο οδικός αυτός άξονας ενώνει αναμεταξύ τους 6 περιοχές, 11 νομαρχίες, 14 μεγάλες κωμοπόλεις και πόλεις, 9 λιμάνια, 6 αεροδρόμια και περισσότερες από 80 τουριστικές και εμπορικές περιοχές. Πρόκειται για ένα από τα μεγαλύτερα έργα που κατασκευάστηκαν στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια και το οποίο συνέβαλλε καθοριστικά στη μείωση του κόστους μεταφοράς και ταυτόχρονα στην αύξηση της οδικής ασφάλειας.

Στόχος είναι σήμερα το έργο αυτό να ενισχύσει την οικονομία και τον τουρισμό, να βελτιώσει τις εκπαιδευτικές συνθήκες και συνολικά το βιωτικό επίπεδο της ζωής των κατοίκων των περιοχών που διασχίζει διευκολύνοντας τις επικοινωνίες και τις μεταφορές. Παράλληλα, ο καινούργιος αυτοκινητόδρομος στοχεύει και στην βελτίωση της σύνδεσης της Ελλάδας με την υπόλοιπη Ευρώπη, με απώτερο στόχο την οικονομική και τουριστική ανάπτυξη.

Το συνολικό κόστος του έργου ανήλθε στα 2 δις ευρώ, τα οποία απορροφήθηκαν από εθνικά και κοινοτικά αποθέματα στα ποσοστά που ακολουθούν:

- Τοπικό Ευρωπαϊκό Αναπτυξιακό Απόθεμα 21%
- Συνεκτικό Απόθεμα 13%
- Εθνικά Αποθέματα 56%
- Ιδιωτικά Αποθέματα 10%

2.3.3 Εγνατία οδός

Πρόκειται για μια εθνική οδό 680 χλμ. που ενώνει την Ελλάδα με την Ευρώπη και την Ασία. Επιπλέον, λειτουργεί ως συλλεκτήριος οδικός άξονας των μεταφορών της Βαλκανικής και της Ν.Α Ευρώπης. Σε αυτή καταλήγουν οι Πανευρωπαϊκοί Διάδρομοι:

- Βερολίνο - Σόφια - Θεσσαλονίκη, Ελσίνκι (με κατάληξη την Αλεξανδρούπολη)
- Βιέννη - Βελιγράδι – Θεσσαλονίκη (με εννέα κάθετες οδούς να εξασφαλίζουν την διασύνδεση της Ελλάδας με τις χώρες των Βαλκανίων)

Σε εθνικό επίπεδο η Εγνατία οδός αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του συστήματος μεταφορών της Βόρειας Ελλάδας, αφού αποτελεί την κύρια οδική διέξοδο για την Ήπειρο, τη Δυτική Μακεδονία και τη Θράκη. Η Εγνατία Οδός είναι ένα από τα πρώτα μεγάλα δημόσια έργα όπου εφαρμόστηκε "περιβαλλοντική διαχείριση" δηλαδή μια μέθοδος οργάνωσης και εφαρμογής μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Το αυτό έργο σήμερα διασχίζει κατά 85% του μήκους του σημαντικές περιβαλλοντικές περιοχές.

Κατά μήκος του άξονα εντοπίζονται:

- 17 περιοχές προστασίας φυσικού περιβάλλοντος,
- 4 υδροβιότοποι προστατευόμενοι από τη Διεθνή σύμβαση Ramsar,
- 70 περιοχές προστασίας άγριας ζωής,
- 250 χώροι και μνημεία ιστορικού ενδιαφέροντος.

Η Εγνατία οδός καλείται να δώσει την ευκαιρία συμπληρωματικών επενδύσεων στον τομέα των μεταφορών (πχ εμπορευματικά κέντρα), στον τομέα της βιομηχανίας αλλά και του τουρισμού. Καλείται να αποτελέσει δηλαδή έναν άξονα ανάπτυξης της Βόρειας Ελλάδας. Ως οδικός άξονας η Εγνατία οδός παρέχει άμεση πρόσβαση σε 19 μεγάλες πόλεις, 332 χωριά, 5 λιμάνια, 8 αεροδρόμια, 30 τουριστικές και άλλες γενικού ενδιαφέροντος περιοχές και σε 10 σημαντικές περιοχές με βιομηχανίες.

Τα επιδόματα για τον προϋπολογισμό του έργου ανέρχονται περίπου σε 2,3 δις ευρώ και έχουν ασφαλιστεί και προβλεφθεί από:

- Το Ελληνικό κράτος (εθνικά επιδόματα)
- Την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Την Επενδυτική Ευρωπαϊκή Τράπεζα

2.3.4 Γέφυρα Ρίου – Αντίρριου

Η κατασκευή του έργου αυτού στην διασταύρωση των βορείων και νοτιών οδικών αξόνων του Ελληνικού Συστήματος Συγκοινωνίας υπήρξε ένα από τα 14 υψηλής προτεραιότητας σχέδια για τον Ευρωπαϊκό χώρο στα πλαίσια ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Συγκοινωνίας. Η οδική σύνδεση μεταξύ Ρίου και Αντίρριου πραγματοποιείται μέσω μιας γέφυρας η οποία αποτελείται από τρία μέρη. Πρόκειται για ένα κεντρικό τμήμα με πέντε πυλώνες στήριξης και με ολικό μήκος 2.990 χλμ, και για δύο βοηθητικά τμήματα κατά μήκος των δύο πλευρών της γέφυρας με μήκος 378 και 252 μέτρα αντίστοιχα.

Το έργο αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου μεταφοράς από τη μια περιοχή στην άλλη σε 5 λεπτά, έναντι των 45 λεπτών που ήταν ως τώρα ο απαιτούμενος χρόνος για τη μετακίνηση αυτή με τη χρήση ferry-boat. Το έργο αυτό, δημιούργησε 1.000 νέες θέσεις εργασίας κατά την διάρκεια της κατασκευής του και βοήθησε τις κατασκευαστικές εταιρείες να αναπτύξουν νέες πρωτοποριακές τεχνικές κατασκευής και να αποκτήσουν εμπειρία όσον αφορά την διαχείριση τους. Το έργο είχε ολικό προϋπολογισμό 750 εκατομμύρια ευρώ (δηλαδή 220 δις δραχμές). Το ποσό αυτό χορηγήθηκε από:

- Το Ελληνικό κράτος
- Την ανάδοχη εταιρεία
- Ένα δάνειο από την Ευρωπαϊκή Επενδυτική Τράπεζα εγγυημένο από μια ομάδα Εμπορικών Τραπεζών.

2.3.5 Σύνδεση Πρέβεζας – Ακτίου

Η υποθαλάσσια ζεύξη Πρέβεζας - Ακτίου έχει βελτιώσει την οδική υποδομή της Δυτικής Ελλάδας δημιουργώντας μια δίοδο επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο από τα πιο σπουδαία λιμάνια της Δυτικής Ελλάδας (Πάτρα και Ηγουμενίτσα) με την υπόλοιπη Ευρώπη. Το έργο αυτό έχει συνολικό μήκος 4.710 μ. και αποτελείται από ένα υποθαλάσσιο-υπόγειο τμήμα μήκους 1.570 μ., το οποίο περιλαμβάνει τις ράμπες εισόδου - εξόδου μήκους 412 μ., και από ένα τμήμα το οποίο περιλαμβάνει τις επίγειες οδικές προσβάσεις μήκους 2.728 μ. Με μια λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, παρακάμπτει την πόλη της Πρέβεζας χωρίς να την αποκόπτει από το φυσικό και ιστορικό περιβάλλον της και βελτιώνει το χρόνο οδικής μετακίνησης στον άξονα Άκτιο - Πρέβεζα - Ηγουμενίτσα κατά 35 λεπτά. Το υποθαλάσσιο - υπόγειο τμήμα περιλαμβάνει μια σήραγγα διαστάσεων 6 μ. ύψους επί 10,6 μ. πλάτους, ενώ η διαθέσιμη επιφάνεια για την κυκλοφορία έχει διαστάσεις 5 μ. ύψος επί 8 μ. πλάτους.

Το υποθαλάσσιο τμήμα της σήραγγας εγκιβωτίζεται στον πυθμένα του διαύλου έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία του καθώς και η ασφάλεια του έργου. Η συνολική δαπάνη του έργου ανήλθε περίπου στο ποσό των 70 εκατ. ευρώ (24 δις δρχ) και επιδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση σε ποσοστό 25% της αρχικής συμβατικής δαπάνης. Το συγκεκριμένο έργο πέρα από τη συμβολή του στη βιομηχανική, αγροτική και τουριστική ανάπτυξη της Δυτικής παραλιακής ζώνης της χώρας. Παράλληλα το έργο αυτό εξασφαλίζει και 20 νέες θέσεις εργασίας κατά έτος.

2.3.6 Σιδηροδρομικά έργα ΟΣΕ

Η ΕΡΓΟΣΕ, μια ανώνυμη εταιρεία θυγατρική του ΟΣΕ, δημιουργήθηκε για να αναλάβει τη διαχείριση του επενδυτικού προγράμματος του ΟΣΕ και συγχρηματοδοτήθηκε από το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και το Ταμείο Συνοχής, στα πλαίσια συμφωνίας που πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ελληνικών και Ευρωπαϊκών Κοινοτικών Αρχών. Αντικειμενικός στόχος της ΕΡΓΟΣΕ είναι η αξιοποίηση εγκαταστάσεων της χώρας μας, προς όφελος του Ελληνικού σιδηροδρόμου και κατ' επέκταση της Εθνικής Οικονομίας.

Τα βασικότερα έργα που εντάχθηκαν στο επενδυτικό πρόγραμμα του ΟΣΕ είναι:

- Ο εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού άξονα Αθήνας – Θεσσαλονίκης με προϋπολογισμό 293.470.286,1 ευρώ (100 δις δραχμές)
- Ο εκσυγχρονισμός της γραμμής Αθήνας – Κορίνθου με προϋπολογισμό 269.992.663,2 ευρώ (92 δις δραχμές)
- Το συγκρότημα εγκαταστάσεων Θριασίου Πεδίου και η σιδηροδρομική σύνδεση με το λιμάνι Ν. Ικονίου.
- Η διαπλάτυνση της σιδηροδρομικής γραμμής Παλαιοφάρσαλου – Καλαμπάκας με προϋπολογισμό 61.628.760,09 21 (δις δραχμές)
- Η βελτίωση της σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης - Αλεξανδρούπολης.

Ο προϋπολογισμός των έργων αυτών που διαχειρίστηκε η ΕΡΓΟΣΕ ανήλθε συνολικά περίπου σε 2.054.292.003 ευρώ (700 δις δραχμές) και χρηματοδοτήθηκαν από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής) και από Εθνικούς Πόρους (Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων).

2.4 Έργα - Παρεμβάσεις στο Κυκλοφοριακό

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 αποτέλεσαν έναν από τους κύριους παράγοντες που οδήγησαν τη χώρα μας στο να αποκτήσει ένα σύγχρονο οδικό δίκτυο. Για τις ανάγκες των αγώνων αυτών πραγματοποιήθηκαν εκατοντάδες κυκλοφοριακά έργα. Το ΥΠΕΧΩΔΕ πραγματοποίησε κυκλοφοριακές μελέτες των οποίων η υλοποίηση συμπεριελάμβανε τη δημιουργία ανισόπεδων κόμβων, διαπλάτυνσεις οδών καθώς και τη δημιουργία διαβάσεων για τους πεζούς.

Όλες αυτές οι παρεμβάσεις που περιέχονταν στις μελέτες που είχαν εκπονηθεί για λογαριασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ αφορούσαν τα εξής σημεία:

- Τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις του ΟΑΚΑ.
- Τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις στην περιοχή Φαλήρου - Λεωφόρου Ποσειδώνος μέχρι τον Άγιο Κοσμά.
- Το τμήμα του Ολυμπιακού δακτυλίου από την διασταύρωση Συγγρού - Καλλιρρόης μέχρι τα Σίδερα Χαλανδρίου.
- Τη λεωφόρο Κύμης μέχρι το Ολυμπιακό Χωριό στους Θρακομακεδόνες.
- Τη Νέα Φιλαδέλφεια από το παλιό γήπεδο της ΑΕΚ μέχρι την εθνική οδό.
- Τη διαδρομή Μαραθώνα — ΟΑΚΑ με την αναδιαμόρφωση της κλασικής διαδρομής για το αγώνισμα του Μαραθωνίου.

Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν έργα ανάπλασης, από το Παναθηναϊκό Στάδιο στη Λεωφόρο Βασιλέως Κωνσταντίνου μέχρι τα Σίδερα Χαλανδρίου. Μία από τις κυριότερες επεμβάσεις υπήρξε η κατασκευή ανισόπεδων κόμβων κατά μήκος της λεωφόρου Κηφισίας. Δημιουργήθηκαν έτσι ο ανισόπεδος κόμβος Αλεξάνδρας - Κηφισίας στις συμβολές Κηφισίας - Αδριάνειου στο Νέο Ψυχικό, ο κόμβος Κηφισίας - φάρος Ψυχικού και ο κόμβος Κηφισίας - Εθνικής Αντιστάσεως. Επιπρόσθετα, στην περιοχή του Φαλήρου πραγματοποιήθηκε η κατασκευή ανισόπεδων κόμβων στη συμβολή Αμφιθέας - Λεωφόρου Ποσειδώνος, Αλίμου - Λεωφόρος Ποσειδώνος και στη Λεωφόρο Συγγρού στο ύψος του Ιπποδρόμου. Για τις ανάγκες της κλασικής διαδρομής στο αγώνισμα του μαραθωνίου έλαβαν χώρα επίσης δεκάδες έργα αναβάθμισης κατά μήκος της Λεωφόρου Μεσογείων.

πεζογέφυρα
στην περιοχή
του Φαλήρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ολυμπιακοί αγώνες και οικονομία

3.1 Εισαγωγή

Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων σε μία χώρα αποτελεί ένα πολύ σημαντικό αθλητικό γεγονός όχι μόνο για την ίδια την χώρα αυτή αλλά και για ολόκληρο τον κόσμο. Ταυτόχρονα οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν και ένα οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό γεγονός, η αξιοποίηση του οποίου δύναται να έχει μακροχρόνιες ευεργετικές επιδράσεις για ολόκληρη τη χώρα. Η οργάνωση και η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων είναι πάρα πολύ σημαντική, αν αναλογισθεί κανείς ότι για ένα γεγονός που λαμβάνει χώρα σε διάστημα δύο περίπου εβδομάδων απαιτείται μία δεκαετής προετοιμασία, συμπεριλαμβανομένου και του χρόνου για τη σύνταξη του φακέλου της υποψηφιότητας. Οι οικονομικές επιδράσεις του θεσμού αυτού είναι εμφανείς κυρίως μετά την λήξη των Αγώνων και για τα επόμενα έτη που ακολουθούν. Η εμπειρία της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων, για τις πόλεις στις οποίες έχουν αυτοί πραγματοποιηθεί, έχει δείξει ότι ο σωστός σχεδιασμός και η προβολή μπορεί να τους καταστήσει υπολογίσιμο παράγοντα ανάπτυξης για μία μακρά χρονική περίοδο. Παράδειγμα αυτής της ανάπτυξης είναι η αναμενόμενη αύξηση στην τουριστική κίνηση που έχει διάρκεια πολύ μεγαλύτερη από τους Αγώνες.

Οι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν μια αθλητική διοργάνωση, η οποία ασκεί άμεση επίδραση στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας διεξαγωγής τους. Η σπουδαιότητα του θεσμού αυτού εκφράζεται τόσο από την μεγάλη συμμετοχή αθλητών και επισκεπτών από όλες τις χώρες του κόσμου, όσο και από τα μεγάλης κλίμακας έργα, σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού, που κατασκευάζονται για να υποστηρίξουν την διεξαγωγή τους. Η μεγάλη αυτή "επιχείρηση" δημιουργεί οργανωτικά και οικονομικά προβλήματα, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από τις ασθενέστερες οικονομικά χώρες πριν την διεκδίκηση της τέλεσής τους στον εδαφικό τους χώρο. Κατά συνέπεια, χρειάζεται μια ψύχραιμη θεώρηση και αντιμετώπιση όσον αφορά τα προβλήματα και τις επιλογές που συνεπάγεται η διεξαγωγή των Αγώνων αυτών μακριά από υπερβολές και απλουστεύσεις.

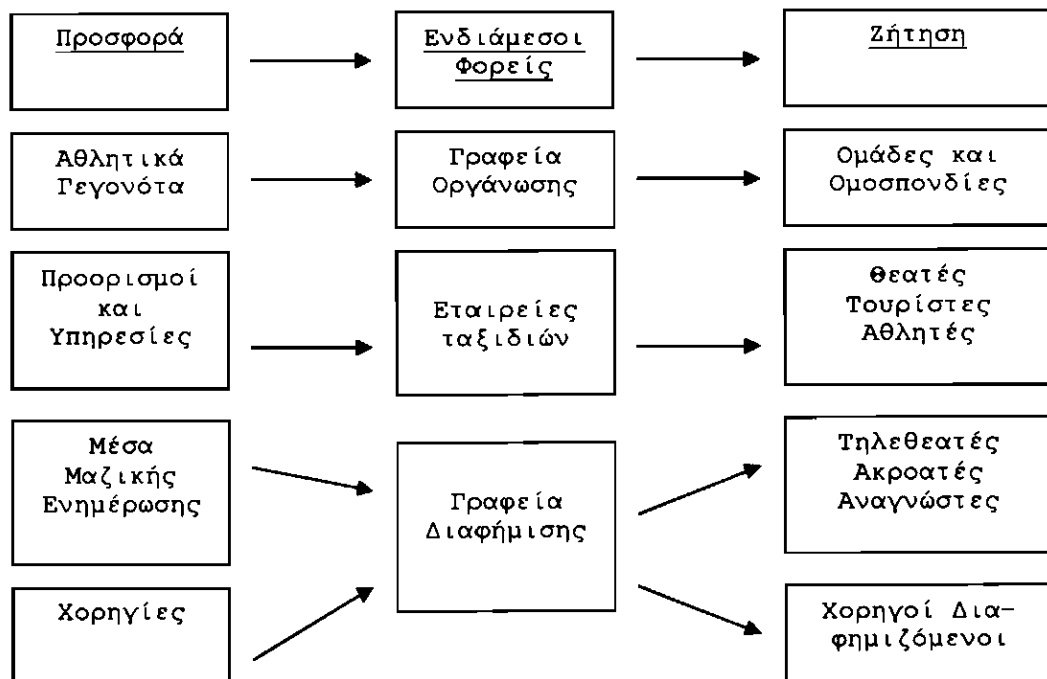
Μιλώντας για το οικονομικό πρόβλημα που δημιουργήθηκε στη χώρα μας μετά το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα, πρέπει να αναφερθούν τουλάχιστον τρεις παράγοντες, οι οποίοι παρουσιάζουν πιθανά σημεία προβλημάτων που προκύπτουν από την διεκδίκηση και την διεξαγωγή τους. Ο πρώτος παράγοντας συνδέεται με την αντιμετώπιση των αγώνων, όχι ως "χρηματικού προβλήματος", αλλά ως θέματος στο οποίο η εξέταση της σχέσης κόστους - ωφέλειας, εμπεριέχει περισσότερες πλευρές εκτός από την καθαρά οικονομική (δηλ. περιέχει την αθλητική, χωροταξική,

περιβαλλοντική, οργανωτική, πολιτιστική, πολιτική, διεθνή πλευρά, κ.ά.). Οπωσδήποτε η "χρηματική" διάσταση έχει πάντα ξεχωριστή σημασία και θα πρέπει τουλάχιστον οι καταναλωτικές δαπάνες, να υπερκαλύπτονται από τα έσοδα διοργάνωσης.

Δεύτερος παράγοντας είναι ότι το οικονομικό πρόβλημα των Ολυμπιακών Αγώνων από χώρα σε χώρα έχει σημαντικές ιδιαιτερότητες, οι οποίες εξαρτώνται από την ύπαρξη ή μη της αναγκαίας αθλητικής και κοινωνικής υποδομής, καθώς και τις ειδικότερες επιδιώξεις της χώρας τέλεσης τους.

Τέλος ως τρίτος παράγοντας αναφέρεται, η διάρθρωση των δαπανών και κυρίως των εσόδων από τη διεξαγωγή των Αγώνων η οποία έχει αλλάξει σημαντικά στις τελευταίες διοργανώσεις. Καθώς παρατηρείται ότι όλο και μεγαλύτερο μέρος των εσόδων προέρχεται από τηλεοπτικά δικαιώματα, τα οποία εισπράττει η ΔΟΕ και στη συνέχεια εκχωρεί, κατά ένα μέρος, στη χώρα διοργάνωσής τους. Η σημαντική αύξηση των εσόδων από τα τηλεοπτικά αυτά δικαιώματα είναι ο βασικότερος λόγος που στις τελευταίες Ολυμπιάδες εμφανίστηκε θετικό υπόλοιπο στο ισοζύγιο εσόδων και δαπανών των προϋπολογισμών τους. Από αυτήν την άποψη αν χρειάζεται να έχουμε μια ρεαλιστική βάση σύγκρισης των προβλημάτων διοργάνωσης και της σχέσης κόστους-ωφέλειας που να προσιδιάζει στην περίπτωση της χώρας είναι αυτή της περίπτωσης του 1992 στη Βαρκελώνη. Το σύστημα μάρκετινγκ των Ολυμπιακών Αγώνων, όπως περιγράφεται στο παρακάτω διάγραμμα, αποτελείται από τρία βασικά και αλληλοεξαρτώμενα στοιχεία.

Συστατικά στοιχεία του συστήματος Marketing των Ολυμπιακών Αγώνων

Διάγραμμα 3.1

3.2 Οικονομικές Επιπτώσεις

Η οικονομική ανάλυση του αθλητικού αυτού γεγονότος αποτελεί ένα νέο αντικείμενο της οικονομικής επιστήμης. Η σημαντική αύξηση της οικονομικής σπουδαιότητας του αθλητισμού κέντρισε, κατά τις τελευταίες δεκαετίες, το ενδιαφέρον της οικονομικής επιστήμης και είχε ως αποτέλεσμα τη συστηματική μελέτη της αθλητικής αγοράς. Οι μελέτες αυτές αφορούσαν, είτε την επίδραση που είχε ο αθλητισμός στο σύνολο της οικονομίας (οικονομική μεγέθυνση και απασχόληση), είτε αφορούσαν τη μελέτη της προσφοράς και της ζήτησης ενός συγκεκριμένου αθλήματος (π.χ. προσδιοριστικοί παράγοντες της ζήτησης ενός ποδοσφαιρικού αγώνα). Ο προβληματισμός γύρω από το μέγεθος των επιπτώσεων αυτών έχει αποτελέσει το αντικείμενο πολλών μεθοδολογικών μελετών, αλλά και περιπτώσεων αθλητικών γεγονότων,

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν να θεωρηθούν ως ένα "ειδικό" γεγονός με περιορισμένη χρονική διάρκεια (2 εβδομάδες), αλλά με σημαντικές μακροχρόνιες επιδράσεις, τουλάχιστον μιας δεκαετίας. Η οικονομική επίδραση των αθλητικών εκδηλώσεων έχει γίνει αντικείμενο πολλών μελετών, κυρίως διότι αποτελεί σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα για την ανάληψη και τέλεση αυτών των γεγονότων. Από μακροοικονομικής σκοπιάς, οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν να αναλυθούν ως μία θετική διαταραχή της ζήτησης (*positive demand shock*), η οποία αρχίζει από τη χρονική περίοδο που ανατίθενται οι αγώνες στην πόλη και τελειώνει με την τέλεση των αγώνων. Η κατασκευή διαφόρων έργων υποδομής για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, η τουριστική αύξηση και οι πωλήσεις εισιτηρίων και τηλεοπτικών δικαιωμάτων των Αγώνων αποτελούν πηγές αύξησης της συνολικής ζήτησης. Η επίδραση της αύξησης της ζήτησης μπορεί να ταξινομηθεί σύμφωνα με το κριτήριο των χρονικών φάσεων των αγώνων στις ακόλουθες τρεις:

- Περίοδος της προετοιμασίας (1998-2004)
- Περίοδος των Αγώνων (2004-2005)
- Περίοδος μετά τους Αγώνες (2005-2011)

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας και στην οικονομική ευημερία των κατοίκων. Οι επιδράσεις αυτές επηρεάζουν τόσο την περιοχή που γίνονται οι αγώνες όσο και το σύνολο της χώρας. Όσο μεγαλύτερη είναι η χώρα σε έκταση και σε πληθυσμό, τόσο μεγαλύτερη είναι και η διαφοροποίηση των επιδράσεων μεταξύ των περιφερειών. Πάντως, στην περίπτωση της Ελλάδος, η οποία είναι η μικρότερη σε πληθυσμό και σε έκταση χώρα που της ανατέθηκε η οργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων, το σύνολο της χώρας μπορεί να θεωρηθεί ως μία περιφέρεια που θα επηρεαστεί συνολικά από τους Αγώνες.

Η οικονομική ανάλυση των Ολυμπιακών Αγώνων βασίζεται πάνω στις επιδράσεις τριών κατηγοριών- δραστηριοτήτων:

- Δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα κατά τη διάρκεια των αγώνων και σχετίζονται με την προβολή των αγώνων .
- Κατασκευαστικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη δημιουργία κατάλληλων έργων υποδομής (γήπεδα, κέντρο τύπου και τηλεόρασης, ολυμπιακό χωριό)

- Δραστηριότητες που σχετίζονται με διεθνείς τουριστικές επισκέψεις, είτε για την παρακολούθηση των αγώνων, είτε γενικά για την επίσκεψη της πόλης-χώρας.

Οι οικονομικές επιδράσεις των δραστηριοτήτων αυτών έχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις όσον αφορά στον χρονικό ορίζοντα των τριών περιόδων που αναφέρθηκαν παραπάνω. Στον παρακάτω πίνακα δίνονται οι χρονικές επιδράσεις των τριών δραστηριοτήτων, χρησιμοποιώντας ως σημείο χρονικής αναφοράς τους Ολυμπιακούς Αγώνες της Αθήνας το 2004. Να σημειωθεί ότι η τρίτη στήλη του Πίνακα αναφέρεται στις δραστηριότητες των Ολυμπιακών Αγώνων. Είναι πολύ πιθανό και αναμενόμενο ότι μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες, θα γίνουν πολλές διεθνείς αθλητικές συναντήσεις στον Ελλαδικό χώρο. Οι δραστηριότητες αυτές συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία των διεθνών επισκέψεων.

Χρονοδιάγραμμα Άμεσων Επιπτώσεων των Ολυμπιακών Αγώνων			
Φάσεις	Κατασκευαστικές	Αγώνες	Διεθνείς Επισκέψεις
Προετοιμασίας (1999-2004)	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
Αγώνων (2004-2005)	ΟΧΙ	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Μετά τους Αγώνες (2005- 2011)	ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ

Πίνακας 3.1

Η μόνη δραστηριότητα, της οποίας οι επιπτώσεις διαρκούν και στις τρεις χρονικές περιόδους είναι του διεθνούς τουρισμού. Μάλιστα, η δραστηριότητα αυτή θεωρείται τόσο σημαντική που δεν είναι λίγες οι φορές που δίνονται λανθασμένες (υπερπημμένες) εκτιμήσεις για το ακριβές μέγεθος αυτής της επίπτωσης. Ακόμη και στην πολυδιαφημισμένη από εμπορικής (οικονομικής) πλευράς Ολυμπιάδα του 1984 στο Λος Άντζελες οι προβλέψεις για την τουριστική κίνηση ανήλθαν στις 625.000 άτομα ενώ στην πραγματικότητα μόνο 400.000 άτομα (απόκλιση της τάξης του 37,5%) επισκέφτηκαν την πόλη στη διάρκεια των αγώνων. Αξίζει όμως, ιδιαίτερης ανάλυσης η φύση των τουριστικών επιπτώσεων των Αγώνων την οποία και θα αναλύσουμε παρακάτω.

3.3 Θεώρηση σύμφωνα με προηγούμενες Ολυμπιάδες

Οι άμεσες και οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων που έχουν τελεσθεί σε άλλες πόλεις αποτελούν χρήσιμη εμπειρία για την εκτίμηση των επιπτώσεων που θα έχει η τέλεση τους και στην Αθήνα το 2004. Η αξιοποίηση της εμπειρίας συνίσταται στον εντοπισμό εκείνων των παραγόντων που θα συμβάλλουν αποφασιστικά στη μεγιστοποίηση των ωφελειών από την τέλεση των αγώνων. Θα πρέπει να τονισθεί, εξ 'αρχής, ότι η μεταφορά της εμπειρίας των άλλων πόλεων στην Αθήνα θα πρέπει να γίνει με μεγάλη προσοχή διότι το περιβάλλον τέλεσης των Αγώνων είναι διαφορετικό. Θα πρέπει να λάβει κανείς υπόψη τις ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν τις πόλεις αυτές σε σύγκριση με την Αθήνα. Οι διαφοροποιήσεις μπορεί να οφείλονται σε πολλούς παράγοντες. Μερικοί από αυτούς είναι και οι ακόλουθοι:

Πρώτον, η εμπειρία πόλεων που τέλεσαν αγώνες στο παρελθόν, δηλαδή πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λος Άντζελες το 1984, δεν είναι ιδιαίτερος χρήσιμη, διότι οι κανόνες της ΔΟΕ ήταν τελείως διαφορετικοί, όσον αφορά στα δικαιώματα εμπορευσιμότητας των Αγώνων, των απαιτήσεων σε υποδομές και του αριθμού των αθλημάτων. Για παράδειγμα, όσον αφορά στην Αθήνα, οι Ολυμπιακοί Αγώνες που έγιναν στο Σίδνεϋ το 2000 έχουν μεγαλύτερη σημασία από ότι αυτοί στην Μελβούρνη το 1956, στην Ρώμη το 1960, στο Τόκιο το 1964 ή στο Μόντρεαλ το 1976.

Δεύτερον, οι Ολυμπιακοί Αγώνες που έγιναν κάτω από τελείως διαφορετικές οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Μόσχας το 1980, δεν έχουν σχεδόν καμία χρησιμότητα για την Αθήνα. Μπορεί να είναι χρήσιμοι για το αγωνιστικό μέρος, αλλά όχι για τις γενικότερες οικονομικές (τουριστικές) επιπτώσεις.

Τρίτον, από τη σκοπιά των τουριστικών επιπτώσεων, η εμπειρία των Ολυμπιακών Αγώνων που έγιναν στην Αμερική (Ατλάντα το 1996 και Λος Άντζελες το 1984) δεν έχουν την ίδια σημασία για την Αθήνα, όπως οι Αγώνες που έγιναν στην Ευρώπη (Βαρκελώνη, 1992). Ο πιο σημαντικός λόγος είναι ότι στην πρώτη περίπτωση οι τουριστικές επιπτώσεις αφορούσαν τον εσωτερικό τουρισμό, ενώ στη δεύτερη περίπτωση υπήρξε σημαντική αύξηση στη διεθνή τουριστική κίνηση.

Τέταρτον, υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις όσον αφορά στις γενικότερες προσδοκίες από την ανάληψη τέλεσης των Αγώνων. Για παράδειγμα, υπάρχουν πόλεις που αναλαμβάνουν την τέλεση των Αγώνων, διότι τους θεωρούν μία ευκαιρία για ένα νέο ξεκίνημα, όσον αφορά στην οικονομική τους ανάπτυξη, ενώ άλλες πόλεις οι οποίες τους αναλαμβάνουν αφού έχουν ήδη φτάσει σε υψηλά επίπεδα ανάπτυξης.

Για παράδειγμα, στο Τόκιο το 1964 προέβλεπαν περίπου 150.000 αφίξεις, αλλά τελικά μόνο 70.000 επισκέφθηκαν την πόλη. Για το Μόναχο και το Μόντρεαλ δεν υπάρχουν στοιχεία για τις πραγματικές αφίξεις αλλοδαπών επισκεπτών, αλλά προέβλεπαν 1,8 και 1,5 εκατομμύρια επισκέπτες αντίστοιχα, αριθμοί που πιθανότατα να μην ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Οι Αγώνες στη Μόσχα προσέλκυσαν μόνο 30.000 επισκέπτες.

Ανάθεση και Διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, 1956 -2004

Πόλη	Χρόνος Διεξαγωγής	Χρόνος Ανάθεσης	Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα Των Αγώνων *
Αθήνα	2004	1997	Μη εμπορευματοποίηση των αγώνων και αναβάθμιση της Αθήνας
Σίδνεϋ	2000	1993	Μεγάλη γιορτή του αθλητισμού και της νεολαίας
Ατλάντια	1996	1990	Έμφαση στην οικονομική πτυχή των Αγώνων
Βαρκελώνη	1992	1986	Πλήρης εκσυγχρονισμός της πόλης
Σεούλ	1988	1981	Μακροχρόνια βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος
Λος Άντζελες	1984	1977	Οργάνωση πετυχημένων Αγώνων, κυρίως από οικονομικής πλευράς
Μόσχα	1980	1974	Αγώνες γοήτρου και παρουσίασης των γενικότερων επιτευγμάτων της χώρας
Μόντρεαλ	1976	1970	Δημιουργία μεγάλων υποδομών μη απαραίτητα αναγκαίων για την τέλεση των Αγώνων
Μόναχο	1972	1966	Άψογη και απλή οργάνωση
Μεξικό	1968	1963	Γενικότερη οικονομική ανάπτυξη
Τόκιο	1964	1959	Άψογη οργάνωση και φιλοξενία
Ρώμη	1960	1955	Δημιουργία μεταφορικών και κτιριακών υποδομών
Μελβούρνη	1956	1951	Οικονομική ανάπτυξη της πολιτείας και της Αυστραλίας

* Αναφέρονται στα χαρακτηριστικά με τα οποία έμειναν γνωστοί ή αναμένεται να μείνουν γνωστοί οι συγκεκριμένοι Ολυμπιακοί Αγώνες

Πίνακας 3.5

Οι διαφορές στη γεωγραφία, στον χρόνο, στην τεχνολογία, στο μέγεθος και στη φύση της οικονομίας της κάθε διοργανώτριας πόλης καθιστούν τις άμεσες συγκρίσεις λανθασμένες. Κατά συνέπεια, είναι αναγκαία η κατανόηση των γενικότερων συνθηκών βάσει των οποίων πρέπει να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων στην εγχώρια κτηματαγορά. Ενώ υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των τελευταίων πόλεων που διοργάνωσαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες, προκύπτει και μια κοινή επιδίωξη: η επιθυμία των πόλεων αυτών να εξυψώσουν το διεθνές τους προφίλ¹.

- *Η περίπτωση της Σεούλ:* Η κυβέρνηση της Κορέας χρησιμοποίησε τους Αγώνες στη Σεούλ (1998) στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής της "να ανοίξει" την χώρα στον κόσμο. Οι δύο κυριότεροι τομείς της οικονομίας που επωφελήθηκαν από τη στρατηγική αυτή ήταν ο τουρισμός και η βιομηχανία, γεγονός που αντανακλά και το στάδιο της οικονομικής ωριμότητας στο οποίο βρισκόταν τότε η οικονομία της Κορέας.

- *Η περίπτωση της Βαρκελώνης:* Το πρωταρχικό κίνητρο για την επιδίωξη της Βαρκελώνης να αναλάβει την διοργάνωση της Ολυμπιάδας το 1992 ήταν η ανάγκη να βρεθεί ένας καταλύτης ικανός να δώσει νέα ώθηση στην οικονομία της περιοχής της Καταλονίας και ο οποίος θα ήταν ικανός να βοηθήσει στην πραγματοποίηση μιας συνολικής αστικής αναγέννησης. Η αστική υποδομή είχε πληγεί από τη σταδιακή επιδείνωση του εγχώριου οικονομικού κλίματος και η πόλη έψαχνε για μία ώθηση στα πλαίσια της πρόσφατης ένταξης της Ισπανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) το 1986.

- *Η περίπτωση της Ατλάντα:* Η εθνική ή η τοπική προβολή δεν αποτελούσε κυρίαρχο παράγοντα για την προσφορά της Ατλάντα να διοργανώσει την Ολυμπιάδα του 1996. Γεγονός μέγιστης σημασίας θεωρήθηκε η ώθηση που θα έδιναν οι Αγώνες στην οικονομία της πόλης (κρίνοντας από την εμπειρία των ιδιαίτερα κερδοφόρων Αγώνων στο Λος Άντζελες το 1984). Δεδομένης της φύσης της τοπικής οικονομίας - που βασίζεται κατά κύριο λόγο στον τομέα υπηρεσιών-, οι Αγώνες της Ατλάντα στόχευαν στην προσέλκυση επιχειρησιακών δραστηριοτήτων, σε μορφή on-off εκδηλώσεων (συνέδρια, αθλητικές εκδηλώσεις κ.λ.π.) και στην επανατοποθέτηση γραφειακών δραστηριοτήτων. Ενώ η Σεούλ και η Βαρκελώνη επιχειρούσαν να προσελκύσουν ξένες επιχειρησιακές δραστηριότητες, ο κύριος στόχος της καμπάνιας της Ατλάντα ήταν οι αμερικάνικες εταιρείες.

- *Η περίπτωση του Σίδνεϋ:* Όπως και στην περίπτωση των προηγούμενων πόλεων που διοργάνωσαν Ολυμπιακούς Αγώνες, η προσφορά του Σίδνεϋ για τους Αγώνες του 2000 ήταν βασισμένη στην πεποίθηση ότι η Ολυμπιάδα θα έδινε ώθηση στην κρατική οικονομία. Τομείς-κλειδιά της οικονομίας συμπεριελάμβαναν τον διεθνή τουρισμό και την προσέλκυση τοπικών δραστηριοτήτων βασισμένων στην παροχή υπηρεσιών, στοιχεία που υποδηλώνουν την ωριμότητα της οικονομίας και την σχετικά μικρή εγχώρια αγορά της Αυστραλίας. Όπως η Σεούλ εκμεταλλεύτηκε τους Αγώνες του 1988 για να ενισχύσει το διεθνές της προφίλ, η διεθνής τοποθέτηση αποτέλεσε πρωταρχικό κίνητρο του Σίδνεϋ.

¹ Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού εμπορίου <http://www.esee.gr/el>

3.3.1 Συμπεράσματα για την περίπτωση της Αθήνας

Η προηγούμενη ανασκόπηση της εμπειρίας των άλλων πόλεων που ανέλαβαν την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ιδιαιτέρως της Βαρκελώνης και του Σίδνεϋ, οδηγεί στα παρακάτω συμπεράσματα όσον αφορά στην οργάνωση των Αγώνων του 2004 στην Αθήνα.

Από τα στοιχεία και τις μελέτες που υπάρχουν προκύπτει ότι στις πόλεις που έγιναν Ολυμπιακοί Αγώνες δεν παρουσιάστηκε μία κατακόρυφη άνοδος στις αφίξεις τουριστών το χρόνο που έγιναν οι Αγώνες. Δεν παρουσιάστηκε ιδιαίτερη αύξηση στη Μόσχα, στη Βαρκελώνη και στην Αθήνα, ενώ είναι δύσκολο να εκτιμηθεί η αύξηση στην Ατλάντα και στο Λος Άντζελες. Η εμπειρία των προηγούμενων πόλεων έχει δείξει ότι παρουσιάζεται μία σταθερή αύξηση στις διεθνείς αφίξεις τουριστών μετά την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων, γεγονός που άρχισε να διαφαίνεται το τελευταίο καλοκαίρι.

Εξίσου σημαντικό είναι και το γεγονός ότι υπήρξε και μια αρνητική επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων που σχετίζεται με την άφιξη αλλοδαπών και ημεδαπών τουριστών οι οποίοι θέλοντας να αποφύγουν την πολυκοσμία λόγω των Αγώνων επέλεξαν να μην επισκεφτούν την πόλη το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η επίδραση αυτή ήταν χαρακτηριστική για το Λος Άντζελες, αλλά και για τη Βαρκελώνη.

Η τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων αυξάνει σημαντικά την προβολή της πόλης και της χώρας για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα που αρχίζει από την ανάθεση και τελειώνει λίγο μετά την τέλεση των Αγώνων. Η διεθνής αυτή προβολή δεν είναι πάντοτε θετική και μπορεί να έχει αρνητικές συνέπειες στις αφίξεις των αλλοδαπών τουριστών.

Τέλος, το πιο σημαντικό, ίσως, συμπέρασμα από την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων σε άλλες πόλεις είναι ότι παρατηρείται μία υπερεκτίμηση της τουριστικής ζήτησης, ιδιαιτέρως για το έτος που γίνονται οι Αγώνες, λάθος που δυστυχώς επαναλήφθηκε και στην περίπτωση της χώρας μας. Πάντως, οι μελέτες που έχουν γίνει για τους προηγούμενους Ολυμπιακούς Αγώνες και αφορούν την τουριστική επίδραση είναι ελάχιστες, σε σημείο μάλιστα που να μην μπορούν να εξαχθούν κάποια ασφαλή συμπεράσματα. Εκείνο που είναι εξαιρετικά δύσκολο είναι η εκτίμηση του τι θα συνέβαινε στον τουριστικό τομέα, αν δεν είχαν ανατεθεί οι Αγώνες, που μπορεί να διαφοροποιείται σημαντικά από πόλη σε πόλη ή από χώρα σε χώρα.

3.4 Οικονομική Ανάπτυξη

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες θεωρήθηκαν από πολλούς μοχλός οικονομικής ανάπτυξης (ασφαλώς διατυπώθηκε και η αντίθετη άποψη την οποία θα αναλύσουμε παρακάτω). Η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων από την πόλη των Αθηνών εξασφάλισε την επιτάχυνση της αναπτυξιακής πορείας της χώρας μας μακροπρόθεσμα. Μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη επέρχεται όταν αυξάνεται το φυσικό (ιδιωτικό και δημόσιο) κεφάλαιο, το ανθρώπινο κεφάλαιο και φυσικά όταν βελτιώνεται η τεχνολογία. Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων στην χώρα μας συνέβαλλε στην αύξηση του φυσικού της κεφαλαίου μέσω της βελτίωσης των μεταφορικών δικτύων της Αττικής, της διεθνούς διαφήμισης της χώρας και της κατασκευής αθλητικών εγκαταστάσεων. Η πίεση των προθεσμιών των Ολυμπιακών Αγώνων σταμάτησε το φαινόμενο του περιορισμού και της αναβολής των σχετικών έργων προκειμένου να βελτιωθούν οι προϋπολογισμοί δημόσιας κατανάλωσης. Η βελτίωση των μεταφορικών δικτύων οδήγησε σε αύξηση της παραγωγικότητας του ιδιωτικού κεφαλαίου, του ανθρώπινου κεφαλαίου και ενδεχομένως σε τεχνολογική πρόοδο.

Η επιτάχυνση της οικονομικής ανάπτυξης βελτίωσε όλους τους μακροοικονομικούς δείκτες. Η αύξηση του ΑΕΠ βελτιώνει αυτόματα τις σχέσεις: α) ΑΕΠ προς χρέος, β) ΑΕΠ προς έλλειμμα και δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας. Κατά 7,3 δις ευρώ (2,5 τρις δρχ) αυξήθηκε το ΑΕΠ στο διάστημα 2001-2005 από τους Ολυμπιακούς Αγώνες ενώ ο προϋπολογισμός των προμηθειών σε προϊόντα και υπηρεσίες ανήλθε σε 1,4 δις ευρώ (500 δις δρχ). Μέσω των Ολυμπιακών Αγώνων δόθηκε η δυνατότητα στη χώρα μας να δείξει ότι αυτή διαθέτει μια σταθερή οικονομία με υψηλούς δείκτες ανάπτυξης, με καλές υποδομές και ικανοποιητικούς κοινωνικούς δείκτες. Η Ελλάδα κατάφερε να αποδείξει ότι είναι έτοιμη να παίξει ένα σημαντικό οικονομικό ρόλο στον Ευρωπαϊκό χώρο και ότι μπορεί να γίνει ένας αξιόπιστος συνομιλητής και συνεργάτης. Όλα αυτά συμβάλλουν στην προώθηση των εθνικών θεμάτων και στην σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, είναι αναγκαία αυτή η αντιμετώπιση για τη μεγαλύτερη προσέλκυση ξένων επενδύσεων και ταυτόχρονα για τη διείσδυση των ελληνικών επενδύσεων σε άλλες χώρες.

Η ανάληψη λοιπόν και η διοργάνωση της Ολυμπιάδας προβάλλει μια νέα δυναμική εικόνα της χώρας και καταρρίπτει κάθε αρνητική προδιάθεση για προκατάληψη σε οτιδήποτε ελληνικό. Προσφέρει στην Ελληνική κοινωνία ένα πνεύμα αισιοδοξίας και δημιουργίας και την απελευθερώνει από ένα μακροχρόνιο σύμπλεγμα κατωτερότητας. Ταυτόχρονα με τη θετική μεταβολή της εικόνας της Ελλάδας οι διεθνείς οίκοι που αξιολογούν τις χώρες ανάλογα με την πιστοληπτική τους ικανότητα ενδέχεται να αναβαθμίσουν την χώρα μας σε υψηλότερο επίπεδο. Αυτό θα συμβάλλει στη αύξηση του διεθνούς ενδιαφέροντος για την Ελληνική Οικονομία και ενδέχεται σε βαθμό βεβαιότητας να οδηγήσει σε αύξηση των εισροών επενδυτικών κεφαλαίων.

Η Ολυμπιάδα δημιούργησε μια ανάγκη για καλύτερη υποδομή και οργάνωση εκ μέρους της Ελλάδας και απαιτήσε μια τεράστια οργανωτική προσπάθεια σε όλους τους τομείς της οικονομικής αλλά και κοινωνικής

δραστηριότητας. Επομένως η χώρα μας οδηγήθηκε σταδιακά στην αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της. Μπορούμε λοιπόν να καταλήξουμε ότι με την διοργάνωση και τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Ελλάδα αυξήθηκε η συνολική ζήτηση για αρκετά χρόνια. Οι επιχειρήσεις εκσυγχρονίστηκαν και οι συμπληρωματικές επενδύσεις αναβαθμίστηκαν ενώ ταυτόχρονα δημιουργήθηκαν πολλές νέες θέσεις εργασίας. Όλα αυτά επιτάχυναν τους ρυθμούς ανάπτυξης και αποτέλεσαν πύλη εξόδου της οικονομίας μας από την ύφεση. Βέβαια πρέπει να επισημανθεί ότι τα οικονομικά οφέλη που προαναφέραμε θα είναι άμεσα και σημαντικά με προϋπόθεση την καλή διαχείριση των θεμάτων και άρτια οργάνωση από την πλευρά των υπευθύνων.

3.4.1 Χρηματιστήριο

Η πολυδιάστατη άνθιση που αναμένεται κατά τα επόμενα έτη μετά την λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων, αναμένεται να παρουσιαστεί στις επενδύσεις και στην κεφαλαιαγορά. Η άνθιση αυτή πιθανολογείται, ίσως, όχι με την αμεσότητα ή την ένταση που έδειξαν στο Χρηματιστήριο οι πρώτες μέρες μετά την ανάληψη της Ολυμπιάδας, να επιδράσει σταθερά ανοδικά σε όλα τα μεγέθη και σε όλες τις αξίες. Η ανάληψη της Ολυμπιάδας του 2004 άλλαξε τον προσανατολισμό της χρηματιστηριακής αγοράς. Παλαιότεροι αλλά και νέοι επενδυτές εμφανίστηκαν διατεθειμένοι να επενδύσουν με ορίζοντα την προσεχή επταετία, αναγκάζοντας έτσι τα τότε μετοχικά και μικτά Αμοιβαία Κεφάλαια εσωτερικού να τοποθετηθούν στη Σοφοκλέους. Από τις πρώτες μέρες μετά την ανάθεση της Ολυμπιάδας στην χώρα μας και κατά την πρώτη συνεδρίαση της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, ο γενικός δείκτης τιμών μετοχών του χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών εκπινάχθηκε στα ύψη.

Σύμφωνα με χρηματιστηριακές πηγές, ευνοήθηκαν όλες σχεδόν οι μετοχές αλλά αυτό έγινε σε τρεις φάσεις. Στην πρώτη φάση ευνοήθηκαν αυτές που κατείχαν ηγεμονικές θέσεις στους κλάδους των κατασκευαστικών εταιριών, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής και των τσιμεντοβιομηχανιών. Στη συνέχεια ευνοήθηκε ο κλάδος των μεταλλουργικών εταιρειών και των τραπεζών και στην τρίτη φάση όλες οι υπόλοιπες μετοχές.

Ελπιδοφόρες διαγράφονται οι προοπτικές για τα χρηματιστηριακά δρώμενα με τις διαφαινόμενες τάσεις υποχώρησης του πληθωρισμού καθώς και της βελτίωσης των ρυθμών είσπραξης των φορολογικών εσόδων. Οι εξελίξεις αυτές σε συνδυασμό με τις προθέσεις της κυβέρνησης να προχωρήσει σε αποκρατικοποιήσεις δημιουργούν κατάλληλες συνθήκες για μια θετική χρηματιστηριακή πορεία. Θεμελιώδη βάση για την ανάπτυξη της χρηματιστηριακής αγοράς θα αποτελέσει η διατήρηση και η συνεχής βελτίωση του οικονομικού και επιχειρηματικού κλίματος στην χώρα μας. Σημαντικό είναι το γεγονός της στροφής των Ελλήνων θεσμικών επενδυτών, που μέχρι τώρα είχαν περιορισμένη συμμετοχή στην αγορά, προς τα μετοχικά αμοιβαία κεφάλαια, τα οποία εκτιμάται ότι θα παίξουν ενεργό ρόλο στις χρηματιστηριακές εξελίξεις.

Η ανάθεση της Ολυμπιάδας του 2004 στην Αθήνα ανανέωσε το ενδιαφέρον των ξένων επιχειρηματικών κύκλων για την Σοφοκλέους και έχει

ήδη συμβάλλει θετικά στην αύξηση της ρευστότητας της. Νέοι κλάδοι, εμφανίζονται δυναμικά και συγκεντρώνουν πάνω τους τα μάτια ισχυρών διεθνών επενδυτών. Ο βαθμός εμπιστοσύνης των εγχώριων και ξένων επενδυτών στην οικονομία μας διευρύνεται καθημερινά. Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι η χρηματιστηριακή αγορά αποκτά δύναμη και έχει την ευκαιρία να παίξει τον πρωταγωνιστικό ρόλο που απαιτείται για την άνθηση της Ελληνικής Οικονομίας. Επιπλέον, πρέπει να τονίσουμε, ότι όλο αυτό το αισιόδοξο πλαίσιο της αγοράς δεν θα πρέπει να αποτελέσει άλλοθι για υπερβολικές και λανθασμένες τοποθετήσεις. Οι επενδυτές θα πρέπει να επιδείξουν υπευθυνότητα και αυτοσυγκράτηση. Είτε θετικό, είτε αρνητικό είναι το κλίμα, η επιλογή των επενδύσεων θα πρέπει να είναι προστατευτική και να απευθύνεται σε κερδοφόρες και υγιείς επιχειρήσεις.

3.4.2 Επενδύσεις

Σύμφωνα με εκτιμήσεις η Ελλάδα πραγματοποίησε μέσα στο χρονικό διάστημα 1998 - 2004 επενδύσεις που ανέρχονται περίπου σε 14,6 εκατ. ευρώ (πέντε δις δρχ) για τα έργα υποδομής. Για τα πρόσθετα έργα που ανέρχονται περίπου στα 41 εκατ. ευρώ (140 δις δρχ) χρησιμοποιήθηκαν οι επενδύσεις του δημοσίου, ενώ περίπου 38 εκατ. ευρώ (130 δις δρχ) αναζητήθηκαν από τον ιδιωτικό τομέα με το σχήμα της αυτοχρηματοδότησης. Ο παρακάτω πίνακας είναι αναλυτικός για το που συμμετείχε το ιδιωτικό κεφάλαιο:

<i>Επένδυση</i>	<i>Προϋπολογισμός (σε εκατ. ευρώ)</i>	<i>Μέθοδος</i>
Συγκρότημα πολλαπλών χρήσεων (Φαλήρου)	88 εκατ.€ (30 δις δρχ)	Αυτοχρηματοδότηση
Ολυμπιακό Χωριό	127 εκατ.€ (43,3 δις δρχ)	Αυτοχρηματοδότηση
Νέες Αθλητικές εγκαταστάσεις	88 εκατ.€ (30 δις δρχ)	Δημόσια Δαπάνη
Κέντρο Τύπου και Μεταδόσεων	17,6 εκατ.€ (6 δις δρχ)	Δημόσια Δαπάνη
Ανακατασκευή υφιστάμενων εγκαταστάσεων	88 εκατ.€ (30 δις δρχ)	Δημόσια Δαπάνη
Τηλεπικοινωνίες/Πληροφοριακά Συστήματα	146,7 εκατ.€ (50 δις δρχ)	Δημόσια Δαπάνη/ Χορηγίες εταιριών
Ξενοδοχεία/Τουρισμός	58,6 εκατ.€ (20 δις δρχ)	Ιδιωτική δαπάνη
Ενίσχυση υφιστάμενων υποδομών	58,6 εκατ.€ (20 δις δρχ)	Δημόσια Δαπάνη
Σύνολο	672,9 εκατ.€ (229,3 δις δρχ)	

Πίνακας 3.6

Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 από την Αθήνα άλλαξε ριζικά την ψυχολογία στη χρηματιστηριακή αγορά. Οι επενδυτές αισθάνονται μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στη χώρα μας, στην οικονομία και στις ελληνικές επιχειρήσεις. Επομένως, οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτέλεσαν επενδυτικό δέλεαρ και προσέλκυσαν το ενδιαφέρον μεγάλων ξένων εταιριών για επενδύσεις στην Ελλάδα. Το ενδιαφέρον αυτό στράφηκε κυρίως στον κατασκευαστικό τομέα και στον τομέα των τηλεπικοινωνιών. Μεταξύ των πολυεθνικών εταιριών που επένδυσαν στην Ελλάδα, είναι οι εταιρείες Motorola, CBS (δίκτυο τηλεόρασης), Kellogg's (βιομηχανίες τροφίμων), Space Imagine (δορυφορικές επικοινωνίες) κλπ. Στην περιοχή της Θράκης έχει πραγματοποιηθεί η επένδυση της Poly-Fohr ύψους 22 εκατ. ευρώ (7,5 δις δρχ) για την παραγωγή πολυατελικής ρητίνης καθώς και αυτή της Owens Corning ύψους 7,9 εκατ. ευρώ (2,7 δις δρχ) για την κατασκευή εργοστασίου αγωγών-ινών ύαλου.

Από το σύνολο των επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί, οι Γερμανοί επενδυτές έχουν τον πρώτο λόγο με κεφάλαιο 57,8 εκατ. ευρώ (19,7 δις δρχ), ακολουθούν οι Η.Π.Α με 42,4 εκατ. ευρώ (14,47 δις δρχ), οι Ιταλοί με 26,1 εκατ. ευρώ (8,9 δις δρχ), οι Γάλλοι με 18,6 εκατ. ευρώ (6,34 δις δρχ) κλπ. Για πρώτη φορά εμφανίζονται κεφάλαια από τη Ρωσία για την παραγωγή αλκοόλης και οινοπνευματωδών, ενώ πρωτοποριακή είναι η Κυπριακή επένδυση στον τομέα της παραγωγής τηλεκαρτών στο νομό Έβρου. Συνολικά υποβλήθηκαν στο Ελληνικό Κέντρο Επενδύσεων (ΕΛΚΕ) 25 επενδυτικά κεφάλαια, τα οποία τις περισσότερες φορές ανέρχονται σε 194,7 εκατ. ευρώ (66,37 δις δρχ), από τα οποία τα 90,8 εκατ. ευρώ (30,96 δις δρχ) αποτελούν την επιχορήγηση των διατάξεων και των αναπτυξιακών νόμων.

3.4.3 Τεχνικές εταιρείες

Σε ικανοποιητικά επίπεδα έχουν ήδη φτάσει οι τιμές των μετοχών των τεχνικών εταιριών. Η υλοποίηση των έργων της Ολυμπιάδας αποτέλεσε σίγουρα "χρυσή" ευκαιρία για τεράστια κέρδη, αφού όλες οι τεχνικές εταιρίες ήταν έτοιμες να συγκρουσθούν αλλά και να συνεργασθούν μεταξύ τους για την ανάληψη της κατασκευής των έργων της Ολυμπιάδας του 2004. Αν και η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων από την Αθήνα έδωσε σημαντική ώθηση σε ολόκληρο το Ελληνικό Χρημαστήριο οι μετοχές των τεχνικών εταιριών ήταν οι πιο κερδισμένες.

Πέρα όμως από την αλματώδη εξέλιξη της απόδοσης του κλάδου των κατασκευαστικών εταιριών, μετά την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων από τη Ελλάδα, παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση των συναλλαγών στο σύνολο του χρηματιστηρίου. Συγκεκριμένα, η μέση ημερήσια αξία του Χρηματιστηρίου από την αρχή του έτους ως την 5^η Σεπτεμβρίου '97 ήταν 41,9% εκατ. ευρώ (14,3% δις δρχ) και των κατασκευαστικών εταιριών 2,9 εκατ. ευρώ (995,7 εκατ. δρχ.) Δηλαδή η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών των μετοχών των κατασκευαστικών εταιριών αντιστοιχεί το 7% της συνολικής αξίας.

Μετά την απόφαση της ανάληψης των Ολυμπιακών Αγώνων στο διάστημα 8/9/97—29/9/97 η μέση ημερήσια αξία των Συναλλαγών στο

Χρηματιστήριο αυξήθηκε σε 80,9 εκατ. ευρώ (27,6 δις δρχ) και του κλάδου των κατασκευαστικών εταιρειών σε 9 εκατ. ευρώ (3,1 δις δρχ) που αντιπροσωπεύει το 11,1% της συνολικής αξίας της αγοράς. Δηλαδή, η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών του κλάδου των κατασκευαστικών εταιρειών υπερτριπλασιάστηκε, της αγοράς σχεδόν διπλασιάστηκε, ενώ το ποσοστό της συμμετοχής της μέσης ημερήσιας αξίας συναλλαγών του εξεταζόμενου κλάδου ως προς τη συνολική μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών της αγοράς αυξήθηκε κατά 1,6 φορές.

3.4.4 Ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας

Σημαντικά οφέλη αποκόμισαν οι βιομηχανίες ξύλου, οι εταιρείες οικοδομικών υλικών, οι μεταλλουργίες καθώς και όλοι οι μεσάζοντες που εμπλέκονται στο κύκλωμα των έργων και της οικονομικής δραστηριότητας. Οι επενδυτές απ' όλο τον κόσμο έχουν αναπτύξει μια ευνοϊκότερη συμπεριφορά απέναντι στην ελληνική βιομηχανία, με την οποία συνεργάζονται σε καλύτερα επίπεδα, «λογαριάζοντάς» την περισσότερο τώρα. Ασφαλώς δεν πρόκειται να προσφερθούν χρήματα μόνο λόγω της καλής διοργάνωσης αλλά το σίγουρο είναι ότι η χώρα έχει αποκτήσει άλλο κύρος και έχει κερδίσει σε αξιοπιστία στον τομέα της βιομηχανίας. Το Ελληνικό προϊόν αποκτά μια καλύτερη θέση στη διεθνή αγορά. Μια θέση όμως που θα είναι ανά πάσα στιγμή επισφαλής αν δεν ανακοπεί η πορεία διάβρωσης της ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής παραγωγής.

Σημαντικές ελπίδες στην υπόθεση της Ολυμπιάδας για την τόνωση της παραγωγής και των εξαγωγών της, εναπόθεσε η βιομηχανία τροφίμων και ποτών καθώς και ενδυμάτων και δικαίως στο μεγαλύτερο βαθμό. Ιδιαίτερα ο κλάδος των τροφίμων και των ποτών πέτυχε τα μεγαλύτερα οφέλη, κι' αυτό διότι όταν οι ξένοι γνωρίζουν τα προϊόντα της χώρας μας τις περισσότερες φορές γίνονται οι καλύτεροι πρεσβευτές τους όταν επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

Η Ελληνική βιομηχανία κριακού εξοπλισμού γνώρισε σημαντική άνοδο και μόνο με την προοπτική να αναλάβει την κατασκευή και επίπλωση του «Ολυμπιακού Χωριού» για να βελτώσει έτσι την ανταγωνιστικότητα της και ίσως και την ποιότητα παραγωγής της αφού αντιπρόσωποι μεγάλων ευρωπαϊκών βιομηχανιών επίπλου υλοποίησαν τα δικά τους φιλόδοξα σχέδια. Οι βιομηχανίες σκυροδέματος και άλλων δομικών υλικών γνώρισαν τρομερή ανάπτυξη και υψηλά κέρδη. Άλλοι τομείς της Ελληνικής παραγωγής που αποκόμισαν κάποιο όφελος από την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα, και στην πραγματικότητα γνώρισαν σημαντική ανάπτυξη, ήταν για παράδειγμα οι εκδοτικές εκτυπωτικές βιομηχανίες παραγωγής τουριστικών εντύπων, καθώς οι Ολυμπιακοί Αγώνες ήταν το κίνητρο για να αυξηθεί σημαντικά το τουριστικό ρεύμα προς τη χώρα μας επομένως και η ζήτηση τουριστικών εντύπων για την χώρα μας στο εξωτερικό.

3.5 Οι αγώνες για την επιχειρηματική κοινότητα

Για την κεφαλαιοποίηση των ολυμπιακών ωφελειών απαιτούνται στρατηγικές κινήσεις καλά μελετημένες, που θα υποστηριχθούν εκτός των άλλων και από την πολιτεία. Για τους επιχειρηματίες ο ρόλος της πολιτείας μπορεί και πρέπει να είναι καταλυτικός, καθώς οι προκλήσεις για την Εθνική οικονομία δεν τελείωσαν με την ολοκλήρωση των ολυμπιακών έργων και την επιτυχή διοργάνωση των αγώνων. Το αντίθετο μάλιστα. Μετά τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων η χώρα μας καλείται να διαδραματίσει ένα νέο ρόλο που θα πρέπει να ενισχυθεί ενεργά από την κυβέρνηση.

Ζητούμενο αποτελεί η τόνωση της επιχειρηματικότητας, καθώς και η συμβολή των αρμοδίων αρχών για την αδιάκοπη προβολή της χώρας μας στο εξωτερικό με σκοπό την ταχύτερη αύξηση του τουριστικού ρεύματος. Ταυτόχρονα θα ήταν εξαιρετικά ωφέλιμο να γίνει άμεση καταγραφή των όποιων ελλείψεων και αδυναμιών εντοπίστηκαν στην κρατική μηχανή, καθώς και στην αγορά.

Ένα ακόμη κρίσιμο ζήτημα είναι αυτό της μη καταστρατήγησης θεμάτων που αφορούν ρυθμίσεις οι οποίες θεσπίστηκαν, ειδικά για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ως χαρακτηριστικότερο παράδειγμα μπορούμε να αναφέρουμε το ωράριο λειτουργίας της αγοράς, το οποίο για τις ανάγκες των αγώνων διευρύνθηκε και θα αποτελέσει την καταστροφή για αμέτρητες μικρές - ατομικές επιχειρήσεις αν παραμείνει σε ισχύ (ανάλογο μέτρο με αυτό του ελαστικού ωραρίου που εξήγγειλε πρόσφατα η κυβέρνηση και που θα έχει τις ίδιες δυσάρεστες συνέπειες για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις).

Η επιχειρηματική κοινότητα οφείλει να εκμεταλλευθεί το θετικό κλίμα στην ελληνική οικονομία και την αισιόδοξη διάθεση από την οποία διακατέχονται οι καταναλωτές, ώστε να εξασφαλίσουν τους "καρπούς" που δικαιούνται με ταυτόχρονη αναβάθμιση του ρόλου που μπορούν να διαδραματίσουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη της οικονομίας. Οι Έλληνες επιχειρηματίες δεν απευθύνονται πλέον μόνο σε μια αγορά 11 εκατομμυρίων καταναλωτών, όπως είναι η ελληνική, αλλά στην αγορά των 500 εκατομμυρίων καταναλωτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων παραδόθηκε ένας σημαντικός αριθμός έργων για την κατασκευή των οποίων πραγματοποιήθηκαν επενδύσεις (2 περίπου δις ευρώ, που αποτελούν και το μεγαλύτερο επενδυτικό πρόγραμμα στην ιστορία της οικονομίας του νεότερου ελληνικού κράτους). Οι επενδύσεις αυτές, δημόσιες και ιδιωτικές, επιτάχυναν σε μεγάλο βαθμό το ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας, τα τελευταία χρόνια, όταν η υπόλοιπη Ευρώπη διολίσθαινε σταθερά προς μια σοβαρή οικονομική ύφεση.

Βέβαια, το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων ήταν για μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα υπερβολικό. Εάν δεν διοργανώνονταν οι Αγώνες, ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των επενδύσεων την περίοδο 1997-2004 προβλεπόταν να ήταν της τάξης του 9,5%, ενώ στην πραγματικότητα ήταν της τάξης του 12%. Οι αφίξεις των τουριστών από 13 περίπου εκατ. άτομα ετησίως, αναμένεται να αυξηθούν, χάρη στις τουριστικές υποδομές που

πραγματοποιήθηκαν, στα 18-20 εκατ. ετησίως, ενώ η αύξηση των εξαγωγών της χώρας μας αναμένεται να διαμορφωθεί στα 4,5%-5,5%, έναντι 2,2%-2,5% που θα ήταν αν δεν διοργανώνονταν οι Αγώνες.

Στη συνέχεια αναλύεται το όφελος που είχαν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες οι ελληνικές επιχειρήσεις. Αρχικά αναφέρεται ότι οι επιχειρήσεις - χορηγοί των Αγώνων αξιολογούν θετικά την απόφασή τους να λάβουν μέρος στη μεγάλη αυτή διοργάνωση, παρά το γεγονός ότι το τελικό κόστος τους μπορεί να ξεπεράσει τους προϋπολογισμούς τους. Ενδεικτικά θα αναφέρουμε δύο καθαρά ελληνικές επιχειρήσεις-χορηγούς που πιστεύουμε ότι ωφελήθηκαν σημαντικά από τη διοργάνωση των Αγώνων την κοινοπραξία ΟΤΕ, Cosmote και ΟΤΕnet και τις γαλακτοκομικές εταιρίες ΦΑΓΕ και ΔΕΛΤΑ.

Η χορηγία της κοινοπραξίας ΟΤΕ, Cosmote και ΟΤΕnet προέβλεπε την παροχή ολοκληρωμένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών σταθερής, ασύρματης, κινητής τηλεφωνίας και διαδικτύου. Οι στόχοι της κοινοπραξίας επιτεύχθηκαν απόλυτα, καθώς όχι μόνον αυτή ανταποκρίθηκε απόλυτα στις απαιτήσεις των χρηστών, αλλά συνέβαλε και στην αναβάθμιση του τεχνολογικού προφίλ της χώρας μας, που σήμερα συμπεριλαμβάνεται στις προηγμένες τηλεπικοινωνιακά χώρες του κόσμου.

Όσον αφορά στις γαλακτοκομικές εταιρίες ΦΑΓΕ και ΔΕΛΤΑ, αυτές ένωσαν τις δυνάμεις τους, διέθεσαν τα προϊόντα τους στις ολυμπιακές εγκαταστάσεις, ανταποκρινόμενες πλήρως στις απαιτήσεις των καταναλωτών και σήμερα αναμένουν αύξηση των εξαγωγών τους και της ανταγωνιστικότητάς τους στις αγορές του εξωτερικού.

Περισσότερες από 500 ελληνικές επιχειρήσεις και 1000 περίπου υπεργολάβοι και προμηθευτές ωφελήθηκαν από την προετοιμασία των Ολυμπιακών Αγώνων. Την περίοδο 2001-2004 η προετοιμασία αυτή αύξησε τον κύκλο εργασιών της ελληνικής βιομηχανίας κατά 650 εκατ. ευρώ περίπου. Το μεγαλύτερο μέρος του ποσού αυτού πήγε βέβαια στις κατασκευαστικές επιχειρήσεις, στις τσιμεντοβιομηχανίες, στις εταιρίες πληροφορικής και στις βιομηχανίες επίπλων και ειδών διατροφής. Ειδικότερα, οι μεγάλες κατασκευαστικές επιχειρήσεις που συνεργάστηκαν με την ΑΘΗΝΑ 2004 ήταν η Αθηνά ΑΤΕ, που ανέλαβε το έργο εκσυγχρονισμού της Μαρίνας Ζέας, η εταιρία Έδραση που ανέλαβε το κτίριο του ΟΣΕ στο Θριάσιο Πεδίο, η εταιρία Θεμελιοδομή που ανέλαβε την αισθητική ενοποίηση του Ολυμπιακού Αθλητικού Κέντρου της Αθήνας ΟΑΚΑ, η εταιρία Βετανέτ που ανέλαβε την προμήθεια προκατασκευασμένου σκυροδέματος, η τσιμεντοβιομηχανία ΑΓΕΤ Ηρακλής που προμήθευσε συνολικά 535.000 τόνους τσιμέντου και άλλες. Οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις που ήταν ήδη στο Χρηματιστήριο παρουσίασαν τα τελευταία χρόνια την διπλάσια αποδοτικότητα κεφαλαίων από τις αντίστοιχες γερμανικές επιχειρήσεις. Όσον αφορά τις εταιρίες επίπλων, οι μεγάλες επιχειρήσεις του κλάδου ωφελήθηκαν σημαντικά. Μεταξύ

αυτών περιλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις Δρομέας και Neoset. Τον ιατρικό εξοπλισμό των 220 περίπου ιατρικών σταθμών σε αθλητικές και μη αθλητικές εγκαταστάσεις ανέλαβε η εταιρία Ν.Παπαποστόλου ΕΠΕ, ενώ ο Όμιλος Ιασώ Α.Ε. προσέφερε τις υπηρεσίες του κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Επίσης η εταιρία Inform Λύκος από την άλλη πλευρά, ανέλαβε την εκτύπωση, την επισήμανση και τη φακελοποίηση των εισιτηρίων των Ολυμπιακών και των Παραολυμπιακών Αγώνων. Πολλές ακόμα ελληνικές επιχειρήσεις ανέλαβαν την τροφοδοσία των χώρων στους οποίους διεξάγονταν διάφορα αθλήματα, την προμήθεια λευκών ειδών για το Ολυμπιακό Χωριό και τα άλλα καταλύματα των αθλητών, καθώς και τον αθλητικό εξοπλισμό για διάφορα αθλήματα.

3.6 Ο ρόλος των τραπεζών

Αναμφισβήτητα η χώρα μας είχε ανάγκη, έστω και με αυτόν τον έμμεσο τρόπο, την κατασκευή νέων υποδομών, την ενίσχυση της εικόνας της στη διεθνή κοινότητα και την "επιδότηση" των βασικότερων μακροπρόθεσμα κλάδων ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, δηλαδή του τουρισμού και της ναυτιλίας. Ωστόσο, από εδώ και πέρα, η ανάπτυξη της χώρας απαιτεί εκσυγχρονισμό και χρηματοδότηση μακροχρόνιων επενδύσεων και στους υπόλοιπους κλάδους της οικονομίας. Αν αυτό δεν συμβεί, θα δημιουργηθεί έντονο πρόβλημα διαρθρωτικής ανεργίας, δηλαδή ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας, με παράλληλη απώλεια θέσεων εργασίας σε άλλους τομείς.

Καταλήγουμε, συνεπώς, στο σημαντικό ρόλο που θα διαδραματίσει, για μία ακόμη φορά, για την ανάπτυξη της οικονομίας, ο χρηματοπιστωτικός κλάδος. Τα τελευταία τρία χρόνια, μετά την είσοδο του ευρώ στην καθημερινότητα του Έλληνα πολίτη, το εγχώριο τραπεζικό σύστημα προσαρμόστηκε στα νέα δεδομένα, μειώνοντας το περιθώριο κέρδους και το κόστος λειτουργίας, με παράλληλη αποδέσμευση από τις μη κερδοφόρες επενδύσεις. Αυτή η στρατηγική των τραπεζών είχε ως αποτέλεσμα τη διατήρηση θετικού ρυθμού αύξησης των λειτουργικών τους κερδών. Η αύξηση της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης είχε αναμφισβήτητα συνεισφέρει θετικά στο καθαρό περιθώριο κέρδους των τραπεζών, αλλά δημιούργησε στις τράπεζες μεγάλη ανάγκη για ρευστότητα ικανή να συντηρήσει την πιστωτική επέκτασή τους.

Συνεπώς, η χρηματοδότηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας απαιτεί, πρώτον, ισχυρή κεφαλαιακή βάση για τις τράπεζες και, δεύτερον, ανάληψη κινδύνων. Είναι, δηλαδή, απαραίτητο οι ελληνικές τράπεζες να μάθουν να χρηματοδοτούν ιδέες χωρίς εξασφαλίσεις και χρονοβόρες υποθηκευτικές διαδικασίες. Ένα καλό όπλο ανάπτυξης θα ήταν ο επαναπατρισμός των ελληνικών κεφαλαίων που βρίσκονται στις ξένες τράπεζες, με υψηλό για τους καταθέτες τους κόστος. Στην κυβέρνηση ανατίθεται να σχεδιάσει τον επαναπατρισμό αυτόν, με μία τολμηρή πολιτική κινήτρωτων.

Από την άλλη πλευρά, για να υπάρξουν αναπτυξιακές πρωτοβουλίες θα πρέπει να επιδιωχθεί η εξυγίανση της δημοσιονομικής διαχείρισεως, με τη

δραστική μείωση των κρατικών δαπανών (ως ποσοστού του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος) και την εκλογίκευση του φορολογικού συστήματος, το οποίο, έτσι, θα πάψει να αποτελεί παράγοντα ανισοκατανομής του εισοδήματος και αποθαρρύνσεως της ανάληψης παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων θα αποδυναμώσει το μηχανισμό που τροφοδοτεί το δημόσιο χρέος, το οποίο, όπως σωστά έχει υποστηριχθεί, αποτελεί μεγάλη απειλή για τη σταθερότητα της οικονομίας.

3.7 Η ελληνική κτηματαγορά

Όσον αφορά στην επιρροή που είχαν αυτές οι εξελίξεις στην κτηματαγορά παρατηρείται ότι :

- αλλάζει η αξία των ακινήτων στις περιοχές όπου έχουν πραγματοποιηθεί τα έργα υποδομής και τα συγκοινωνιακά έργα
- δημιουργεί όλες τις συνθήκες εκείνες προκειμένου να τονωθεί η ζήτηση.

Τα κύρια και νέα χαρακτηριστικά είναι η αυξημένη ζήτηση ακινήτων από ξένους και Έλληνες αγοραστές είτε σε παραθαλάσσιες περιοχές είτε σε διαμερίσματα συνοικιών της πρωτεύουσας. Ιδανικές περιοχές αποτελούν τα παραθαλάσσια οικόπεδα της χώρας που κατά κύριο λόγο συγκεντρώνουν τουριστικό ρεύμα. Επίσης στο λεκανοπέδιο αξία παίρνουν τα διαμερίσματα και οι κατοικίες των περιοχών όπου επεκτάθηκε το μετρό, υπάρχει πρόσβαση στην Αττική Οδό ή περνά ο Προαστιακός και το Τραμ. Επίσης μεγάλη αξία αποκτούν τα παλιά διατηρητέα κτίρια των συνοικιών της Αθήνας που αποκαταστάθηκαν όπως για παράδειγμα τα κτίρια στην περιοχή του Θησείου, του Κεραμεικού κλπ. Αυτή η ανάπτυξη της κτηματαγοράς μεταφράζεται σε μία αύξηση τιμών. Ανάλογη πορεία θα ακολουθήσουν και τα οικόπεδα των βιομηχανικών και εμπορικών περιοχών. Επίσης η μετακίνηση πολλών επιχειρήσεων, αλλά και κατοίκων στις πόλεις στα Μεσόγεια δίνει νέες προοπτικές ανάπτυξης της τοπικής κτηματαγοράς. Σε αυτό συνηγορούν βέβαια και έργα όπως το αεροδρόμιο Ελ. Βενιζέλος και η Αττική Οδός.

Σε ότι αφορά την επαγγελματική στέγη οι τιμές των καταστημάτων που βρίσκονται σε περιφερειακές αγορές σημειώνουν μια μικρή πτώση τιμών. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο με τα ακίνητα που είναι σε κεντρικές αγορές. Γενικότερα όμως με την επιβολή του ΦΠΑ θα έλθει η άνοδος των αντικειμενικών αξιών και ο ΦΠΑ θα μετακυλισθεί στις τιμές των ακινήτων με αποτέλεσμα να έχουμε αυξήσεις γεγονός που ήδη έχει αρχίσει να διαφαίνεται στην αγορά.

3.8 Ο προϋπολογισμός των αγώνων

Κατά τη μελέτη των παρακάτω πινάκων πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι οι πίνακες αυτοί προέρχονται από την Οργανωτική Επιτροπή, ο φυσικός ρόλος της οποίας ήταν όπως προαναφέραμε να παραδώσει ένα θετικό τελικό απολογισμό. Στην πραγματικότητα όμως κάποια από τα έσοδα και τα έξοδα δεν είναι ακριβώς όπως παρουσιάζονται καθώς επίσης δεν πρέπει να παραβλέψουμε το γεγονός ότι μέρος του προϋπολογισμού που καλύπτεται από δημόσια δαπάνη και παρουσιάζεται θετικό στον παρακάτω πίνακα είναι στην ουσία αρνητικό αφού πρόκειται για χρήματα που επιβαρύνουν έμμεσα τον ελληνικό λαό. Ας δούμε όμως τους παρακάτω πίνακες όπως κατατέθηκαν κατά την κατάρτιση του Προϋπολογισμού 2004 (ενός γενικότερα αμφισβητούμενου προϋπολογισμού για λόγους που αναλύουμε παρακάτω) στην Ελληνική Βουλή από την επιτροπή:

Εσοδα ΦΠΑ	Ποσά σε εκατ. δολ.
Δαπάνες Οργανωτικής Επιτροπής	237
Δαπάνες ξένων επισκεπτών	20
Δαπάνες ντόπιων επισκεπτών	11
Δαπάνες ιδιωτικού τομέα	54
Δαπάνες Ελληνικού Δημοσίου	54
Πρόσθετες πωλήσεις χορηγών	29
Φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων	71
Πρόσθετες ασφαλιστικές εισφορές	362
Εξοικονόμηση επιδομάτων	88
Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων	76
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	1002

Πίνακας 3.7

ΕΣΟΔΑ			ΕΞΟΔΑ		
ΠΗΓΕΣ	ΕΚ. ΔΟΛ	%	ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ	ΕΚ. ΔΟΛ	%
Τηλεοπτικά δικαιώματα	597	37,1	Αθλητικές εγκαταστάσεις	74,9	4,7
Διεθνείς χορηγίες	111	6,9	Ολυμπιακό χωριό	40	2,5
Εθνικές χορηγίες	200	12,4	Κέντρα τύπου	27	1,7
Χρήστες σήματος	40	2,5	Αθλητικά γεγονότα	425	26,4
Επίσημοι προμηθευτές	85	5,3	Τελετές και προγράμματα	120	7,5
Ολυμπιακά νομίσματα	30	1,9	Ιατρικές υπηρεσίες	20	1,2
Φιλοτελισμός	7	0,4	Τροφοδοσία	75	4,7
Λαχεία	235	14,6	Μεταφορές	50	3,1
Πωλήσεις εισιτηρίων	200	12,4	Ασφάλεια	75	4,7
Δωρεές	20	1,2	Συμμετοχή αθλητών με ειδικές ανάγκες	50	3,1
Εκποίηση στοιχείων	20	1,2	Διαφήμιση και προβολή	150	9,3
Άλλα έσοδα	62	3,9	Διοίκηση	142	8,8
			Προολυμπιακές εκδηλώσεις	40	2,5
			Άλλα (υποχρεώσεις ΔΟΕ)	281,45	17,5
			Πλεόνασμα ²	36,65	2,3
ΣΥΝΟΛΟ	1607	100	ΣΥΝΟΛΟ	1607	100

Πίνακας 3.8

3.8.1 Ενστάσεις σχετικά με τον προϋπολογισμό των αγώνων

Από την πλευρά των διαφωνούντων με την Ολυμπιάδα εκφράστηκε η άποψη ότι οι αγώνες έβλαψαν οικονομικά την Ελλάδα για τους εξής λόγους:

- Υπολογίζονται ή αναφέρονται με ασαφή τρόπο ή δεν αναφέρονται δαπάνες όπως για απαλλοτριώσεις γηπέδων, για πρόσθετα μέτρα ασφαλείας, για πρόσθετο κόστος οδικών συνδέσεων, δηλαδή πρόκειται για ασάφειες δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ.
- Τα αναμενόμενα έσοδα παρουσιάστηκαν να είναι ιδιαίτερα αισιόδοξα, σε σχέση και με τα χρήματα από τηλεοπτικά δικαιώματα και διεθνείς χορηγίες, για τα οποία έδινε εγγυήσεις η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή ενώ στην

² Πρόκειται για ένα πλασματικό μέγεθος αφού καλύφθηκε από τον εγγυητή της συνολικής οικονομικής διαδικασίας, δηλαδή το ελληνικό κράτος.

πραγματικότητα κάτι τέτοιο δεν συνέβη σε όλες τις περιπτώσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της διοργάνωσης του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Στίβου στην Αθήνα κατά την οποία τα αναμενόμενα κέρδη από χορηγίες ή χρήση του σήματος των Αγώνων ήταν σχεδόν μηδαμινά.

- Στον προϋπολογισμό των εξόδων δεν περιελήφθησαν δαπάνες, όπως για την τηλεοπτική κάλυψη, τα προγράμματα πληροφορικής, τους δρόμους που έπρεπε να κατασκευασθούν για να λειτουργήσει το νέο Ολυμπιακό χωριό κ.ά. Οι δαπάνες που υπολογίζονται επισήμως σε 1 δις ευρώ (350 δις δρχ) (χωρίς τις παρεμβάσεις) βρέθηκαν εκτός προϋπολογισμού με το "επιχείρημα" ότι δεν αφορούσαν άμεσα τους Αγώνες

- Τεράστια υπέρβαση υπήρχε και στα έξοδα που είχαν προβλεφθεί, κυρίως στις δαπάνες για την κατασκευή των νέων αθλητικών εγκαταστάσεων, συνολικής χωρητικότητας 170.000 θεατών, που απαιτήθηκαν. Αυτά, βέβαια τα κάλυψε ο εγγυητής δηλαδή το Κράτος, και συνεπώς ο φορολογούμενος πολίτης. Επίσης, το κόστος των κατασκευών υπερέβει κατά πολύ τον αρχικό προϋπολογισμό γεγονός το οποίο διευκόλυνε η απουσία ποινικών ρητρών για τυχόν καθυστερήσεις και λάθη αφού η πίεση του χρόνου αύξησε αλόγιστα το κόστος αυτό.

3.9 Ο αμφισβητούμενος προϋπολογισμός του 2004

Ο προϋπολογισμός του 2004, που κατατέθηκε στη Βουλή, είναι από τους πλέον αμφισβητούμενους των τελευταίων ετών για δύο πολύ σοβαρούς λόγους. Ο πρώτος λόγος είναι η διεξαγωγή των εθνικών εκλογών όσον αφορά στη συγκράτηση των δημοσίων δαπανών στα προβλεπόμενα επίπεδα και στο μεγάλο βάρος των κοινωνικών μέτρων που επωμίστηκε η κυβέρνηση σε συνδυασμό με τις διορθωτικές κινήσεις, που έγιναν στην υλοποίησή τους σε σχέση με τη μορφή που είχε ψηφιστεί αρχικά από τη Βουλή. Ο δεύτερος λόγος είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες και οι έκτακτες δαπάνες που εμφανίστηκαν λίγο πριν την διεξαγωγή τους, όταν οι αντοχές για αρνήσεις ήταν περιορισμένες, ενώπιον του κινδύνου να πάει κάτι στραβά. Παράλληλα, τον προϋπολογισμό απειλούσαν αβεβαιότητες, όπως είναι οι ακόλουθες:

- Οι πόροι του Γ Κ.Π.Σ. από τα κοινοτικά ταμεία. Οι έλεγχοι που έχει καθιερώσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημιουργούν τεράστια προβλήματα, καθώς έχουν εισρεύσει στην Ελλάδα πόροι που αναλογούν στο 1/3 των κονδυλίων που εκτιμούσε το Υπουργείο Οικονομικών. Όταν πρόκειται για απλή καθυστέρηση, το πρόβλημα διορθώνεται με καθυστέρηση ενδεχομένως λίγων μηνών. Στην περίπτωση, όμως, που τα κονδύλια χαθούν οριστικά, δημιουργούνται νέα ελλείμματα και διογκώνεται το δημόσιο χρέος.

- Οι εκτιμήσεις στηρίζονται στη φιλόδοξη θεώρηση, ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα διαμορφωθεί στο 4,2%, ποσοστό αρκετά υψηλό, λόγω των αυξημένων επενδυτικών και καταναλωτικών δαπανών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Εάν αυτό διαμορφωθεί σε χαμηλότερα επίπεδα, θα ανακύψουν προβλήματα στα έσοδα, τα οποία δεν θα αυξηθούν με τους εκτιμώμενους ρυθμούς, αλλά με χαμηλότερους.

- Μια άνοδος των επιτοκίων θα συμπαρασύρει ανοδικά και τα επιτόκια με τα οποία δανείζεται το ελληνικό δημόσιο, μέσω των ομολόγων που εκδίδει, με αποτέλεσμα να αυξηθεί το κόστος δανεισμού και το κονδύλι των τόκων για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους.
- Η ισοτιμία ευρώ/δολαρίου και η μέση τιμή του πετρελαίου είναι δύσκολο να εκτιμηθούν, καθώς εξαρτώνται από πλήθος εξωγενών παραγόντων, αλλά οποιαδήποτε μεταβολή τους επηρεάζει καθοριστικά το μέγεθος του προϋπολογισμού, είτε θετικό είτε αρνητικό.
- Η εισοδηματική πολιτική στο δημόσιο τομέα δεν θα καταφέρει να συγκρατήσει τα κονδύλια στο προβλεπόμενο επίπεδο, αλλά εκτιμάται ότι θα απαιτήσει και νέα κονδύλια.

3.10 Συνολική εκτίμηση οικονομικών επιπτώσεων

3.10.1 Εισαγωγή

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες έχουν σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις που κυρίως προέρχονται από τις επενδύσεις σε αθλητικές υποδομές (κατασκευές), την πώληση εισιτηρίων και τις εισφορές από τηλεοπτικά δικαιώματα, καθώς και από τα έσοδα από τις διεθνείς αφίξεις. Οι οικονομικές επιπτώσεις των Ολυμπιακών Αγώνων είναι η αύξηση της οικονομικής δραστηριότητας, η αύξηση της απασχόλησης και η αύξηση της παραγωγικότητας. Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι να παρουσιάσει προσεγγιστικές εκτιμήσεις των επιπτώσεων στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και στην απασχόληση.

Είναι πραγματικά πολύ δύσκολο να εκτιμηθεί η οικονομική επίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων, κυρίως διότι αφορά ένα μεγάλο χρονικό διάστημα (1998-2011) για το οποίο δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί η οικονομική εξέλιξη χωρίς τους Αγώνες. Οι εκτιμήσεις που έγιναν για τις άλλες πόλεις, αλλά και η σχετική αρθρογραφία για το θέμα, έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υπάρχει μία υπερεκτίμηση των πραγματικών οικονομικών επιδράσεων. Είναι πολύ σημαντικό να προσδιοριστεί με σαφήνεια το μακροοικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο θα πραγματοποιηθούν όλες οι Ολυμπιακές δραστηριότητες. Μερικά από τα σημεία που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη σε μία τέτοια προσέγγιση είναι και τα ακόλουθα:

- Ο τρόπος με τον οποίο χρηματοδοτήθηκαν τα έργα που συνδέονται άμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Αν η χρηματοδότηση έγινε από ιδιώτες, μέσω του συστήματος αυτοχρηματοδότησης ή με εξωτερικό δανεισμό, έχει σημασία για τις μακροχρόνιες επιπτώσεις. Εξίσου σημαντικό είναι το χρονοδιάγραμμα των εισροών και εκροών. Όπως είδαμε στην περίπτωση της Βαρκελώνης, το Ολυμπιακό Χωριό είχε πωληθεί σε ιδιώτες πριν καν αρχίσουν οι Αγώνες, μειώνοντας τα προβλήματα ρευστότητας. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δειχθεί και στο τι θεωρείται έργο για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, διότι πολλές φορές συμπεριλαμβάνονται έργα που δεν έχουν άμεση σχέση με αυτούς. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της

Αθήνας, τα μεγάλα έργα όπως το αεροδρόμιο, το μετρό κ.ά., δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι έγιναν για τους Αγώνες, παρ' όλο που είναι αναγκαία για τη σωστή διεξαγωγή τους.

- Η σωστή εκτίμηση των επιπτώσεων θα πρέπει να συμπεριλάβει τις συνθήκες που επικρατούν στην αγορά εργασίας. Αν δεν υπάρχει πρόβλημα ανεργίας, όπως στην περίπτωση της Ατλάντα το 1996, τότε η αύξηση των δημοσίων, κυρίως, δαπανών, λόγω των έργων για τους Αγώνες, θα δημιουργήσει σοβαρές πληθωριστικές πιέσεις και αύξηση του κόστους εργασίας για όλους τους κλάδους της οικονομίας. Τα αντίθετα αποτελέσματα είχαμε στην περίπτωση της Αθήνας όπου το πρόβλημα της ανεργίας ήταν υπαρκτό και πριν τους Αγώνες.

- Μία σημαντική επίδραση των Αγώνων είναι η αύξηση της παραγωγικότητας όλων των συντελεστών της παραγωγής, αλλά ιδιαιτέρως του συντελεστή εργασίας. Στο μακροχρόνιο διάστημα, η αύξηση της παραγωγικότητας είναι η πιο σημαντική επίδραση και δυστυχώς δεν μπορεί να εκτιμηθεί επακριβώς.

- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αυξάνουν τη διεθνή άφιξη τουριστών από την προβολή που τυγχάνει η χώρα υποδοχής. Η εκτίμηση της οικονομικής σημασίας αυτής της δραστηριότητας απαιτεί συγκεκριμένες υποθέσεις για τη μέση δαπάνη και τη μέση διαμονή.

Η αναλυτική εκτίμηση των οικονομικών επιπτώσεων απαιτεί την ανάπτυξη ενός περιφερειακού οικονομετρικού υποδείγματος με ενσωματωμένο τον κλάδο "Ολυμπιακοί Αγώνες". Κάτι τέτοιο συναντά ιδιαίτερες δυσκολίες διότι δεν υπάρχουν επαρκή και αξιόπιστα στοιχεία για να γίνουν οι κατάλληλες στατιστικές εκτιμήσεις και προσομοιώσεις. Επίσης, επειδή το χρονικό διάστημα για το οποίο θα πρέπει να γίνει η πρόβλεψη είναι πολύ μεγάλο (14 χρόνια), είναι πάρα πολύ δύσκολο να υπολογισθούν οι αναπόφευκτες διαρθρωτικές αλλαγές. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της Ελλάδος η συμμετοχή της στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση το 2001 και η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ακολούθησε και που πρόκειται να γίνει δημιουργεί προϋποθέσεις σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών που πολύ δύσκολα μπορούν να ενσωματωθούν σ' ένα μακροοικονομικό υπόδειγμα.

Η εκτίμηση των επιπτώσεων στο ΑΕΠ έχει υπολογισθεί με βάση διαφορετικούς πολλαπλασιαστές για κάθε είδος δαπάνης. Τρεις πολλαπλασιαστές δαπανών έχουν χρησιμοποιηθεί. Για τις επενδυτικές δαπάνες υποτέθηκε ότι ο πολλαπλασιαστής είναι 1,8, για τις λειτουργικές δαπάνες από την οργάνωση των Αγώνων είναι 1,2 και για τις τουριστικές δαπάνες 1,5. Για τις επενδυτικές δαπάνες θεωρήθηκε ότι ισοκατανεμήθηκαν την περίοδο 2001-2004. Για τις λειτουργικές-οργανωτικές δαπάνες θεωρήθηκε ότι αυξάνουν γεωμετρικά, με παραπάνω από το μισό των δαπανών (60%) να πραγματοποιείται το 2004.

Επίπτωση στο Σύνολο της Οικονομικής Δραστηριότητας, 1998-2011

Ετος	Τουριστική Δαπάνη	Επενδυτική Δαπάνη	Λειτουργικές, Οργανωτικές Δαπάνες	ΑΕΠ	ΑΕΠ (% 1999)	Απασχόληση (χιλ.)
	πολ/στής: 1,5	πολ/στής: 1,8	πολ/στής: 1,2			
1998	62	0	1	63	0,2	7
1999	134	0	6	140	0,4	15
2000	211	0	12	223	0,6	23
2001	278	65	24	367	1,0	39
2002	369	130	48	547	1,4	57
2003	374	130	96	600	1,6	63
2004	436	65	269	770	2,0	81
2005	407	0	0	407	1,1	43
2006	322	0	0	322	0,9	34
2007	253	0	0	253	0,7	27
2008	170	0	0	170	0,4	18
2009	178	0	0	178	0,5	18
2010	93	0	0	93	0,2	10
2011	92	0	0	92	0,2	10
Σύνολο	3.379	390	456	4.225	11,1	445

Πίνακας 3.9

Η επίπτωση στο ΑΕΠ ήταν πολύ σημαντική το έτος τέλεσης των Αγώνων που έφθασε στο 2,0% σε πμές του ΑΕΠ. Για το σύνολο της περιόδου, αναμένεται μία αύξηση της τάξης του 11% που σε ετήσια βάση αντιστοιχεί σε 0,8%.

Επιπτώσεις στο ΑΕΠ και στην Απασχόληση			
Χρονική Περίοδος	ΑΕΠ (δισ δρχ)	Μέση Ετήσια Αύξηση ΑΕΠ %	Απασχόληση (χιλιάδες)
1998-2003	1940	0.8	204
2004	770	2.0	81
2005-2011	1515	0.6	160
Σύνολο	4225	11.1	445

Πίνακας 3.10

3.10.2 Συμπεράσματα

Η τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων από την Αθήνα το 2004 είχε και θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας, αυξάνοντας το ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και δίνοντας τη δυνατότητα να προβληθεί η Αθήνα και η Ελλάδα σε όλο τον κόσμο. Η προβολή αυτή αναμένεται να αυξήσει την εισροή αλλοδαπών τουριστών για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα που ξεκινά από το 1998 και φθάνει μέχρι το 2011. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα προσθέσουν 0,8 % στον ετήσιο ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ από το 1998 έως το 2011, αυξάνοντας την απασχόληση κατά 32 χιλιάδες άτομα ετησίως.

Η επιπλέον αύξηση στην οικονομική δραστηριότητα θα προέλθει από τις επενδύσεις στις κατασκευές αθλητικών έργων, που ανήλθαν στα 636,8 εκατ. ευρώ (217 δις δρχ), χωρίς να υπολογίζονται οι επενδύσεις στις κατασκευές των μεγάλων έργων της Αθήνας που διευκόλυναν την τέλεση των Αγώνων αλλά η κατασκευή τους δεν είχε άμεση σχέση με αυτούς.

Εκτός από τις κατασκευές σημαντικές ήταν και οι δαπάνες για την οργάνωση των Αγώνων το διάστημα 1998-2004. Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό των Ολυμπιακών Αγώνων οι δαπάνες αυτές ανήλθαν στα 1,1 δις ευρώ (380 δις δρχ), χωρίς να υπολογίζονται οι δαπάνες για τα Ολυμπιακά έργα.

Η πιο σημαντική πηγή της επιπλέον αύξησης στην οικονομική δραστηριότητα είναι οι χρηματικές εισροές από τους επιπλέον αλλοδαπούς τουρίστες που θα επισκεφθούν την Αθήνα και την Ελλάδα, παρακινούμενοι από τη μεγάλη προβολή λόγω των Αγώνων. Η εκτίμηση είναι ότι οι εισροές αυτές θα ανέλθουν σε 6,7 δις ευρώ (2,3 τρις δρχ) για τα 14 χρόνια της περιόδου 1998-2011 ή κατά μέσο όρο σε 472 εκατ. ευρώ (161 δις δρχ) ανά έτος, σε τιμές του 1999.

Η επιπλέον αύξηση των αλλοδαπών τουριστών θα δημιουργήσει ανάγκες σε καταλύματα, οι οποίες θα ικανοποιηθούν από την φυσιολογική αύξηση της προσφοράς καταλυμάτων, χωρίς να απαιτείται ιδιαίτερη ενίσχυση της προσφοράς. Εκείνο που θα χρειασθεί είναι η ενίσχυση της αναβάθμισης των ήδη υπαρχόντων μονάδων καταλυμάτων, ιδιαίτερος στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής. Η επιπλέον αύξηση αλλοδαπών τουριστών, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 440 χιλιάδες άτομα ετησίως την περίοδο 1998-2011 ή 6 εκατομμύρια άτομα για όλη την περίοδο.

Οι Αγώνες δημιούργησαν μία ζήτηση αιχμής για την περιοχή της Αττικής την περίοδο που τελέστηκαν οι Αγώνες, τον Αύγουστο του 2004. Η ζήτηση αυτή ανήλθε σε 1,9 εκατομμύρια διανυκτερεύσεις τις 17 μέρες των Αγώνων. Τα ξενοδοχειακά καταλύματα της ευρύτερης περιοχής της Αττικής μαζί με τα προσωρινά καταλύματα, όπως κατασκηνώσεις, φοιτητικές εστίες, κρουαζιερόπλοια, διαμερίσματα και σπίτια ιδιωτών, ανέβασαν τον αριθμό των προσφερομένων διανυκτερεύσεων σε 2,6 εκατομμύρια διανυκτερεύσεις υπερκαλύπτοντας τη ζήτηση.

Το πιο σημαντικό, όμως, δεν είναι η ικανοποίηση της συνολικής ζήτησης στη διάρκεια των Αγώνων, αλλά η εξασφάλιση της σωστής διαχείρισης των καταλυμάτων των διαφόρων κατηγοριών. Η επάρκεια καταλυμάτων δεν εξασφαλίζει ότι δεν θα υπάρξει πρόβλημα με τη φιλοξενία των αλλοδαπών επισκεπτών. Η αποφυγή των προβλημάτων απαιτεί το συντονισμό τριών φορέων: κυβέρνησης, οργανωτικής επιτροπής και ξενοδόχων. Οι φορείς αυτοί μπορούν και πρέπει αμέσως μετά την Ολυμπιάδα να συνεργαστούν για τον καλύτερο συντονισμό της όλης διαχείρισης, ιδιαίτερος όσον αφορά στη δέσμευση των ξενοδοχειακών μονάδων υψηλών κατηγοριών.

Όσον αφορά στη μακροχρόνια αύξηση της ζήτησης καταλυμάτων λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων, αυτή αναμένεται να είναι πολύ μικρή. Στο τέλος της περιόδου εξέτασης, το 2011, η προσφορά κλινών στην Απτική εκτιμάται ότι θα ανέρχεται στις 100 χιλιάδες, ενώ η ζήτηση θα κινείται στα ίδια επίπεδα, 103 χιλιάδες κλίνες. Για το σύνολο της χώρας, οι ανάγκες σε κλίνες θα ανέρχονται στις 858 χιλιάδες, ενώ οι διαθέσιμες κλίνες θα ανέρχονται στις 834 χιλιάδες.

Τα συμπεράσματα της παρούσας εργασίας, υπενθυμίζουμε όπως προαναφέρθηκε, θα πρέπει να ερμηνευθούν σύμφωνα με τις αντικειμενικές δυσκολίες που έχουν τέτοιες εκτιμήσεις. Το πιο σημαντικό πρόβλημα είναι η ποιότητα των επίσημων στοιχείων που για μεν τις υποδομές καταλυμάτων και τις αφίξεις δεν είναι τόσο μεγάλο, για δε τις διανυκτερεύσεις ο επίσημος αριθμός αποτελεί σημαντική υποεκτίμηση των πραγματικών διανυκτερεύσεων. Το δεύτερο σημαντικό αντικειμενικό πρόβλημα είναι το μεγάλο χρονικό διάστημα για το οποίο θα πρέπει να γίνει η πρόβλεψη. Τα 14 χρόνια της πρόβλεψης, 1998-2011, είναι αρκετά για να συμβούν πολλά, μη προβλέψιμα γεγονότα, στην Ελλάδα και διεθνώς, που θα ανατρέψουν τις εκτιμήσεις. Η ποσοτικοποίηση της επίδρασης στον ελληνικό τουρισμό αυτών των διαρθρωτικών αλλαγών είναι πάρα πολύ δύσκολο να γίνει. Ένας τρίτος περιορισμός είναι η γενίκευση των οικονομικών επιπτώσεων, χωρίς αναφορά στις οποιεσδήποτε διαφοροποιήσεις που αναμένονται μεταξύ των διαφόρων περιφερειών της χώρας ή μεταξύ των διαφόρων κλάδων οικονομικής δραστηριότητας. Κάτι τέτοιο δεν θα μπορούσε να γίνει, κυρίως λόγω έλλειψης αξιόπιστων χρονολογικών σειρών σε περιφερειακό κλαδικό επίπεδο. Τέλος, ένας ακόμη περιορισμός της μελέτης είναι η αντικειμενική αδυναμία μέτρησης των θετικών επιπτώσεων που θα έχει στο γόητρο και στο κύρος της Ελλάδος η τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων. Γεγονός αναμφισβήτητο είναι ότι η οργάνωση αθλητικών γεγονότων τέτοιου μεγέθους δεν γίνεται μόνο για οικονομικούς σκοπούς. Εθνικοί και πολιτιστικοί σκοποί επιτυγχάνονται μέσω της οργάνωσης αθλητικών αγώνων παγκοσμίου εμβέλειας. Η ποσοτικοποίηση των ωφελειών από τη επίτευξη τέτοιων στόχων μόνο εύκολο δεν είναι να γίνει.

Η παγκόσμια αθλητική κοινότητα περίμενε δικαίως από την Ελλάδα την οργάνωση Αγώνων που η έμφαση θα δινόταν όχι στις οικονομικές παραμέτρους, αλλά στην πανανθρώπινη αξία της ευγενούς άμιλλας.

κεφάλαιο 4

τουρισμός

4.1 Εισαγωγή

Η διεξαγωγή των Ολυμπιακών αγώνων του 2004 στην Ελλάδα, όπως προαναφέρθηκε, έδωσε την ευκαιρία στη χώρα μας να γίνει γνωστή σε όλο τον κόσμο. Η Ελλάδα είναι μια χώρα που διαθέτει μια πολιτιστική κληρονομιά η οποία ήταν ήδη γνωστή σε κάθε άνθρωπο πάνω στον πλανήτη. Οι Ολυμπιακοί αγώνες προσέφεραν όμως τη δυνατότητα στην χώρα αυτή να προβάλει και το σύγχρονό της πρόσωπο. Δόθηκε λοιπόν η ευκαιρία στον Ελληνικό λαό να αποδείξει ότι είναι αντάξιος συνεχιστής των αρχαίων Ελλήνων προγόνων του. Μέσω της Ολυμπιάδας η Ελλάδα μπόρεσε να προβάλλει τις σύγχρονες δυνατότητες της χώρας και να πείσει ότι είναι ικανή να φέρει εις πέρας μια τόσο δύσκολη, οικονομικά και οργανωτικά, αποστολή.

Ο τουρισμός, που αποτελεί μια σημαντική πηγή εσόδων για τη Ελληνική Οικονομία, ωφελήθηκε παρά πολύ από την προβολή της χώρας κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων και κορυφώθηκε κατά την διεξαγωγή τους. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες αποτελούν ένα γεγονός με διεθνή χαρακτήρα που προβλέπεται να έχει μελλοντικά οικονομικό, πολιτιστικό, πολιτικό και κοινωνικό αντίκτυπο στην χώρα μας. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 προσέλκυσαν σημαντικό αριθμό τουριστών στην Ελλάδα και ταυτόχρονα αποτέλεσαν αφετηρία για την ανάπτυξη και άλλων σχετικών δραστηριοτήτων.

Το τουριστικό όφελος μεγιστοποιείται με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, λόγω του διεθνούς τους χαρακτήρα. Ο διεθνής χαρακτήρας των αγώνων επιδρά στη διεθνή αναγνώριση του τόπου που τους οργανώνει. Στην περίπτωση της Ελλάδας βέβαια οι Ολυμπιακοί Αγώνες δεν καλούνται για πρώτη φορά να παρουσιάσουν τον τόπο ως τουριστικό προορισμό καθώς η Ελλάδα είναι ήδη συνυφασμένη με τουριστικές δραστηριότητες. Η Αθήνα, όμως, μέχρι σήμερα αποτελούσε κυρίως ενδιάμεσο σταθμό και όχι τελικό προορισμό γεγονός το οποίο αρχίζει να μεταβάλλεται μετά την λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η τουριστική βιομηχανία είναι πολυσύνθετη και περιλαμβάνει ένα σύνολο συναφών δραστηριοτήτων και εταιρειών όπως αεροπορικές, ναυτιλιακές και άλλες που σχετίζονται με την μεταφορά των επιβατών, καθώς και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, εστιατόρια κ.λ.π. Συμπεριλαμβάνονται επίσης εκείνες οι μεταποιητικές επιχειρήσεις (βιομηχανίες - βιοτεχνίες) που παράγουν προϊόντα που σχετίζονται άμεσα με τον τουρισμό όπως για παράδειγμα αναμνηστικά είδη. Παράλληλα υπάρχουν κι άλλες βιομηχανίες που

εξαρτώνται από τον τουρισμό, σε μικρότερο βαθμό, όπως βιομηχανίες που παράγουν αθλητικά είδη, εταιρείες μεταφορικών μέσων, διαφημιστικές εταιρείες, εταιρείες μέσων επικοινωνίας, φαρμακευτικές βιομηχανίες, βιομηχανίες ένδυσης, τράπεζες. Η επιρροή των Ολυμπιακών Αγώνων στην άνοδο του τουρισμού στην χώρα μας οδήγησε όλους τους παραπάνω κλάδους που αναφέραμε σε σημαντική ανάπτυξη και αύξηση των κερδών τους, εκτός από την γενικότερη νέα πνοή που έδωσε στη διάρθρωση του τουριστικού προϊόντος και κατά συνέπεια στην ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση της τουριστικής ζήτησης.

Τα μεγάλα έργα, αθλητικά και μη, έχουν ως στόχο να αναβαθμίσουν την ποιότητα ζωής στην Αθήνα τόσο για τους πολίτες της όσο και για τους επισκέπτες της, εγχώριους και αλλοδαπούς. Τα έργα υποδομής πρόκειται να αναδιαμορφώσουν την συνολική εικόνα της Ελλάδας προς το εξωτερικό και να της προσδώσουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ικανά να τροποποιήσουν τη σύνθεση του τουριστικού της προϊόντος. Σύμφωνα με στατιστικές του ΕΟΤ η αύξηση στις αφίξεις αλλοδαπών είναι συνεχής τα τελευταία χρόνια, ενώ η πορεία αυτή προβλέπεται να συνεχιστεί.

Το συμπέρασμα μας λοιπόν είναι ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 είναι δυνατόν να αποτελέσουν μοχλό τουριστικής ανάπτυξης για την χώρα μας αλλά και φορέα αναδιοργάνωσης του τουριστικού προϊόντος. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες προσδίδουν στον τόπο που τους διοργανώνει μια μοναδικότητα μέσω της προβολής που δημιουργούν αλλά και των έργων υποδομής που συνοδεύουν τους Αγώνες. Τα δε έργα υποδομής, δεδομένου ότι απαιτούν αυτοχρηματοδότηση, είναι δυνατό να φέρουν σε ουσιαστική συνεργασία το Δημόσιο με τον Ιδιωτικό τομέα θεμελιώνοντας μια μακροχρόνια και οργανωμένη στρατηγική για τον τουρισμό. Η επιτυχής διοργάνωση και τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων αποτέλεσε, για την Ελλάδα, σημείο εκκίνησης μιας δυναμικά σχεδιασμένης τουριστικής πολιτικής.

4.2 Τουριστικές Επιπτώσεις

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν να θεωρηθούν ως ένα Τουριστικό Αθλητικό Γεγονός. Η ανάληψη της οργάνωσης τέτοιων γεγονότων, πολλές φορές, γίνεται με αντικειμενικό σκοπό τη τουριστική ανάπτυξη μιας χώρας ή περιοχής. Γενικά, ως οφέλη από την οργάνωση τέτοιων εκδηλώσεων αναφέρονται:

- Η προσέλκυση τουριστών υψηλού εισοδήματος και η δημιουργία μιας μόνιμης τουριστικής πελατείας.
- Η δημιουργία μιας ευνοϊκής τουριστικής εικόνας για τη χώρα προορισμού.
- Η δημιουργία και ο εκσυγχρονισμός των τουριστικών υποδομών.
- Η χρησιμοποίηση των διεθνών μέσων επικοινωνίας για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα για τη μετάδοση διαφόρων μηνυμάτων.
- Η δημιουργία εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στους οργανωτικούς, χρηματοοικονομικούς και διοικητικούς τομείς, με ιδιαίτερη έμφαση στην τέλεση ειδικών γεγονότων.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες μπορούν, αν αξιοποιηθούν κατάλληλα, να έχουν σημαντική και διαρκή επίπτωση στην τουριστική οικονομία μιας χώρας. Το σύνολο των επιδράσεων μπορεί να ταξινομηθεί σε τρεις κατηγορίες ανάλυσης των επιπτώσεων:

- A. Ολυμπιακή Αγορά
- B. Εσωτερική Τουριστική Αγορά
- Γ. Διεθνής Τουριστική Αγορά

4.2.1 Η Ολυμπιακή Αγορά

Η Ολυμπιακή Αγορά περιλαμβάνει ένα πλέγμα οικονομικών δραστηριοτήτων που είναι το αποτέλεσμα της οργάνωσης αυτού του ειδικού τουριστικού αθλητικού γεγονότος. Απαιτείται αρκετός χρόνος, αλλά και σημαντικοί χρηματικοί πόροι για δραστηριότητες που άμεσα σχετίζονται με το γεγονός, όπως:

- μάρκετινγκ, προβολής και δημοσίων σχέσεων,
- χρηματοδοτήσεις και χορηγίες,
- εισιτήρια και άλλες υπηρεσίες για τους θεατές,
- μεταφορά και καταλύματα για τους θεατές, τους αθλητές και τους επισήμους,
- ασφάλεια και υπηρεσίες έκτακτων αναγκών, και
- προετοιμασία των αθλητικών και άλλων εγκαταστάσεων.

4.2.2 Η Εσωτερική Τουριστική Αγορά

Η επίδραση στην εσωτερική τουριστική αγορά είναι σημαντική για μεγάλες χώρες, όπως οι ΗΠΑ ή ακόμη και η Αυστραλία. Για την περίπτωση της Αθήνας, η επίπτωση αυτή δεν εκτιμάται ότι ήταν πολύ σημαντική, τουλάχιστον όσον αφορά στην τουριστική επίπτωση. Η Ελλάδα είναι, γεωγραφικά και πληθυσμιακά, η μικρότερη χώρα που έχει αναλάβει την τέλεση ενός τέτοιου μεγάλου αθλητικού γεγονότος με αποτέλεσμα να μην υπάρχει δυνατότητα μεγάλης εσωτερικής τουριστικής κίνησης.

4.2.3 Η Διεθνής Τουριστική Αγορά

Η επίδραση των αγώνων στη Διεθνή Τουριστική Αγορά είναι διαχρονική ξεκινά από την ανάληψη των αγώνων και διαρκεί μερικά χρόνια μετά από τη λήξη τους. Στην περίπτωση της Αθήνας, η σχετική περίοδος καλύπτει το χρονικό διάστημα από 1998 έως 2011. Οι διεθνείς επισκέπτες μπορούν να ταξινομηθούν στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες:

- Επισκέπτες πριν τους αγώνες
- Επισκέπτες - Θεατές των αγώνων
- Επισκέπτες που προσελκύνονται στη χώρα λόγω της διεθνούς προβολής

Στην πρώτη κατηγορία επισκεπτών ανήκουν εκείνοι που επισκέφθηκαν την Ελλάδα πριν τους αγώνες, όπως τα μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Οικογένειας, άνθρωποι των ΜΜΕ, χορηγοί, αθλητές, επίσημοι από άλλες χώρες και θεατές. Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν οι ίδιοι επισκέπτες, μόνο που λαμβάνουν τη μέγιστη δυνατή αριθμητική κορύφωση λόγω της τέλεσης

των αγώνων. Τέλος, στην τρίτη κατηγορία ανήκουν όλοι εκείνοι οι τουρίστες που επισκέπτονται τη χώρα λόγω της προβολής - δημοσιότητας που έτυχε η χώρα από τους αγώνες. Η κατηγορία αυτή διαρκεί όλη την περίοδο, πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τους αγώνες. Η εκτίμηση της επίδρασης που έχει ο διεθνής τουρισμός εξαρτάται από τον αριθμό των τουριστών, τη διάρκεια παραμονής τους (αριθμός διανυκτερεύσεων) και τη μέση ημερήσια δαπάνη των τουριστών.

4.3 Ανάγκες και Διάθεση Καταλυμάτων

Το πιο σημαντικό ίσως, συμπέρασμα που προκύπτει από την ανάλυση των προηγούμενων Ολυμπιακών Αγώνων είναι ότι οι ανάγκες σε καταλύματα είχαν υπερεκτιμηθεί. Σε μερικές περιπτώσεις, όπως του Λος Άντζελες και της Βαρκελώνης, παρατηρήθηκε μία πτώση των επισκεπτών κατά την περίοδο τέλεσης των αγώνων. Στην μεν πρώτη περίπτωση, η πτώση μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι πολλοί ανέβηκαν την επίσκεψη τους στην πόλη του Λος Άντζελες για να αποφύγουν την πολυκοσμία που δημιουργείται στη διάρκεια των αγώνων. Στη δε δεύτερη περίπτωση, τον ίδιο χρόνο (1992) έλαβαν χώρα δύο παράλληλα σημαντικά γεγονότα: η διεθνής έκθεση EXPO στην πόλη της Σεβίλλης και το γεγονός ότι η Μαδρίτη είχε ορισθεί ως η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης.

Οι ανάγκες σε καταλύματα των διαφόρων κατηγοριών επισκεπτών κατά τη διάρκεια των Αγώνων δίνονται στον παρακάτω πίνακα. Όπως καταγράφηκε και στο φάκελο υποψηφιότητας, οι ανάγκες αυτές εξειδικεύθηκαν και σε ανάγκες ειδικών κατηγοριών καταλυμάτων. Για παράδειγμα, τα μέλη της ΔΟΕ φιλοξενήθηκαν σε ξενοδοχειακά καταλύματα πολυτελείας ή πρώτης κατηγορίας.

Συνολικό Σχέδιο Καταλυμάτων για την Αθήνα 2004

Κατηγορία	Αριθμός Ατόμων
Ολυμπιακό Χωριό (αθλητές, επίσημοι)	15.000
Άλλα Καταλύματα (επισκέπτες, τουρίστες)	145.000
Κατασκηνώσεις	2.000
Ολυμπιακή Οικογένεια	33.890
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (Αγ. Ανδρέας και φοιτητικές εστίες στο Γουδί)	4.000
Σύνολο	199.890

Πίνακας 4.1

Ο σχεδιασμός για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, ως προς την ξενοδοχειακή υποδομή, στηρίχθηκε σε τρία επιμέρους προγράμματα:

- Η υπάρχουσα ξενοδοχειακή υποδομή στην πόλη των Αθηνών (βασικό σχέδιο ως προς την απόσταση των καταλυμάτων από τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, χρονικής διάρκειας 5-30 λεπτών της ώρας).
- Η προγραμματισμένη ξενοδοχειακή υποδομή που ολοκληρώθηκε πριν το 2004 στην ευρύτερη περιοχή των Αθηνών, του Αργοσαρωνικού και του Νότι-

ου Ευβοϊκού Κόλπου (συμπληρωματικό σχέδιο ως προς την απόσταση των καταλυμάτων από τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις, χρονικής διάρκειας 30 - 75 λεπτών της ώρας).

- Η προγραμματισμένη ξενοδοχειακή υποδομή που ολοκληρώθηκε πριν το 2004 σε περιοχές που βρίσκονται στον Κεντρικό άξονα Αθηνών - Κορίνθου - Πάτρας και Αθηνών - Λαμίας, καθώς και σε περιοχές που γειτνιάζουν με αυτούς, όπως το Ναύπλιο, το Αργός, το Τολό και η Χαλκίδα (επιπλέον σχεδιασμός που αφορά καταλύματα που βρίσκονται σε χρονική απόσταση από τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις γύρω στα 45 - 90 λεπτά της ώρας). Οι ανωτέρω σχεδιασμοί περιγράφουν αποκλειστικά το ελάχιστο των καταλυμάτων με κριτήριο τη χρονική απόσταση. Στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων ένας σημαντικός αριθμός επισκεπτών έμεινε σε καταλύματα που βρίσκονται σε χρονική απόσταση μικρότερη της μιας ώρας από τις Ολυμπιακές Αθλητικές Εγκαταστάσεις και τις αντίστοιχες του Φαληρικού Δέλτα.

Η επιλογή των καταλυμάτων βασίζεται στα ακόλουθα κριτήρια:

- απόσταση χρονικής διάρκειας μικρότερης των 60 λεπτών,
- κατηγορία του ξενοδοχείου σύμφωνα με τις επίσημες προδιαγραφές,
- επίπεδο προσφερομένων υπηρεσιών και
- ποιότητα του περιβάλλοντος (φυσικό περιβάλλον, αρχαιολογικοί χώροι, δημόσια υποδομή κλπ).

Ο βασικός σχεδιασμός ως προς την εξασφάλιση καταλύματος για τους περίπου 145.000 επισκέπτες στηρίχτηκε σε δύο κατηγορίες προσφερόμενων κλινών:

- Των υπάρχοντων ξενοδοχείων όλων των κατηγοριών
 - Των νέων εγκαταστάσεων που ανεγέρθηκαν είτε ανακαινίστηκαν, συμπεριλαμβανομένων των κρουαζιερόπλοιων και των κατασκηνώσεων
- Οι επισκέπτες εξυπηρετήθηκαν σε χώρους όπως:

1. Ξενοδοχεία
2. Κρουαζιερόπλοια
3. Παραθεριστικές κατοικίες
4. Κατασκηνώσεις

Με τον όρο παραθεριστικές κατοικίες εννοούνται τα σπίτια και τα διαμερίσματα που βρίσκονται σε περιοχές τουριστικές και ενοικιάζονται κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου ή κατά ολόκληρη τη διάρκεια του έτους, σε τουρίστες ημεδαπούς ή αλλοδαπούς. Η πλειονότητα των επισκεπτών επέλεξε κάποιο από τα καταλύματα που βρίσκονται σε χρονική απόσταση μικρότερη των 30 λεπτών της ώρας από τις Ολυμπιακές Αθλητικές Εγκαταστάσεις.

Οι κλίνες των ξενοδοχείων της Ατικής ανέρχονταν πριν την Ολυμπιάδα περίπου στις 62.000, εκ των οποίων οι 55.500 ανήκαν σε ξενοδοχεία Α, Β και Γ κατηγορίας. Σ' αυτό το δυναμικό προστέθηκαν περίπου 3.000 κλίνες υψηλών κατηγοριών γύρω από το αεροδρόμιο των Σπάτων, σε εκτάσεις του ΕΟΤ στην Ανάβυσσο και στο Λαγονήσι με τη λειτουργία του ξενοδοχείου Ξενία.

Πέρα από την υπάρχουσα υποδομή, οικοδομήθηκαν νέες ξενοδοχειακές μονάδες στην ευρύτερη περιοχή των Αθηνών (Βόρειος και

Νόπος Ευβοϊκός Κόλπος, Νησιά του Αργοσαρωνικού, Δελφοί, Αράχωβα, περιοχή της Ιτέας, Ναύπακτος κλπ) για να καλύψουν την αυξημένη ζήτηση κλινών, ιδιαίτερα αυτής από τις Δημοκρατίες της Ανατολικής Ευρώπης. Η ήδη υπάρχουσα υποδομή σ' αυτές τις περιοχές ανερχόταν σε 120.000 κλίνες. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι με την ευκαιρία των Ολυμπιακών Αγώνων πολλά ξενοδοχεία στην πόλη των Αθηνών, όλων των κατηγοριών, υποχρεώθηκαν να προβούν σε εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεών τους και σε αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Σίγουρα οι μικρές μονάδες αντιμετώπισαν ιδιαίτερα μεγάλο οικονομικό πρόβλημα προκαμένου να αντεπεξέλθουν στις υψηλές απαιτήσεις των τουριστών. Ο αναπτυξιακός νόμος παρέιχε τη δυνατότητα σε ξενοδοχεία αυτής της κατηγορίας, που διαθέτουν κάτω των 50 κλινών, να υπαχθούν με ελάχιστη επένδυση το ποσό των 74 χιλ. ευρώ (25 εκατ. δρχ). Επίσης, δόθηκε η δυνατότητα και σε ξενοδοχεία Δ' και Ε' κατηγορίας να συμπεριληφθούν στο νόμο, εάν στεγάζονταν σε κτίρια παραδοσιακά ή διατηρητέα και με την προϋπόθεση ότι μετά τον εκσυγχρονισμό θα αναβαθμιζόνταν τουλάχιστον σε Γ' κατηγορία. Ένα πρόβλημα που έπρεπε να αντιμετωπιστεί είναι το χαμηλό επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών από το περίπου 27% των ξενοδοχειακών μονάδων που λειτουργούσαν στην περιοχή των Αθηνών, τα οποία αποκλείστηκαν αρχικά τουλάχιστον από προγράμματα εκσυγχρονισμού και θα δημιουργούσαν ασφαλώς μια πολύ αρνητική εικόνα για τον ελληνικό τουρισμό.

Αξίζει να σημειωθεί ότι δεν λήφθηκαν υπόψη δύο παράμετροι που προσδιόρισαν κατά πολύ και τις ανάγκες σε καταλύματα. Η πρώτη παράμετρος αφορά τον εσωτερικό τουρισμό. Αναφέρεται ότι στις 145 χιλιάδες επισκέπτες – θεατές που καταγράφηκαν συμπεριλαμβάνονταν και οι ημεδαποί. Αναλύοντας άλλα παραδείγματα παρατηρήθηκε ότι οι επισκέπτες της Βαρκελώνης το 1992 προέρχονταν κυρίως από τις άλλες περιοχές της Ισπανίας (44%), ενώ ακόμη μεγαλύτερα ήταν τα ποσοστά για την Ατλάντα και το Λος Άντζελες (γύρω στο 70%). Οι πιο πολλοί από αυτούς έμειναν με οικογένειες και φίλους. Η δεύτερη παράμετρος που έπρεπε να ληφθεί υπόψη είναι η μέση διαμονή, κυρίως στη διάρκεια των Αγώνων. Οι θεατές δεν έρχονταν για όλους τους αγώνες, αλλά ενδιαφέρονταν για συγκεκριμένα αθλήματα. Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις δύο παραμέτρους, έχουμε διαφοροποίηση στον τελικό απολογισμό, η οποία είχε ως φυσικό επακόλουθο σημαντική οικονομική ζημία.

4.4 Τουριστική Ζήτηση

Η άμεση επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων στη διεθνή τουριστική ζήτηση αφορά τις αφίξεις όλων εκείνων που έχουν σχέση με τους Αγώνες που χρονολογικά τοποθετείται πριν και κατά τη διάρκεια των Αγώνων. Η ζήτηση αυτή είναι κοινή για όλους τους Ολυμπιακούς Αγώνες και εξαρτάται βασικά από τον αριθμό των αθλημάτων, που συνεχώς αυξάνονται και στην Ολυμπιάδα της Αθήνας έφθασαν τα 28 αθλήματα. Αν και ο υπολογισμός της ζήτησης αυτής είναι αυθαίρετος, ωστόσο το μέγεθος της είναι πολύ μικρό για να επηρεάσει το τελικό αποτέλεσμα. Επίσης, έγιναν κάποιες

προσαυξήσεις για να ληφθούν υπόψη οι αφίξεις που έγιναν λόγω της πολιτιστικής Ολυμπιάδας. Ο παρακάτω πίνακας δίνει τις αφίξεις αλλοδαπών, λόγω της τέλεσης των Αγώνων στην Αθήνα το 2004, για την περίοδο 1998-2003.

Μια σημαντική κατηγορία επισκεπτών αποτελούν τα μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής που σύμφωνα με τις συμβατικές τους υποχρεώσεις επισκέπτονταν τακτικά την Ελλάδα για έλεγχο και ενημέρωση. Επίσης, η δεύτερη μεγάλη κατηγορία επισκεπτών αφορά τα μέλη των διεθνών ομοσπονδιών των διαφόρων αγωνισμάτων που επισκέπτονταν τη χώρα για να επιβλέψουν τους χώρους και τις εγκαταστάσεις που διεξάγονταν τα αντίστοιχα αθλήματα. Η τρίτη κατηγορία αφορά τους αθλητές που όσο πλησίαζε η ημερομηνία τέλεσης των Αγώνων επισκέπτονταν τη χώρα για να συνηθίσουν, τόσο τις κλιματολογικές συνθήκες, όσο και τις αθλητικές εγκαταστάσεις. Τέλος, μία άλλη κατηγορία αφορά τους χορηγούς, αλλά και τους άμεσα συνδεδεμένους με αυτούς, που ήταν οι άνθρωποι των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Το σύνολο των επισκεπτών που ήρθαν στην Ελλάδα την περίοδο 1998-2004 για τους Αγώνες ανήλθε στις 111 χιλιάδες που αποτελεί ένα πολύ μικρό ποσοστό τουριστών που θα επισκεφθούν την Ελλάδα αργότερα λόγω της προβολής που αυτή θα τύχει.

Αφίξεις Αλλοδαπών Επισκεπτών λόγω των Αγώνων, 1998 - 2003

Έτος	Αριθμός Επισκεπτών	Κατηγορίες Επισκεπτών
1998	500	Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής και Διεθνών Ομοσπονδιών
1999	1.000	Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής και Διεθνών Ομοσπονδιών
2000	1.500	Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής και Διεθνών Ομοσπονδιών
2001	3.000	Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Διεθνών Ομοσπονδιών, Χορηγοί, Αθλητές, Θεατές
2002	6.000	Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Διεθνών Ομοσπονδιών, Χορηγοί, Αθλητές, Θεατές
2003	12.000	Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Διεθνών Ομοσπονδιών, Χορηγοί, Αθλητές, Θεατές
Σύνολο	24.000	

Πίνακας 4.2

Αφίξεις Αλλοδαπών Επισκεπτών για τους Αγώνες (2004)

Κατηγορία Επισκεπτών	Αριθμός Επισκεπτών
Ολυμπιακή Οικογένεια	6.500
Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	12.000
Χορηγοί	4.000
Αθλητές / Επίσημοι	15.000
Θεατές	50.000
Σύνολο	87.000

Πίνακας 4.3

Η πιο σημαντική επίδραση των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας είναι η αύξηση της άμεσης και παρακινούμενης διεθνούς τουριστικής ζήτησης. Η άμεση ζήτηση αποτελείται από όλους εκείνους που επισκέφθηκαν την Αθήνα αποκλειστικά για τους Αγώνες, είτε πριν από αυτούς, είτε στη διάρκεια των Αγώνων. Η παρακινούμενη ζήτηση αποτελείται από όλους τους επισκέπτες που θα έρθουν στην Ελλάδα λόγω της μεγάλης προβολής που θα τύχει η Αθήνα και η Ελλάδα από την τέλεση των Αγώνων.

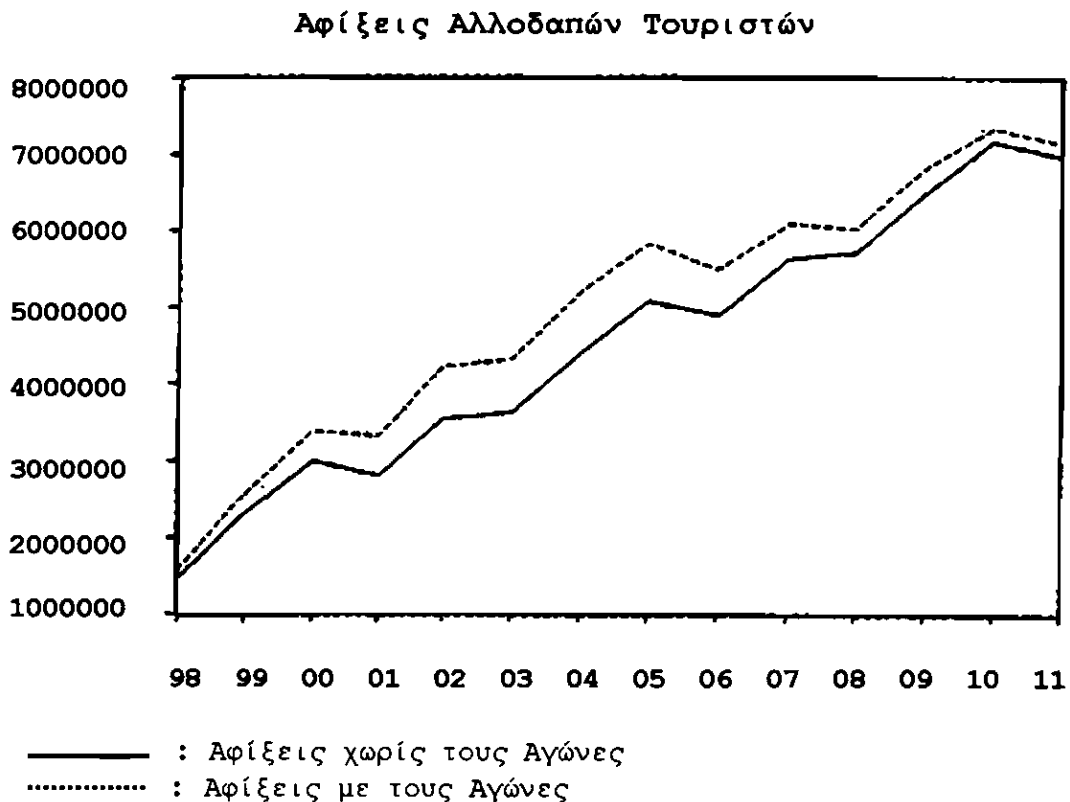
Στον παρακάτω πίνακα δίνεται ο αριθμός της άμεσης ζήτησης. Πριν τους Αγώνες αφίχθησαν στην Αττική 24 χιλιάδες αλλοδαποί επισκέπτες και στη διάρκεια των Αγώνων 87 χιλιάδες. Όσον αφορά στην παρακινούμενη άφιξη αλλοδαπών τουριστών στη διάρκεια των Αγώνων αυτή εκτιμάται στις 60 χιλιάδες. Συνολικά δηλαδή επισκέφθηκαν την Αθήνα την περίοδο των Αγώνων 147 χιλιάδες αλλοδαποί επισκέπτες, οι οποίοι και φιλοξενήθηκαν σε κάθε είδους καταλύματα, συμπεριλαμβανομένου και του Ολυμπιακού Χωριού. Την περίοδο των Αγώνων η συντριπτική πλειοψηφία των επισκεπτών ήταν είτε φιλάθλοι (50 χιλιάδες), είτε παρακινούμενοι επισκέπτες (60 χιλιάδες).

Αφίξεις Αλλοδαπών Τουριστών λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων

Χρονική Περίοδος	Αριθμός	Κατηγορία
Πριν τους Αγώνες (1998-2003)	24.000	Μέλη της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής, Διεθνών Ομοσπονδιών, Χορηγοί, Αθλητές, Θεατές
Κατά τη διάρκεια των Αγώνων (Αύγουστος 2004)	87.000	Ολυμπιακή Οικογένεια, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, Χορηγοί, Αθλητές, Επίσημοι, Θεατές
Μετά τους Αγώνες (2005-2011)	0	
Σύνολο	111.000	

Πίνακας 4.4

Η πιο σημαντική κατηγορία αλλοδαπών επισκεπτών είναι οι παρακινούμενοι τουρίστες που ήρθαν και θα έρθουν στην Ελλάδα για μία μακρά χρονική περίοδο, 1998-2011. Στο παρακάτω διάγραμμα δίνονται ο αριθμός των αφίξεων αυτής της κατηγορίας τουριστών που θα έρχονταν στην Ελλάδα χωρίς τους Ολυμπιακούς Αγώνες (συνεχής γραμμή) και οι συνολικές αφίξεις λόγω των Αγώνων (διακεκομμένη γραμμή).

Διάγραμμα 4.1

Η διαφορά δίνει την αύξηση στις αφίξεις αλλοδαπών τουριστών λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων. Το σύνολο των παρακινούμενων αλλοδαπών που επισκέφτηκαν την Ελλάδα την περίοδο 1998-2011 ανέρχεται στα 6 εκατομμύρια ή κατά μέσο όρο 440 χιλιάδες επιπλέον αλλοδαποί τουρίστες ετησίως. Η διαφορά μεταξύ της αναμενόμενης προσέλευσης αλλοδαπών τουριστών και της αναμενόμενης αύξησης της υποδομής δίνει τις ανάγκες σε νέες πρόσθετες υποδομές καταλυμάτων.

4.4.1 Χρηματικές εσροές από αλλοδαπούς τουρίστες

Ο παρακάτω πίνακας δίνει τον αριθμό των παρακινούμενων αφίξεων, την άμεση ζήτηση, τις δαπάνες ανά έτος και τη συνολική δαπάνη σε όλη τη διάρκεια της περιόδου. Για τον υπολογισμό της τουριστικής δαπάνης

θεωρήσαμε ότι η μέση διαμονή ήταν 12 μέρες και η ημερήσια δαπάνη 100 δολάρια. Η μεγιστοποίηση των δαπανών των αλλοδαπών τουριστών επιτεύχθηκε το έτος των αγώνων με 853,9 εκατ. ευρώ (291 δις δρχ). Για τη διευκόλυνση των υπολογισμών υποθέσαμε ότι οι μελλοντικές χρηματικές ροές εκφράζονται σε τιμές παρούσης αξίας.

Δαπάνες Αλλοδαπών Επισκεπτών, 1998-2011

Έτος	Αριθμός Παρακινούμενων Αφίξεων	Άμεση	Συνολική Δαπάνη (εκατ. ευρώ)
1998	114.619	500	120,3 (41 δις δρχ)
1999	246.238	1.000	261,1 (89 δις δρχ)
2000	389.736	1.500	413,7 (141 δις δρχ)
2001	512.012	3.000	542,9 (185 δις δρχ)
2002	677.078	6.000	749,3 (246 δις δρχ)
2003	681.256	12.000	733,6 (250 δις δρχ)
2004	720.375	87.000	853,9 (291 δις δρχ)
2005	754.339	0	798,2 (272 δις δρχ)
2006	595.835	0	630,9 (215 δις δρχ)
2007	469.114	0	495,9 (169 δις δρχ)
2008	314.414	0	331,6 (113 δις δρχ)
2009	330.061	0	349,2 (119 δις δρχ)
2010	171.823	0	181,9 (62 δις δρχ)
2011	169.914	0	179 (61 δις δρχ)
Σύνολο	6.146.818	111.000	6,6 δις ευρώ (2.254 δις δρχ)

Πίνακας 4.4

4.5 Πολιτιστική Ολυμπιάδα και Συνεδριακός Τουρισμός

Μια πολύ σημαντική ευεργετική επίδραση της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας αφορά στην ανάπτυξη του Συνεδριακού Τουρισμού. Η ανάδειξη του Συνεδριακού Τουρισμού ως μιας από τις πολλά υποσχόμενες μορφές εναλλακτικού τουρισμού παγκοσμίως και στην Ελλάδα, είχε ούτως ή άλλως προβληματίσει την ηγεσία του Ε.Ο.Τ. εδώ και χρόνια, μέσα στα πλαίσια της νέας στρατηγικής για τον Τουρισμό στην Ελλάδα που αποσκοπούσε στην διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος. Η ευτυχής έμπνευση της Επιτροπής Διεκδίκησης των αγώνων του 2001 να εντάξει στον Φάκελο Υποψηφιότητας ως αυτόνομο και ανεξάρτητο σκέλος την διοργάνωση των Πολιτιστικών εκδηλώσεων σε μια διάρκεια 3 και πλέον ετών, σε πρώτη φάση με προοπτική την μόνιμη τέλεση τέτοιων εκδηλώσεων στο μέλλον, διαμορφώνει όχι μόνο τους νέους όρους για την επιτάχυνση της ανάπτυξης του Συνεδριακού Τουρισμού, αλλά και το γενικό περίγραμμα του μοντέλου ανάπτυξης. Στη θέση των μικρών και διάσπαρτων συνεδριακών κέντρων, που συνήθως είναι παραρτήματα μεγάλων ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, πρέπει να διαμορφωθεί μια κατάλληλη υποδομή μεγάλων και με σύγχρονο εξοπλισμό αυτόνομων συνεδριακών κέντρων και μάλιστα κατανεμημένων σε όλη την Ελλαδική περιφέρεια.

Παράλληλα, η ανάγκη να επενδυθεί ένα πλούσιο καλλιτεχνικό πρόγραμμα που θα λάμβανε χώρα κατά την διάρκεια της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας, ανέδειξε μια σειρά περιοχές της Ελλάδας σε προνομιακούς χώρους μεγάλων επενδύσεων τέτοιου είδους: Αθήνα, Μαραθώνας, Ελευσίνα, Ολυμπία, Σπάρτη, Δελφοί, Επίδαυρος.

4.6 Η επόμενη μέρα για τον τουρισμό - Συμπεράσματα

Λαμβάνοντας ως δεδομένη την υπάρχουσα υποδομή και με βάση τη διεθνή εμπειρία θα πρέπει να ορισθούν δέσμες αναπτυξιακών μέτρων οι οποίες θα προσδώσουν στον ελληνικό τουρισμό και τον τουρισμό της Αθήνας λύσεις για να ανταπεξέλθουν στην πρόκληση του νέου αιώνα και των απαιτήσεων ενός σύγχρονου και ανταγωνιστικού προφίλ του ελληνικού τουρισμού. Ακολουθεί μια λειτουργική προσέγγιση αυτών και του οράματος που θα πρέπει να αποκτήσει η χώρα αναζητώντας την καθιέρωσή της στην γεωγραφική περιοχή της και στην ενιαία οικονομική αγορά που ήδη έχει αρχίσει να διαμορφώνεται. Στη συνέχεια αναφέρονται κάποια συνολικά συμπεράσματα – προτάσεις για την μετέπειτα χρονική περίοδο που ακολουθεί μετά το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων.

Με δεδομένες τις πολιτιστικές και ουμανιστικές διαστάσεις του ολυμπισμού και του τουρισμού, αποτελεί ζητούμενο η δημιουργία πλαισίου δράσης για τη θεματική ένταξη των Ολυμπιακών Αγώνων στο προφίλ του ελληνικού τουρισμού. Με την ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων ο ελληνικός τουρισμός απέκτησε ένα ακόμη σημείο θεματικής ανάπτυξης που συμβάλλει στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, στη διαφοροποίηση του, στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, στην ποιοτική αναβάθμιση των ειδικών τουριστικών υπηρεσιών που παρέχονται στους επισκέπτες κ.τ.λ.

Ταυτόχρονα είναι αναγκαία μια προσπάθεια για την καθιέρωση της χώρας σε παγκόσμιο επίπεδο, με κεντρική ιδέα τις πολιτιστικές ανταλλαγές κάθε γωνιάς της ελληνικής γης με τους ξένους επισκέπτες, τη μεταφορά μηνυμάτων ειρήνης, φιλίας, ακόμη και ανάπτυξης εμπορικών σχέσεων. Επίσης θα ήταν σκόπιμη η υιοθέτηση και προσαρμογή της φιλοσοφίας των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων σε μια σύγχρονη θεώρηση, μέσα από τις διαδικασίες του τουρισμού που αποτελεί σήμερα την προσφορότερη οδό επικοινωνίας των ανθρώπων.

Σκόπιμη θα ήταν επίσης η προσπάθεια για μια διαχρονική εκμετάλλευση της επιστροφής των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων στην κοιτίδα τους. Ενδιαφέρον στοιχείο θα μπορούσε να είναι η διοργάνωση και η συνέχιση των αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων, με επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία, και η ένταξη τους σε ένα εθνικό πολιτιστικό και τουριστικό δίκτυο. Μια πρώτη προσπάθεια, στην κατεύθυνση αυτή, πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία και συνέπεσε με την ημερομηνία της ανάθεσης των Αγώνων του 2004 στην Ελλάδα.

Αξίζει να αναφερθεί ότι θα ήταν προτιμότερο κατά την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων να επιδιώκεται αποκέντρωση των αθλητικών και κοινωνικών γεγονότων σε όλη την εθνική οντότητα και συμμετοχή του εθνικού (τοπικού) στοιχείου. Σύγχρονες προβλέψεις αναφέρουν ότι στο μέλλον οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα αναλαμβάνονται και θα διοργανώνονται από κράτη και όχι από πόλεις. Το μέγεθος και ο όγκος τους, οι διαδικασίες, το ενδιαφέρον, το κόστος, κλπ οδηγούν προς την κατεύθυνση αυτή. Η επιτυχία δηλαδή της διοργανώτριας πόλης θα γίνει πλέον εθνική επιτυχία καθώς θα συμμετέχει ολόκληρο το κράτος στη διοργάνωση αυτή. Στο σημείο αυτό αναφέρεται ένα από τα στοιχεία τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν ώστε να επιτευχθεί η επιθυμητή αποκέντρωση, η ανάπτυξη του τουρισμού. Προκειμένου λοιπόν να αξιοποιηθεί το στοιχείο αυτό απαιτείται σχεδιασμός σε εθνική κλίμακα όλων των δράσεων που αφορούν τον τουρισμό, τον πολιτισμό και το συνδυασμό τους σε σχέση πάντα με τους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Επιπρόσθετα ωφέλιμη θα ήταν η προσαρμογή όλων των τουριστικών επιχειρήσεων στις ανάγκες που θα παρουσιασθούν τα αμέσως επόμενα χρόνια για την ικανοποίηση ενός ιδιαίτερου κοινού, ενός σημαντικού μεριδίου αγοράς που έχει ήδη διαμορφωθεί παγκοσμίως. Η αγορά αυτή αποτελείται από όλους εκείνους που χρησιμοποιούν ως κίνητρο μετακίνησης και τουρισμού τον αθλητισμό (ενεργητικά ή παθητικά). Οι αθλητές (επαγγελματίες ή μη), οι αθλούμενοι και όλοι εκείνοι οι παράγοντες που ασχολούνται με τον αθλητισμό θα έχουν έναν λόγο και μια αιτία για να επισκεφθούν την Ελλάδα, την Αθήνα, και μετά τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων, ο καθένας για διαφορετικούς λόγους. Διεθνώς βρίσκεται σε μεγάλη ανάπτυξη ο αθλητικός τουρισμός σε όλες τις μορφές του. Η ειδική αυτή μορφή τουρισμού απαιτεί ένα *minimum* επίπεδο υποδομής στα σημεία φιλοξενίας, έτσι ώστε η ευρύτερη γεωγραφική περιοχή να προβάλλει ως ένας ανταγωνιστικός προορισμός αθλητικού τουρισμού. Ειδικότερα στην περίπτωση μας, στην Αθήνα, στην ευρύτερη περιοχή αλλά και σε όλη τη χώρα θα πρέπει τα καταλύματα φιλοξενίας να διαθέτουν τις βασικές προϋποθέσεις ώστε αφού πρώτα μελετήσουν τη βιωσιμότητα μιας τέτοιας

επένδυσης, να προβούν στο σχεδιασμό και τη δημιουργία της, με σκοπό την επιλεκτική προσέλκυση των ανωτέρω κατηγοριών επισκεπτών. Από την πλευρά του ο ΕΟΤ θα πρέπει το συντομότερο δυνατό και σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, να καθορίσει τις προδιαγραφές για τη δημιουργία αθλητικών - τουριστικών κέντρων, αυτόνομων ή εντός των υφιστάμενων τουριστικών εγκαταστάσεων καθώς επίσης και να δημιουργήσει, σε συνεργασία με το ΥΠΕΘΟ, ένα θεσμικό πλαίσιο παροχής κινήτρων, για την επιδότηση της κατασκευής και του εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεων αυτών.

Παράλληλα η ανάπτυξη του τουρισμού οφείλει να συνοδεύεται από αναβάθμιση της παιδείας στον τομέα αυτό και, ειδικότερα, επαγγελματική κατάρτιση των απασχολούμενων στο χώρο του τουρισμού. Όσο και αν εκσυγχρονισθεί η υποδομή φιλοξενίας, δεν θα επιτευχθεί τίποτα το ιδιαίτερο αν δεν δοθεί σημασία στην παιδεία και ειδικότερα στη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση των ατόμων που εκπροσωπούν τον τουρισμό. Επιπλέον, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την ειδική παιδεία που απαιτείται σχετικά με την προσθήκη των νέων αθλητικών -τουριστικών ειδικοτήτων.

Στα πλαίσια ανάπτυξης του τουρισμού, και ειδικότερα του συνεδριακού τουρισμού, θα ήταν ενδιαφέρουσα η δημιουργία ενός αυτόνομου συνεδριακού πολυκέντρου, το οποίο θα ήταν ικανό να ενισχύσει αυτής της μορφής τον τουρισμό για την περιοχή της Αθήνας αλλά και για την ευρύτερη περιοχή. Η Αθήνα ήταν η πόλη που ανέδειξε πρώτη την έννοια του "συσκέπτεσθαι". Σήμερα, της δίνεται μια μοναδική ευκαιρία να αποτελέσει για τα επόμενα χρόνια ένα Παγκόσμιο Ολυμπιακό Συνεδριακό Κέντρο που θα φιλοξενεί όλα τα μεγάλα συνεδριακά και κοινωνικά γεγονότα με θέμα τον Ολυμπισμό. Δυστυχώς, όμως, η Αθήνα δεν διαθέτει ακόμη κάποιο τέτοιο πολυκέντρο, ενώ τα υφιστάμενα είναι σε θέση να καλύψουν μόνο ένα μικρό μέρος της ζήτησης που αναμένεται να δημιουργηθεί.

Επιπρόσθετα, τέλος, είναι αναγκαία η ορθολογική αντίληψη των θεμάτων προβολής, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει την προβολή των Ολυμπιακών Αγώνων και του ελληνικού τουρισμού με χρονικό ορίζοντα τη διεξαγωγή των επόμενων αγώνων. Επιδίωξη είναι μέχρι τότε, η Αθήνα αλλά και ολόκληρη η Ελλάδα, να βρίσκεται στο στόχαστρο της ολυμπιακής επικαιρότητας. Ως επιμέρους θέματα προβολής μπορούν να επιλεγούν όλα εκείνα τα οποία προωθούν τη σύγχρονη εικόνα της χώρας, αναδεικνύοντας τον πολιτισμό της και δίνοντας έμφαση στο Ολυμπιακό Πνεύμα και την επιστροφή σε αυτό όπως είναι οι σύγχρονες υποδομές και οι σύγχρονοι άνθρωποι. Είναι γεγονός ότι η χώρα μας δεν ήταν προετοιμασμένη να εκμεταλλευθεί κατάλληλα την τεράστια προβολή που αυτή έτυχε, από τη στιγμή που ο πρόεδρος της ΔΟΕ ανακοίνωσε το όνομα της Αθήνας ως της πόλης που θα φιλοξενήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Το γεγονός αυτό αποτέλεσε μια παγκόσμιας εμβέλειας διαφήμιση, από όλα τα ΜΜΕ του κόσμου, γεγονός που συμβαίνει σπάνια, τη στιγμή που η Ελλάδα δεν διέθετε την στοιχειώδη εμπειρία για να την εκμεταλλευτεί. Για το λόγο αυτό δεν πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες ενέργειες ώστε η χώρα μας να εκμεταλλευτεί το κορυφαίο αυτό γεγονός, ακόμα και αν ήταν από πριν γνωστό ότι αποτελούσε ένα από τα φαβορί για την ανάληψη των Αγώνων και επομένως το αποτέλεσμα ήταν αναμενόμενο.

Κεφάλαιο 5

η επόμενη μέρα

5.1 Τα οφέλη της χώρας μας

Σε μια σημαντική ευκαιρία οικονομικής ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού της Ελληνικής οικονομίας αναδείχθηκε η ανάληψη της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων. Η επενδυτική έκρηξη που σημειώθηκε, η σημαντική άνοδος της εισροής ξένων κεφαλαίων, η επιτάχυνση δημιουργίας δημοσίων έργων, η πλήρης απορρόφηση των πόρων του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης καθώς και μέρους του Γ' Κ.Π.Σ αποτέλεσαν φυσικά επακόλουθα. Οι τομείς και οι επιχειρήσεις που σχετίζονταν με την βιομηχανία, τον Τουρισμό, την πληροφορική, τις μεταφορές καθώς και το χρηματιστήριο Αθηνών ωφελήθηκαν σε μέγιστο βαθμό.

5.1.1 Δημιουργία Θέσεων Εργασίας

Η διοργάνωση της Ολυμπιάδας αποτέλεσε αναμφίβολα μια μεγάλη επιτυχία για την χώρα μας τόσο σε εθνικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Η ανάπτυξη έργων υποδομής, ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών, η αύξηση του τουρισμού ταυτόχρονα με τα μέτρα που υιοθετήθηκαν για την περιφερειακή ανάπτυξη δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας. Τα μεγάλα έργα υποδομής, που αποτέλεσαν μια από τις σημαντικότερες προτεραιότητες του εθνικού σχεδίου εξασφάλισαν πάνω από 3.000 θέσεις εργασίας μέσα στο πλαίσιο της πολιτικής για την απασχόληση του Υπουργείου Εργασίας από το πρόγραμμα "Απασχόληση και κατάρτιση στα μεγάλα τεχνικά έργα", προϋπολογισμού 17,3 εκατ. ευρώ (5,9 δις δρχ), το οποίο εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Συνεχιζόμενης Κατάρτισης – Προώθησης και Απασχόλησης και από το οποίο ωφελήθηκαν περίπου 3.000 άνεργοι.

Μεγάλες τεχνικές εταιρίες, στις οποίες εγκρίθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα όπως η ΑΕΓΕΚ ΑΤΕ για την κατάρτιση 80 ατόμων προϋπολογισμού 493.000 ευρώ (168 εκατ. δρχ), η ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε για την κατάρτιση 297 ατόμων προϋπολογισμού 1,8 εκατ. ευρώ (624 εκατ. δρχ), η ΑΚΤΩΡ Α. Ε για την κατάρτιση 735 ατόμων προϋπολογισμού 5,3 εκατ. ευρώ (1,83 δις δρχ) κ.ά, αφού εντάχθηκαν στο συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν υποχρεωμένες να προσλάβουν στην επιχείρησή τους ένα ποσοστό, περίπου της τάξης του 15%, από τον αριθμό των ανέργων που θα εκπαιδεύαν μετά το πέρας της κατάρτισής τους αυτής.

Διάφορα προγράμματα υλοποιήθηκαν, που συνδύασαν την επαγγελματική κατάρτιση με την απασχόληση και την αναβάθμιση του

ανθρώπινου δυναμικού. Μέσω αυτών των προγραμμάτων έγινε μια προσπάθεια να μειωθούν οι ανάγκες των επιχειρήσεων και παράλληλα να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι άνεργοι ώστε να είναι ικανοί να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της σύγχρονης παραγωγής. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή Διεκδίκησης είχε δηλώσει ότι θα δημιουργηθούν 130.000 θέσεις εργασίας. Μέσα όμως από μια προσεκτική ματιά στη μελέτη της "ΟΜΙΚΡΟΝ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ Ε.Π.Ε" που είχε την ευθύνη για τα οικονομικά στοιχεία του φακέλου, αποδεικνύεται ότι οι θέσεις αυτές είχαν διάρκεια λίγων ημερών, όσο δηλαδή διήρκεσαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Στον αριθμό αυτό συμπεριλαμβάνονται και 40.000 εθελοντές που βοήθησαν για την καλή διεξαγωγή των αγώνων. Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με στοιχεία από την μελέτη της ΟΜΙΚΡΟΝ προβλέπονταν:

- 85.000 θέσεις που αφορούσαν την διαδικασία οργάνωσης της Ολυμπιάδας εκ των οποίων 40.000 ήταν εθελοντές. Επρόκειτο για μεταφραστές, προσωπικό οργάνωσης, κριτές αφέτες, άτομα που ασχολήθηκαν με τροφοδοσίες, με τη διατροφή των αθλητών, τις μεταφορές αλλά και που προσέφεραν ιατρικές υπηρεσίες και τέλος με αυτούς που κάλυψαν τον πληροφοριακό τομέα των αγώνων, δηλαδή συλλογή στοιχείων και πληροφοριών, επεξεργασία, παραγωγή ενημερωτικού υλικού και τηλεοπτικών προγραμμάτων. Η πλειοψηφία αυτών των θέσεων δημιουργήθηκε λίγο πριν την έναρξη των Ολυμπιακών Αγώνων και τελείωσε λίγο μετά την λήξη τους.
- Θέσεις διοικητικού προσωπικού της Οργανωτικής Επιτροπής, οι οποίες παρουσίασαν αυξητικές τάσεις σε συνάρτηση με την τριχρόνη περίοδο που ακολούθησε. Αναλυτικότερα το 1998 δημιουργήθηκαν μόλις 30 θέσεις, το 2000 αυτές αυξήθηκαν προοδευτικά σε 150, ενώ το 2003 ο αριθμός των θέσεων αυτών άγγιξε τις 1.000 φτάνοντας τελικά κατά την έναρξη των αγώνων σε 600 θέσεις εργασίας. Στις ανωτέρω θέσεις περιλαμβάνονταν ένα πλήθος ειδικοτήτων όπως: καλλιτέχνες, διαφημιστές, μηχανικοί, οικονομολόγοι, μηχανολόγοι, δημοσιογράφοι, άτομα που ασχολήθηκαν με τις αθλητικές οργανώσεις και τις δημόσιες και διεθνείς σχέσεις. Οι θέσεις αυτές, και στην περίπτωση αυτή, έπαψαν να υφίστανται μετά το πέρας των Ολυμπιακών Αγώνων.
- 35.000 θέσεις υπολογίστηκαν ότι θα επαρκούσαν για την ασφάλεια και την τήρηση της τάξης κατά τη διάρκεια των αγώνων. Η ευθύνη για τα μέτρα ασφαλείας που ελήφθησαν βάρυναν αρχικά την Ελληνική Αστυνομία, το Λιμενικό Σώμα και την Πυροσβεστική, ενώ υπήρξε και συνεργασία με ιδιωτικές εταιρείες παροχής υπηρεσιών ασφαλείας αλλά και με εθελοντές ιδιώτες οι οποίοι επιλέχθηκαν και εκπαιδεύτηκαν κατάλληλα.

Συνολικά, η αύξηση των θέσεων εργασίας και η γενικότερη τόνωση της απασχόλησης λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων, δεν αποτέλεσε βιώσιμη λύση του προβλήματος της ανεργίας στην χώρα μας.

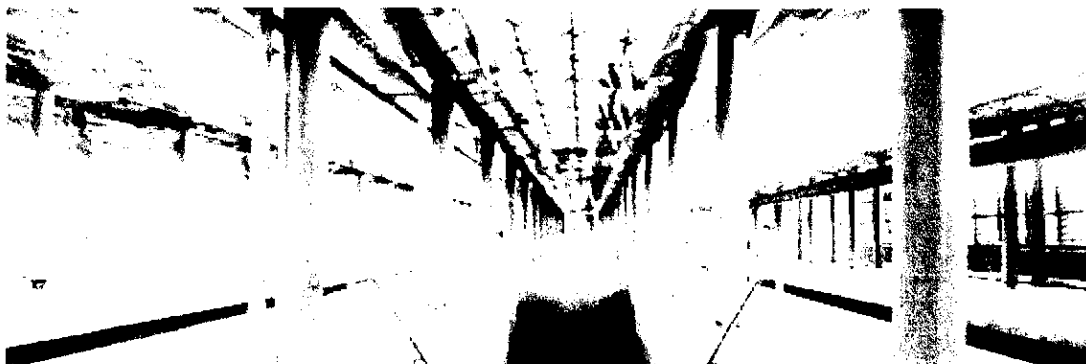
5.1.2 Εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 δημιούργησαν φιλόδοξα επιχειρηματικά σχέδια για τις δημόσιες υπηρεσίες. Η Ελληνική Κυβέρνηση υπέγραψε με τις διοικήσεις των ΕΛΤΑ, των αστικών συγκοινωνιών της Αθήνας, του ΟΣΕ, του ΗΣΑΠ, του ΟΤΕ, του ΗΛΠΑΠ και του ΕΘΕΛ προγράμματα εξυγίανσης και επιχειρησιακά σχέδια για τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων αυτών οργανισμών. Τα προγράμματα αυτά εξυγίανσης μεταφράζονται σε επενδύσεις συνολικού ύψους περίπου 1,17 δις ευρώ (400 δις δρχ) κατά την επόμενη πενταετία.

Το πρώτο σημείο όμως που απασχόλησε τις διοικήσεις των επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα ήταν το αν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 θα βοηθούσαν να γίνει μια δεύτερη "Ολυμπιάδα" για την αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό των Δημόσιων Οργανισμών. Κατ' επέκταση η κύρια ανησυχία τους αφορούσε την εξεύρεση των αναγκαίων πόρων, από πού δηλαδή και με ποιόν τρόπο θα εξασφαλιζόνταν 1,17 δις ευρώ (400 δις δρχ) που ήταν απαραίτητα για τη χρηματοδότηση των επενδύσεων, π.χ για την ανακαίνιση του δικτύου του ΗΣΑΠ καθώς και για άλλα έργα.

Οι εθνικοί πόροι προφανώς δεν επαρκούσαν και γι' αυτό προβλέφθηκαν οι ακόλουθες πηγές: εκτός από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, το Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης, ο δανεισμός από τράπεζες, ακόμη και σε συνάλλαγμα, το «leasing» αλλά και η εκτέλεση των έργων με αυτοχρηματοδότηση. Πιο κάτω θα γίνει μια αναφορά στα μεγαλύτερα έργα των ΔΕΚΟ που συνδέθηκαν άμεσα με τις ανάγκες της Ολυμπιάδας στην χώρα μας. Αναφέρονται χαρακτηριστικά οι περιπτώσεις των ΟΣΕ, ΗΣΑΠ, ΗΛΠΑΠ, ΕΘΕΛ και ΟΤΕ.

ΗΣΑΠ: Το μεγαλύτερο ποσοστό των μετακινήσεων κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων πραγματοποιήθηκε από το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στο Ολυμπιακό Στάδιο μέσω του ηλεκτρικού. Ήταν λοιπόν προφανές ότι ήταν επιτακτική η ανάγκη να ανακαινισθεί πλήρως η υφιστάμενη γραμμή του ηλεκτρικού. Ήταν επίσης απαραίτητο να συγκροτηθεί ένα κέντρο ελέγχου της κυκλοφορίας, να βελτιωθεί η σηματοδότηση ελέγχου της κυκλοφορίας, να βελτιωθεί η σηματοδότηση και η ηλεκτροδότηση γενικότερα και τέλος να αναδιαμορφωθούν οι αποβάθρες έτσι ώστε να διευκολυνθεί το μεταφορικό έργο. Παρουσιάστηκε λοιπόν η μεγάλη ευκαιρία στον ηλεκτρικό μέσω των Ολυμπιακών Αγώνων να αποσπάσει κονδύλια ύψους 205,4 εκατ. ευρώ (70 δις δρχ) για την υλοποίηση των παραπάνω έργων.

ΟΣΕ: Πρωταρχικός στόχος του ΟΣΕ ήταν να υλοποιηθεί η σιδηροδρομική σύνδεση της Αθήνας με τα Σπάτα για την άμεση εξυπηρέτηση των επιβατών που θα προέρχονταν από το νέο αεροδρόμιο των Σπátων. Σύμφωνα με υπολογισμούς για την σιδηροδρομική υποδομή της συγκεκριμένης γραμμής απαιτήθηκαν περίπου 117,3 εκατ. ευρώ (40 δις δρχ). Επίσης απαραίτητη θεωρήθηκε από τον ΟΣΕ η ενοποίηση των σιδηροδρομικών σταθμών Λαρίσης - Πελοποννήσου, έργο προϋπολογισμού 58,6 εκατ. ευρώ (20 δις δρχ) για το οποίο χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της αυτοχρηματοδότησης και η εκμετάλλευση των συγκεκριμένων χώρων για μια εικοσαετία από όσους πραγματοποίησαν την επένδυση.

ΗΛΠΑΠ: Λόγω των αυξημένων επιβατικών και μεταφορικών αναγκών της Ολυμπιάδας, ο "στόλος" των τρόλεϊ ανανεώθηκε ενώ ενδέχεται να πραγματοποιηθούν και άλλες πρόσθετες αγορές μέσω υπογραφής ορίσων με τους ανάδοχους. Σύμφωνα με προϋπολογισμούς, για το άνοιγμα των επτά νέων γραμμών αλλά και για τη δημιουργία του νέου αμαξοστασίου στο Ρουφ, απαιτήθηκαν επενδύσεις της τάξης των 30,8 εκατ. ευρώ (10,5 δις δρχ).

ΕΘΕΛ: Αμέσως μετά την ανάληψη της Ολυμπιάδας ανανεώθηκε ο στόλος της ΕΘΕΛ με 750 νέα λεωφορεία και επεκτάθηκε κατά πολύ η κατασκευή νέων λεωφορειόδρομων. Επίσης ξεκίνησε η αντικατάσταση του στόλου της ΕΘΕΛ με αντιρρυπαντικά οχήματα με κοινοτική χρηματοδότηση μέσω της ανακατανομής των κονδυλίων του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

ΟΤΕ: Ο ΟΤΕ κλήθηκε να στηρίξει όλη την τηλεπικοινωνιακή υποδομή των νέων εγκαταστάσεων που συγκροτήθηκαν για τις ανάγκες των Ολυμπιακών Αγώνων. Ο οργανισμός τηλεπικοινωνιών διεκδίκησε τις δορυφορικές τηλεοπτικές μεταδόσεις μέσω της μετοχικής του σχέσης με το Inmarsat-P (δορυφορικό σύστημα). Η μεγάλη αναγκαιότητα που δημιουργήθηκε για την συγκρότηση δικτύου ψηφιακής δορυφορικής συνδρομητικής τηλεόρασης από τον ΟΤΕ οδήγησε σε επιπλέον διαπραγματεύσεις. Έτσι ο οργανισμός τηλεπικοινωνιών επιχείρησε να εντάξει όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (ΕΡΤ, Filmnet και εγχώρια κανάλια) σε αυτή την επένδυση.

5.1.3 Ανάπτυξη Ξενοδοχειακών Μονάδων

Σε 557,5 εκατ. ευρώ (190 δις δρχ) περίπου ανήλθαν τα άμεσα έσοδα της Ελλάδας από τη φιλοξενία 180.000 - 190.000 επισκεπτών κατά την διάρκεια της τέλεσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Ελλάδα. Σύμφωνα με υπολογισμούς του Υπουργείου Ανάπτυξης η ανά άτομο δαπάνη, κατά την περίοδο παραμονής ενός επισκέπτη στην Αθήνα

(θεωρώντας ως ελάχιστη περίοδο παραμονής τις 10 ημέρες), έφτασε σε σημερινές τιμές το ποσό των 2.934 ευρώ (1 εκατ. δρχ) περίπου, ποσό που επιμερίζεται στους τομείς φιλοξενία, διατροφή, ψυχαγωγία, μετακίνηση, εισιτήρια αγώνων και τουριστικές επισκέψεις. Ο μεγαλύτερος κερδισμένος λοιπόν από την διοργάνωση των Αγώνων ήταν ο κλάδος του τουρισμού, κυρίως γιατί η προβολή της χώρας όπως και τα έργα υποδομής που δημιουργήθηκαν, θα αποτελέσουν παρακαταθήκη για τη θετική πορεία του τουρισμού και για τα επόμενα χρόνια.

Η Αθήνα αύξησε το δυναμικό της κατά 6.000 κλίνες, χωρίς να αρθεί η απόφαση του ΕΟΤ περί κορεσμένης περιοχής. Τα μέλη της ΔΟΕ σύμφωνα με τον φάκελο φιλοξενία έμειναν στο ξενοδοχείο Hilton, ενώ για τις ανάγκες της ΔΟΕ παραχωρήθηκαν συνολικά 1.900 δωμάτια τα οποία καλύφθηκαν και από το ξενοδοχείο Intercontinental. Οι διαιτητές και οι υπεύθυνοι των αγωνιστικών δραστηριοτήτων φιλοξενήθηκαν στα ξενοδοχεία Caravel και President, ενώ οι επίσημοι προσκεκλημένοι φιλοξενήθηκαν μεταξύ άλλων στο ξενοδοχείο Meridien. Η ομάδα των ΜΜΕ έμεινε κοντά στον χώρο εκτέλεσης των αθλημάτων. Για παράδειγμα η ομάδα των ΜΜΕ που ήταν επιφορτισμένη να καλύψει τον μαραθώνιο ή την κωπηλασία, αθλήματα που είχαν επίκεντρο το Μαραθώνα ή το Σχοινιά, διέμειναν σε ξενοδοχεία της Νέας Μάκρης, της Ραφήνας, του Αγίου Ανδρέα, της Βραυρώνας και της Ερέτριας. Η Ελληνική Κυβέρνηση δαπάνησε πρόγραμμα εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων ξενοδοχειακών κλινών ύψους 200 εκατομμυρίων δολαρίων (167,2 εκατ. ευρώ), το οποίο βασίστηκε στο χρηματοδοτικό πλαίσιο του Β' και Γ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

5.1.4 Αύξηση ΑΕΠ και επενδύσεων

Η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 επέφερε ανάπτυξη σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, αλλά κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών της βιομηχανίας και των κατασκευαστών. Το γεγονός αυτό λειτούργησε πολλαπλασιαστικά για την οικονομία όλης της χώρας, δημιουργώντας μεγάλη αύξηση στο ΑΕΠ πριν και μετά τους αγώνες, ιδιαίτερα εάν θεωρήσουμε μια οργανωμένη αποκέντρωση και διάχυση των ωφελειών προς την περιφέρεια.

Από διεθνείς στατιστικές που έχουν γίνει σε όλες τις χώρες όπου διοργανώθηκαν Ολυμπιακοί Αγώνες από το 1960 και μετά, διαπιστώθηκε ότι το ετήσιο ΑΕΠ αυξανόταν κατά μέσο όρο κατά 1,3% πάνω από τον αντίστοιχο μακροπρόθεσμο ρυθμό αύξησης, ενώ ειδικά στον τομέα των κατασκευών ο αντίστοιχος δείκτης ήταν αυξημένος κατά 5,4%. Ειδικά για την περίπτωση της Ελλάδας, εκτιμάται ότι κατά την περίοδο 2001 - 2005 το ΑΕΠ αυξήθηκε κάθε χρόνο κατά 1,5 - 2% ταχύτερα, που σημαίνει ότι συσσωρευτικά ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν μεγαλύτερος σχεδόν κατά εφτά ποσοστιαίες μονάδες.

Στις περιπτώσεις που μελετήθηκαν, τα οφέλη συνεχίστηκαν τουλάχιστον τέσσερα χρόνια μετά τους αγώνες, καθώς οι αγώνες δημιούργησαν ένα νέο ρεύμα εκατοντάδων χιλιάδων επισκεπτών - τουριστών

και επιχειρηματιών που επισκέπτονταν τον τόπο που γνώρισαν στους Ολυμπιακούς και στην συνέχεια κινούνταν και στην υπόλοιπη χώρα.

Όσον αφορά το κόστος των αθλητικών εγκαταστάσεων, των επεκτάσεων του Μετρό, του Ολυμπιακού Χωριού, κ.λ.π, αυτό πρόκειται να καλυφθεί από τα έσοδα που αυτά θα επιφέρουν. Τα έσοδα αυτά σε μεγάλο ποσοστό πρόκειται να καλύψουν τις δαπάνες κατασκευής των έργων. Βεβαίως, ή απόδοση αυτή θα είναι ετεροχρονισμένη σε σχέση με τις δαπάνες και για το λόγο αυτό αναμένεται να υπάρξει ανάγκη δανεισμού.

Σχετικά, με τις απόψεις που εκφράζει η αγορά για αύξηση του πληθωρισμού, εξαιτίας της Ολυμπιάδας, υπήρξε μια γενική αυξητική τάση και μπορεί να υπάρξει αύξηση των τιμών στα επόμενα τρία χρόνια σε ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες. Λόγω του γεγονότος όμως ότι ο πληθωρισμός είναι σε μεγάλο βαθμό νομισματικό μέγεθος, κατά συνέπεια, εφ' όσον δεν αυξηθεί η ποσότητα χρήματος, δεν θα συνεχίσει αυτή η αυξητική τάση.

Το μεγάλο κέρδος από την οργάνωση και τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων, είναι ότι πρόκειται να συμβάλλουν στην καλύτερη οργάνωση της χώρας και να βελτιώσουν την ποιότητα των υπηρεσιών και των προϊόντων, παράγοντα μακροπρόθεσμης βελτίωσης της οικονομίας.

5.1.5 Βελτίωση μεταφορών και τηλεπικοινωνιών

Η βελτίωση σε αυτούς τους τομείς συνέβαλλε ώστε να ενταχθεί η Αττική στα αντίστοιχα διευρωπαϊκά δίκτυα και διευκόλυνε τη γεωγραφική της επικοινωνία με τον ευρωπαϊκό χώρο προκειμένου να αξιοποιήσει γενικότερα την κεντροβαρική γεωπολιτική της θέση ως σημείου διασταύρωσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των Βαλκανίων, της Κύπρου και του Αραβικού κόσμου αλλά και ως κέντρου παροχής υπηρεσιών χρηματοοικονομικών, ασφαλιστικών τεχνολογικών, εμπορικών, συνεδριακών, υγείας, παιδείας, διαμετακομιστικού εμπορίου, κλπ.

5.1.6 Επιπτώσεις για την απασχόληση

Κορυφαία γεγονότα όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες, είναι καταρχήν πρόσφοροι όροι για την ποιοτική αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού. Ένα ανθρώπινο δυναμικό εκπαιδευμένο σε σύγχρονες ειδικότητες, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την δημιουργία ανταγωνιστικών συνθηκών στην οικονομία, την εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης ειδικοτήτων στην αγορά εργασίας, και συναφώς, την καταπολέμηση της ανεργίας και του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας. Για την δημιουργία όμως θετικών εξωτερικών οικονομιών, απαιτείται, επιπλέον, συγκέντρωση και άλλων προϋποθέσεων που αφορούν, ενδεικτικά, τη μείωση της τεχνολογικής υστέρησης, το θεσμικό εκσυγχρονισμό, τη διαμόρφωση δομών, τη δημιουργία ανταγωνιστικών επιχειρηματικών μονάδων, την εγκαθίδρυση ευέλικτων εργασιακών σχέσεων, σε συνδυασμό με την εφαρμογή, πολιτικών απασχόλησης, αποτελεσματικής καταπολέμησης του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας και γενικότερα του κοινωνικού αποκλεισμού.

5.1.7 Άλλα οφέλη από τη διοργάνωση των αγώνων

Τα οφέλη από τη διοργάνωση της 28^{ης} Ολυμπιάδας είναι πολλαπλά και πολυδιάστατα. Έμμεσα και άμεσα, βραχυχρόνια και μακροχρόνια. Το ίδιο ισχύει και για τα μειονεκτήματα που προέκυψαν από την ανάληψη μιας τόσο μεγάλης και πολυσύνθετης διοργάνωσης. Η ζωή όμως αυτής της χώρας μεταβλήθηκε τόσο πολύ, ώστε να είναι πρακτικά αδύνατο να μπορεί κανείς να καταλήξει σε ένα ουσιαστικό και απόλυτο τελικό λογιστικό αποτέλεσμα. Τα κυριότερα πλεονεκτήματα είναι:

Εθνικά: Ο λαός απέκτησε ξανά την από δεκαετίες χαμένη αυτοπεποίθηση του και έζησε μια κατάσταση εθνικής έξαρσης και υπερηφάνειας. Για πρώτη φορά μετά από πολλά χρόνια έχασε το σύνδρομο της κατωτερότητας έναντι άλλων περισσότερο οικονομικά αναπτυγμένων λαών και ένιωσε ότι έχει πετύχει σε έναν μεγάλο "εθνικό στόχο". Είναι ένα αίσθημα το οποίο βοήθησε τον Ελληνικό λαό να πετύχει την ομοψυχία, να ξεπεράσει τα όσα προβλήματα έχει μπροστά του και τελικά να καταφέρει να οργανώσει και να πραγματοποιήσει μια από τις καλύτερες Ολυμπιάδες.

Εξωτερικής πολιτικής: Η ανάθεση της 28^{ης} Ολυμπιάδας προσέδωσε στην Ελληνική εξωτερική πολιτική σημαντικά πλεονεκτήματα, κυρίως σε όπι αφορά τις θέσεις της σε θέματα και προβλήματα της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής της Ελλάδας. Σαφέστατα όμως, η αναβάθμιση του διεθνούς ρόλου της Ελλάδας και η διαρκής προσοχή που εκ των πραγμάτων απέκτησε σε διεθνές επίπεδο, αναβάθμισε τη θέση της στη διεθνή κοινή γνώμη και βελτίωσε την ισχύ της στην αντιμετώπιση των διαφόρων διεθνών προβλημάτων που την αφορούσαν.

Οικονομίας: Η κινητήρια δύναμη βρέθηκε στους πόρους του Β' και Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, που διατέθηκαν κατά κύριο λόγο στα μεγάλα έργα υποδομής και στην περιφερειακή ανάπτυξη αλλά και στην διοργάνωση της Ολυμπιάδας της Αθήνας, η οποία, εκτός από την ανάπτυξη που επέφερε στην οικονομία, βελτίωσε θεαματικά το επιχειρηματικό κλίμα.

Σημαντικότερη όμως είναι η οικονομική διάσταση του γεγονότος καθώς οι αριθμοί δείχνουν ότι τα περισσότερα από τα χρήματα που απαιτήθηκαν αναζητήθηκαν στον δανεισμό. Οι προηγούμενες διοργανώτριες πόλεις είχαν σημαντικές ζημιές, κανόνας που επιβεβαιώθηκε και στην περίπτωσή μας αν λάβουμε υπόψη ότι το θετικό ισοζύγιο που παρουσιάστηκε κατά τη γενική αποτίμηση που πραγματοποιήθηκε από το Αθήνα 2004 ήταν προϊόν της κάλυψης των ζημιών από τον κρατικό προϋπολογισμό. Εγγύηση για τον δανεισμό της Αθήνας 2004, σε αυτή τη διαδικασία ήταν τα αναμενόμενα έσοδα από τα τηλεοπτικά δικαιώματα, τα οποία όμως ανήκαν στην Εθνική Οργανωτική Επιτροπή μόνο κατά 49%, αφού τη διαχείριση τους (όπως προβλεπόταν στη σύμβαση) είχε αναλάβει η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή. Τα έσοδα από τα τηλεοπτικά δικαιώματα, ήταν το μεγαλύτερο κονδύλι (33%) του προϋπολογισμού των εσόδων της Ολυμπιάδας. Οι άμεσα θετικές επιπτώσεις για την οικονομία είναι οι εξής:

1. Επιτάχυνση της ανάπτυξης.

Ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ ξεπέρασε το 4% και με βάση τον προϋπολογισμό της Οργανωτικής Επιτροπής, η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων αναμένεται να οδηγήσει την προσεχή επταετία σε αύξηση του ΑΕΠ κατά δύο έως τρεις ποσοστιαίες μονάδες, πέραν της αναμενόμενης μεγέθυνσης της οικονομίας, ενώ τα έσοδα του δημοσίου θα αυξηθούν κατά 880 εκατ. έως 1,46 δις ευρώ (300 έως 500 δις δρχ), 1 % του ΑΕΠ.

2. Αύξηση της απασχόλησης.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Οργανωτικής Επιτροπής, τα επτά χρόνια της προετοιμασίας, με κορύφωση την χρονιά της διοργάνωσης, δημιουργήθηκαν 130.000 θέσεις εργασίας μόνιμες ή προσωρινές.

3. Εισροή κεφαλαίων, πώση επιτοκίων.

Οι ανάγκες της διοργάνωσης και η συμμετοχή των ξένων εταιρειών οδήγησαν σε εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό. Το γεγονός αυτό βοήθησε το ισοζύγιο πληρωμών, αφού από την εισροή των ξένων κεφαλαίων καλύφθηκαν κατά ένα μεγάλο μέρος τα ελλείμματά του

Τα οφέλη από τη διοργάνωση	
ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	Έσοδα 1 δις δολ. λόγω αυξημένων εισπράξεων ΦΠΑ, φόρων εισοδήματος, μείωση επιδομάτων κλπ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	Αύξηση κύκλου εργασιών κατά 140 εκ.δολ. κατά την περίοδο των αγώνων Προβολή μέσω της καμπάνιας στο εξωτερικό ύψους 150 εκ. δολ. Αξιοποίηση των εγκαταστάσεων μετά τους Αγώνες
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	Δημιουργία 130.000 θέσεων εργασίας μόνιμων ή προσωρινών
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	Αύξηση κύκλου εργασιών κατά 550 εκ.δολ. κατά την περίοδο των αγώνων λόγω αυξημένης ζήτησης των προϊόντων για τα έργα και την προμήθεια του εξοπλισμού
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	Απόκτηση νέας τεχνογνωσίας Αύξηση κύκλου εργασιών κατά 390 εκ.δολ. κατά την περίοδο των αγώνων Επιτάχυνση υλοποίησης δημοσίων έργων (1 εκ. δολ.)
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	Αύξηση ζήτησης υπηρεσιών Πεδίο εφαρμογής νέων υπηρεσιών
ΑΛΛΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	Μεταφορές, εμπόριο, χρηματοοικονομικοί σύμβουλοι, μεταφραστές κλπ

Πίνακας 5.1

5.2 Αρνητικά σημεία των αγώνων

- **Έσοδα:** Πολλοί εκτιμούν ότι τα προβλεπόμενα έσοδα από πωλήσεις εισιτηρίων και χορηγίες - παροχές ήταν υπερβολικά αισιόδοξα.
- **Έξοδα:** Έχει σημειωθεί σε αρκετές περιπτώσεις το τελικό κόστος των έργων να υπερβαίνει κατά πολύ τον αρχικό προϋπολογισμό τους και το γεγονός αυτό παρατηρήθηκε και στη χώρα μας, όπου οι υπερβάσεις έφτασαν σε μεγάλα ύψη σε σχέση με το αρχικό κόστος. Στην συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρήθηκε αύξηση του προϋπολογιζόμενου κόστους κατά 10% ή 20% ή ίσως 50%. Οι αγώνες λοιπόν επέφεραν ζημία, που ορισμένοι εκτιμούν ότι μπορεί να φτάσει μέχρι και 2,9 δις ευρώ (1 τρις δρχ).

Σημαντική πτυχή αυτής της ζημίας αποτελεί το κόστος σε έναν ιδιαίτερα ευαίσθητο τομέα, αυτόν της ασφάλειας των Αγώνων, ειδικότερα μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου που κατέστησαν την ανάγκη αυτή επιτακτική. Ενώ σύμφωνα με την πρόεδρο του Αθήνα 2004 Γιάννα Αγγελοπούλου στη συνέντευξη Τύπου που έδωσε για το κόστος της Ολυμπιακής Ασφάλειας, το κόστος ασφαλείας υπολογίζονταν περίπου στα 600 εκατ. ευρώ, παρόλο που είχαν προηγηθεί δημοσιεύματα στην "Ουάσιγκτον Ποστ" που έκαναν λόγο για άλλα μεγέθη καθώς ανέβαζαν το κόστος σε 1 δις ευρώ τουλάχιστον, σύμφωνα με στοιχεία που παρουσιάστηκαν στη Βουλή έπειτα από ερωτήσεις στα αρμόδια υπουργία Εθνικής Άμυνας, Δημόσιας Τάξης και Εμπορικής Ναυτιλίας κι από τις γραπτές τους απαντήσεις προέκυψε ότι το κόστος της περίφημης Ολυμπιακής Ασφάλειας ξεπέρασε το 1 δις ευρώ και προσέγγισε κατά πάσα πιθανότητα τα 1,5 δις ευρώ³. Συνοψίζοντας αναφέρεται ότι το τελικό κόστος ήταν κατά δυόμισι φορές πάνω από τα 600 εκατ. ευρώ που υποστήριζε η κ. Αγγελοπούλου και τέσσερις με πέντε φορές περισσότερο από το αντίστοιχο κόστος των Ολυμπιακών της Ατλάντα το 1996, του Σίδνεϊ το 2000 και των χειμερινών του Σολτ Λέικ Σίτυ το 2002, Αγώνων δηλαδή που πραγματοποιήθηκαν μετά την 11 Σεπτεμβρίου (στην Ατλάντα το κόστος ήταν 300 εκατ. δολάρια, στο Σίδνεϊ 210 εκατ. και στο Σολτ Λέικ 310 εκατ. δολάρια). Επιπλέον το κόστος αυτό δεν είναι τελικό αφού δε συμπεριλαμβάνει ακόμη το κόστος των AWAKS του NATO που ανέλαβαν την εναέρια προστασία των Αγώνων και της κινητοποίησης των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων, ούτε βέβαια το επιπρόσθετο κόστος των αναθεωρήσεων άρθρων της συνθήκης ασφαλείας που ζητήθηκαν από ξένες αποστολές.

- **Επιβάρυνση του Δημοσίου.** Όλα τα έργα που πραγματοποιήθηκαν χρηματοδοτήθηκαν και από τον δημόσιο φορέα. Στις περιπτώσεις λοιπόν που η αυτοχρηματοδότηση ορισμένων έργων (Ολυμπιακό Χωριό, κέντρο πολλαπλών χρήσεων Φαλήρου) δεν κατέστη δυνατή, το κράτος ανέλαβε το κόστος. Αν στα ποσά αυτά προστεθούν τα έργα που είχε αναλάβει ήδη να χρηματοδοτήσει το δημόσιο, δημιουργείται οξύ πρόβλημα δανειακών αναγκών, που δεν εναρμονίζονται με τον στόχο μείωσης των ελλειμμάτων και του δημόσιου χρέους.

- **Έργα Μειωμένης Ζήτησης.** Ενώ η βελτίωση της υποδομής στους τομείς των τηλεπικοινωνιών ή των μεταφορών αναγνωρίζεται ότι θα έχει

³ <http://www.asda.gr/elxoroi/article0A3>

μακροπρόθεσμες ευνοϊκές επιπτώσεις στην οικονομία, έργα όπως το Ολυμπιακό Χωριό ή οι αθλητικές εγκαταστάσεις που εξυπηρετήσαν μη δημοφιλή σήμερα αθλήματα, ίσως αποδειχτούν έργα ουσιαστικά άχρηστα αν δεν γίνουν με κάποιο τρόπο εκμεταλλεύσιμα, παρά τα έξοδα που θα έχει υποστεί το ελληνικό κράτος για την επένδυση.

• **Περιβαλλοντικές - πολεοδομικές επιπτώσεις των έργων.** Τα δημόσια έργα γίνονται με διάθεση, εκ μέρους του δημοσίου, εκτός από πολύτιμους πόρους, και της δημόσιας κοινόχρηστης γης. Πάρκα, πλατείες, παραλίες, δάση, βουνά, βιότοποι, αρχαιολογικοί χώροι κ.ά. ήταν υπό "εκποίηση". Η επιθυμητή γη προσφέρθηκε μέσω συγκεκριμένων μηχανισμών του δημοσίου σε επιχειρηματικά συμφέροντα, ιδιωτικοποιήθηκε τμηματικά και αποσπασματικά, και εμπορευματοποιήθηκε. Παράλληλα, στους κατασκευαστές κάθε είδους παραχωρήθηκε η διαχείριση των έργων για δεκαετίες. Σχηματίστηκαν νέοι επιχειρηματικοί κτηματομεσιτικοί και κατασκευαστικοί κύκλοι που έρχονται να προστεθούν στους ήδη υπάρχοντες, και δηλώνουν και αυτοί μέσω της διαπλοκής έντονα την παρουσία τους και επιβάλουν τις επιθυμίες τους. Η Κυβέρνηση παρείχε κάθε διευκόλυνση, γη και πόρους. Μέσω του χρηματιστηρίου διευκόλυνε τις κατασκευαστικές εταιρείες, έκανε ειδική κατηγορία για τις κτηματομεσιτικές εταιρείες (real estate) και ετοίμασε ειδικές διευκολύνσεις για μεγάλα οικιστικά έργα και αναπλάσεις. Δημιουργήθηκε ταυτόχρονα, ειδική νομοθεσία για κάθε επιχειρηματικό ζήτημα που διευκόλυνε την επιχειρηματική συγκέντρωση, με αποτέλεσμα όλοι οι δημόσιοι τομείς σήμερα να διαθέτουν ειδικούς φορείς εκποίησης. Η ΚΕΔ, τα Ολυμπιακά Ακίνητα ΑΕ, η ΕΤΑ, η ΑΓΡΟΓΗ, η ΕΡΓΟΣΕ, είναι μερικοί από αυτούς τους μοχλούς ιδιωτικοποίησης. Η δικαιοσύνη και οι όποιες αντιστάσεις της αντιμετώπιστηκαν με Συνταγματική αναθεώρηση. Το ίδιο και οι απαλλοτριώσεις και η συνταγματική κατοχύρωση της δασικής γης.

5.2.1 Το μέλλον των κατασκευαστικών εταιριών και των ολυμπιακών ακινήτων

Όσον αφορά το μέλλον των κατασκευαστικών εταιριών στη μετα-ολυμπιακή εποχή, μετά από μια περίοδο έντονης δραστηριοποίησής τους παρουσιάζεται κάμψη στον τομέα αυτό. Ο κατασκευαστικός κλάδος τα τελευταία χρόνια ήταν ο ταχύτερα αναπτυσσόμενος κλάδος της εθνικής οικονομίας, καλύπτοντας το 10% του ΑΕΠ, και αποτέλεσε στην κυριολεξία την ατμομηχανή της οικονομικής ανάπτυξης. Ανάλογα με την πορεία του λοιπόν, ο κατασκευαστικός κλάδος, επηρεάζει άμεσα θετικά ή αρνητικά την εθνική οικονομία και κατ' επέκταση και τις τεχνικές εταιρίες. Προκειμένου να μετριαστούν οι γενικότερες αρνητικές επιπτώσεις της κάμψης του κλάδου αυτού και να υπάρξει ομαλή μετάβαση σε μια νέα περίοδο, είναι απαραίτητο να συνεχιστεί η κατασκευαστική δραστηριότητα.

Η χώρα μας εξακολουθεί, ακόμη και σήμερα μετά τη λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων, να έχει ανάγκη επέκτασης των βασικών υποδομών της. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν έργα στην περιφέρεια που θα ικανοποιούν τις απαιτήσεις ισόρροπης ανάπτυξης και περιφερειακής σύγκλισης. Όσο περισσότερο αποφασιστικά προχωρήσει η πολιτεία σε αυτήν την κατεύθυνση, δίνοντας διέξοδο στο κατασκευαστικό δυναμικό, τόσο οι αρνητικές επιπτώσεις θα μετριαστούν και θα δημιουργη-

θούν οι προϋποθέσεις συνέχισης των υψηλών ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας.

Νομοτελικό χαρακτήρα, επομένως, προσλαμβάνει η απαίτηση αποτελεσματικής λειτουργίας ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου για τα δημόσια έργα, η θεσμοθέτηση θεσμικού πλαισίου για τις συμβάσεις παραχώρησης, η προώθηση της ανάπτυξης της ιδιωτικής κατασκευαστικής δραστηριότητας, η με συγκεκριμένα μέτρα φορολογικά, αναπτυξιακά κλπ. ενίσχυση των τεχνικών εταιριών και η ενίσχυση της εξωστρέφειας τους. Με την κάλυψη αυτών των προϋποθέσεων, το μέλλον των κατασκευαστικών εταιριών μπορεί μεσοπρόθεσμα να είναι ευοίωνο.

Όσον αφορά τις προτεραιότητες στην αξιοποίηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, κατ' αρχήν πρέπει να τεθούν ρεαλιστικοί στόχοι με επιλογές μοντέλων, που και την κοινωνική διάσταση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων θα αναδεικνύουν σαν προτεραιότητα, αλλά και την αποδοτικότητα στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό θα κατοχυρώνουν. Η διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας τους με την απαραίτητη συντήρηση και τη διαφύλαξη τους από κακή χρήση, μια και οι εγκαταστάσεις αποτελούν εθνικό πλούτο, είναι προσαπαιτούμενα. Το μοντέλο της σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στα πλαίσια πολυετούς παραχώρησης ή ενοικίασης, ακόμη και με μερική προείσπραξη εσόδων, μπορεί να εφαρμοστεί αποτελεσματικά σε ορισμένες περιπτώσεις, καλύπτοντας τις παραπάνω απαιτήσεις, ενώ παράλληλα μπορούν να προβλεφθούν όροι που διασφαλίζουν και τον κοινωνικό χαρακτήρα των εγκαταστάσεων.

Τέλος σχετικά με τα ολυμπιακά ακίνητα, αποκλείεται ενδεχόμενο εκποίησης ή ανταλλαγής τους βάσει νόμου⁴. Τα πιο αξιοποιήσιμα βρίσκονται εντός του Λεκανοπεδίου και συγκεκριμένα βρίσκονται στο Φάληρο, στο Γαλάτσι και στο Γουδί. Για αυτά υπάρχει ένα άμεσο ενδιαφέρον γιατί πρόκειται για μεγάλες εγκαταστάσεις στο κέντρο μιας πόλης η οποία έχει ανάγκη από μεγάλους δημόσιους χώρους. Σε σχέση με το μέλλον του κάθε ακινήτου πρέπει να δει κανείς ποιά είναι η πρωτεύουσα χρήση και ο προορισμός του, αν για παράδειγμα θα μπορεί να εξυπηρετήσει τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, τον τουρισμό ή και την αναψυχή. Το ζητούμενο είναι για την κάθε εγκατάσταση να υπάρχει ζήτηση και ο ιδιωτικός τομέας να είναι διατεθειμένος να συγχρηματοδοτήσει τη χρήση τους ώστε να μπορούν αυτές να διατηρηθούν σε ένα υψηλό επίπεδο χωρίς να απαξιωθούν και ασφαλώς χωρίς να χάσουν την αρχική αξία τους.

5.3 Η Κυβερνητική άποψη

Η ελληνική κυβέρνηση προβλέπει έναν πλεονασματικό προϋπολογισμό για το 2006 παρά το έλλειμμα το οποίο σημειώνεται στην οικονομία. Η σχετική πρόβλεψη εντάσσεται στο Πρόγραμμα Σταθερότητας και Ανάπτυξης (Π.Σ.Α), το οποίο υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πρόκειται για επαναφορά στο προσκήνιο του προγράμματος που

⁴ Σύμφωνα με δηλώσεις του προέδρου της εταιρίας στην οποία έχουν περιέλθει από τις αρχές του 2005 τα ολυμπιακά ακίνητα για να τα διαχειριστεί «Ολυμπιακά Ακίνητα Α. Ε.» κ. Χρήστο Χατζηγεμμανουήλ στο περιοδικό Ανάπτυξη τεύχος 10 Οκτώβριος 2004

υποβλήθηκε το Δεκέμβριο του 2002 και προσαρμόστηκε στις νέες συνθήκες της οικονομίας, κύριο χαρακτηριστικό των οποίων είναι η διόγκωση των ελλειμμάτων. Υπενθυμίζεται ότι πλεονασματικός παρουσιάστηκε και ο προϋπολογισμός του 2001, αλλά με τον έλεγχο που πραγματοποίησε η Eurostat το πλεόνασμα μετατράπηκε σε έλλειμμα, καθώς οφειλόταν στη μη εγγραφή μιας σειράς δαπανών.

Εκτός της υποχρέωσης έναντι στην Ε.Ε. για την υποβολή σύγχρονου Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, η Κυβέρνηση επιδίωξε, μέσω αυτού, να δώσει και την αισιόδοξη προοπτική για την πορεία της οικονομίας, η οποία βάλλεται τόσο από το εσωτερικό όσο και από το εξωτερικό. Το υπουργείο Οικονομικών υποστήριξε ότι η διόγκωση των ελλειμμάτων ήταν πρόσκαιρη, λόγω των δαπανών για την Ολυμπιάδα, αλλά και του κοινωνικού πακέτου που ενισχύει τα χαμηλά εισοδήματα, και ότι τα δημοσιονομικά μεγέθη σταδιακά πρόκειται να βελτιωθούν.

Το Π.Σ.Α. σύμφωνα με αρμοδίους παράγοντες, έλαβε υπόψη τις επιπτώσεις στην οικονομία από την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, τις επιδιώξεις της Χάρτας Σύγκλισης, το κοινωνικό πακέτο και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Ταυτόχρονα, ενσωμάτωσε τις πολιτικές που προέκυψαν από τη "συμμόρφωση" προς τις Γενικές Κατευθύνσεις της Οικονομικής Πολιτικής που εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο Κορυφής της Θεσσαλονίκης και περιλήφθηκαν στη σύσταση της Επιτροπής της 1ης Αυγούστου 2003. Οι γενικές κατευθύνσεις έχουν εξαετή ορίζοντα και βασικός στόχος είναι η επίτευξη, μέχρι το 2010, των στόχων της Λισσαβόνας, δηλαδή η ενίσχυση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, η μείωση της ανεργίας και γενικά η προώθηση της κοινωνικής πολιτικής, χωρίς όμως αυτό να είναι σε βάρος της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Στο πλαίσιο αυτό, στο Π.Σ.Α., περιεχόταν λεπτομερής αναφορά των θετικών ή αρνητικών επιπτώσεων των συγκεκριμένων πολιτικών και ειδικότερα αναφερόταν ότι:

1. Η οικονομία της χώρας και το γενικότερο κλίμα επηρεάστηκαν από την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων και τις δαπάνες προετοιμασίας που έγιναν. Το κόστος των Ολυμπιακών Αγώνων και των έργων είχε διάφορες υπερβάσεις, οι οποίες επιβάρυναν τον προϋπολογισμό, με συνέπεια την αύξηση του ελλείμματος. Εκτιμάται, όμως, ότι μέσω της χρηματοδότησης των Ολυμπιακών Αγώνων στηρίχθηκε ένα μέρος από την αύξηση των επενδύσεων, του εθνικού εισοδήματος και γενικά της ζήτησης. Οι τομείς των κατασκευών και της απασχόλησης ήταν αυτοί που επωφελήθηκαν περισσότερο. Επίσης, ο ιδιωτικός τομέας, ευρύτερα, ενέτεινε την επιχειρηματική του δραστηριότητα, επωφελούμενος από την Ολυμπιάδα. Επίσης αναπτυξιακή ώθηση στην οικονομία έδωσε η αξιοποίηση του Γ Κ.Π.Σ., το οποίο κάλυψε ευρύ φάσμα τομέων και δραστηριοτήτων και όχι μόνο τον τομέα των κατασκευών, αλλά και των μεταφορών και άλλων τομέων.

2. Για την περίοδο που ακολούθησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες, το οικονομικό επιτελείο της Κυβέρνησης δεν αποδέχθηκε ότι σημειώθηκε κάμψη των αναπτυξιακών ρυθμών, υποστηρίζοντας ότι οι διαθέσιμοι πόροι διατέθηκαν για τη χρηματοδότηση έργων περιφερειακού χαρακτήρα, με στόχο την υλοποίηση των στόχων που θέτει η Χάρτα Σύγκλισης. Εκτιμάται,

συγκεκριμένα, ότι η Ολυμπιάδα και η αναπτυξιακή παρακαταθήκη που άφησε αλλά και τα έργα του Γ.Κ.Π.Σ., σε συνδυασμό με τις διαρθρωτικές αλλαγές, διατήρησαν το ρυθμό ανάπτυξης κοντά στο 4%. Προϋπόθεση αποτελεί, βέβαια, να είναι ευνοϊκό και το διεθνές περιβάλλον και ειδικότερα να ξεκινήσει και να διατηρηθεί η ανάπτυξη στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απορροφούν το 50% των ελληνικών εξαγωγών, όπως και η ανάκαμψη των οικονομιών των Βαλκανικών και των χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης.

3. Στον τομέα του πληθωρισμού, οι διαφορές που υπάρχουν με το μέσο όρο της Ευρωζώνης θα διατηρηθούν και θα συνεχιστούν για όλη τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος, με την προοπτική η διαφορά να μειώνεται σταδιακά. Η διατήρηση της διαφοράς του πληθωρισμού επιδεινώνει τα προβλήματα ανταγωνιστικότητας των ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στο εξωτερικό και στο εσωτερικό. Εξάλλου, για τις εξελίξεις στον πληθωρισμό, σημαντικός θα είναι ο ρόλος της εισοδηματικής πολιτικής, κυρίως στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας. Τυχόν αυξήσεις πάνω από την παραγωγικότητα θα ενισχύσουν τις πληθωριστικές πιέσεις και θα αυξήσουν το κόστος παραγωγής. Στο τέλος του 2004, ο πληθωρισμός είχε διαμορφωθεί στο 3%, με ελαφρά μειούμενη τάση.

4. Φορολογία: Η φορολογική πολιτική στοχεύει στην αύξηση των εσόδων του προϋπολογισμού, έτσι ώστε να συμβάλει στη δημοσιονομική εξυγίανση, προσδοκώντας έσοδα από την αύξηση των εισοδημάτων και των κερδών που θα φέρουν οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης. Μειώσεις στη φορολογική επιβάρυνση μέσω της μείωσης των συντελεστών δεν πρέπει να αναμένονται, εκτός από εκείνους που περιλαμβάνονται στη Χάρτα Σύγκλισης, η οποία προβλέπει τη μείωση του φορολογικού συντελεστή στο 30% από 35% μέχρι το 2008, για τις επιχειρήσεις. Για τα φυσικά πρόσωπα, ενδεχομένως, θα αποφασιστούν πιναριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας, καθώς και αλλαγές στις φοροαπαλλαγές.

5. Το δημόσιο χρέος μειώθηκε στα επίπεδα του 101,7% του ΑΕΠ το 2003, στο 98,5% το 2004 και θα συνεχίσει την αργή του αποκλιμάκωση μέχρι το 2006, με απώτερο σκοπό την πώση του στο 85% του ΑΕΠ το 2008. Ο παράγοντας που θα καθορίσει το ρυθμό μείωσης του δημοσίου χρέους είναι το ύψος των πρωτογενών πλεονασμάτων, αφού, αφενός, τα έσοδα από τις αποκρατικοποιήσεις θα μειώνονται συνεχώς και, αφετέρου, είναι ελάχιστες οι ΔΕΚΟ που μπορούν να αποκρατικοποιηθούν στα επόμενα χρόνια.

6. Στην προσεχή τριετία θα προωθηθούν και οι διαρθρωτικές αλλαγές, οι οποίες καθυστέρησαν σημαντικά μέχρι τώρα. Οι αλλαγές που θα προωθηθούν θα αφορούν:

- Στην απελευθέρωση των κλειστών επαγγελμάτων.
- Στην ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά.
- Στις παρεμβάσεις στην αγορά εργασίας
- Στις περαιτέρω ιδιωτικοποιήσεις δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών.

5.4 Η επόμενη μέρα

Αναμφίβολα οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 τελέστηκαν με επιτυχία, γεγονός που αποτέλεσε την καλύτερη προβολή για τη χώρα μας, καθώς προκάλεσαν παγκόσμιο ενδιαφέρον αλλά και θαυμασμό. Δίνεται, λοιπόν, μια μοναδική ευκαιρία στην Ελλάδα να βελτώσει αισθητά την εικόνα της και να επανατοποθετηθεί στον παγκόσμιο χάρτη ως τόπος προορισμού για επενδύσεις και ανάπτυξη εμπορικών και τουριστικών δραστηριοτήτων.

Η ολοκλήρωση των έργων υποδομής ενόψει των Αγώνων, η καλή οργάνωση και διεξαγωγή τους σε σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις, καθώς και οι εντυπωσιακές τελετές έναρξης και λήξης, προκάλεσαν τον παγκόσμιο θαυμασμό και προέβαλαν τη χώρα μας διεθνώς. Η Ελλάδα απέδειξε ότι είναι ικανή να ανταπεξέλθει σε σύγχρονες απαιτήσεις ακόμα και σε τομείς που κυριαρχούν οι νέες τεχνολογίες και η σύγχρονη τεχνολογία. Τη χρονική αυτή περίοδο της δόθηκε η δυνατότητα να εκμεταλλευτεί το γενικότερο κλίμα θαυμασμού τόσο για τα ιστορικά της μνημεία και την πολιτισμική κληρονομιά της, όσο και για τις υποδομές, τις συγκοινωνίες και την τουριστική της υποδομή. Σίγουρα η Ελλάδα απολαμβάνει μοναδική προβολή, γεγονός που συντελεί σημαντικά στην ανάνηψη του τουρισμού και την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.

Αναμφισβήτητα η νέα υποδομή που δημιουργήθηκε βελτίωσε σημαντικά τη λειτουργικότητα της Αθήνας και την έκανε πιο ελκυστική για την εγκατάσταση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε αυτή. Παράλληλα, τονίζεται ότι η ολοκλήρωση σημαντικών έργων κοινωνικής και πολιτιστικής υποδομής, καθώς και η ανακαίνιση, επέκταση και αναβάθμιση των τουριστικών μονάδων έδωσαν τη δυνατότητα στην Ελλάδα να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες – τουρίστες, υψηλού εισοδηματικού επιπέδου, και να διευρύνει το εύρος της τουριστικής περιόδου. Βέβαια, όπως υποστηρίζουν φορείς του τουρισμού, οι γενικές υποδομές, που έλαβαν κυρίως χώρα στην Αθήνα, δεν είναι από μόνες τους αρκετές για την ανάπτυξη του τουρισμού.

Επισημαίνεται ότι εάν δεν ληφθούν εγκαίρως τα μέτρα εκείνα τα οποία θα έχουν ως αποτέλεσμα να προσελκύσουν επισκέπτες στην πόλη τότε το αυξανόμενο δυναμικό σε κλίνες που διαθέτει σήμερα η Αθήνα θα αντιμετωπίσει σοβαρό πρόβλημα βιωσιμότητας. Ειδικό βάρος θα πρέπει επίσης, να δοθεί και στις ειδικές υποδομές οι οποίες είναι ικανές να εμπλουτίσουν και να διαφοροποιήσουν το τουριστικό προϊόν, συμβάλλοντας στην εξέλιξη των επιμέρους τουριστικών τομέων όπως είναι ο αθλητικός τουρισμός, ο συνεδριακός, ο εκθεσιακός κλπ.

Όσον αφορά στις ξένες επενδύσεις, σύμφωνα με το ΕΛΚΕ, εκτιμάται ότι τη διετία 2004-2005 αυξήθηκαν κατά 84%, γεγονός που δημιουργεί σημαντικές προοπτικές για την Ελλάδα. Παράλληλα, δεν πρέπει να ξεχνά κανείς ότι η χώρα μας έχει και άλλα πλεονεκτήματα όπως την πολιτική και την οικονομική σταθερότητα, τη γειτνίαση με ταχέως αναπτυσσόμενες αγορές των Βαλκανίων, της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Ευρώπης, αλλά και το σχετικά φθηνό και ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με το πλήθος των κλάδων που εμφανίζουν σημαντικές επενδυτικές προοπτικές, όπως οι κλάδοι του τουρισμού, των

τηλεπικοινωνιών, της ενέργειας, της επεξεργασίας τροφίμων, καθιστούν σαφή κίνητρα για την προσέλκυση επενδύσεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του κλίματος κατά τη μεταολυμπιακή περίοδο θα παίξει και η οικονομική πολιτική που θα εφαρμοστεί. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές στους τομείς όπου η ελληνική οικονομία παρουσιάζει χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες και προβλήματα, με σημαντικότερο το θεσμικό και φορολογικό πλαίσιο, προκειμένου να μπορέσει να βελτιωθεί αισθητά η κατάσταση αυτή. Ειδικότερα, όπως προτείνει ο ΣΕΒ, οι πολιτικές δράσεις θα πρέπει να κατευθυνθούν σε τέσσερις βασικούς τομείς έτσι ώστε να μεγιστοποιηθεί το συνολικό παραγωγικό αποτέλεσμα και να μπορέσει η χώρα να ανταποκριθεί στην αναπτυξιακή πρόκληση της μεταολυμπιακής εποχής. Οι τομείς αυτοί είναι:

- η αναβάθμιση της υποδομής, της οργάνωσης και της λειτουργίας των πόλεων
- ο τουρισμός
- η επέκταση της ελληνικής παραγωγής και
- η αξιοποίηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων.

Παρ' όλα αυτά σε βραχυχρόνιο ορίζοντα, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE) που συνδέει το κλίμα που διαμορφώνεται με τους Αγώνες, καταγράφονται μειωμένες προσδοκίες. Ειδικότερα, οι Αγώνες επιδρούν στις προσδοκίες με τρεις τρόπους:

- η ολοκλήρωση των έργων περιορίζει την ενεργό ζήτηση
- κατά τη διάρκεια της τέλεσης των Αγώνων θεωρήθηκε ότι δεν βελτιώθηκαν οι συνθήκες ζήτησης και ότι δεν ενισχύθηκε άμεσα η οικονομική δραστηριότητα
- συνειδητοποιείται σταδιακά το μεγάλο ύψος των δαπανών σε σχέση με τους αρχικούς προϋπολογισμούς.

Επιπλέον και οι προβλέψεις της Τράπεζας της Ελλάδος για την ελληνική οικονομία δεν παρουσιάζονται ιδιαίτερα αισιόδοξες αφού εκτιμάται ότι:

- Ο ρυθμός ανάπτυξης του ΑΕΠ θα μειωθεί. Η επιβράδυνση της ανάπτυξης οφείλεται κυρίως στη σημαντική κάμψη του τουρισμού, στο περιορισμό του ρυθμού ανόδου των καταναλωτικών δαπανών, στη σταδιακή μείωση του ρυθμού αύξησης των επενδύσεων και στα προβλήματα που παρουσιάζει ο κλάδος των κατασκευών.
- Οι δημόσιες δαπάνες θα μειωθούν κατά 2 δις ευρώ στην καλύτερη περίπτωση ή κατά 2,7 δις ευρώ στη χειρότερη.
- Το έλλειμμα το 2003, σύμφωνα με ανεπίσημες προβλέψεις, υπολογίζεται σε 4,2-4,3% του ΑΕΠ έναντι 3,2% του ΑΕΠ που είχε εκτιμηθεί αρχικά.

Με δεδομένα τα όσα αναφέρθηκαν, θα έλεγε κανείς ότι η επόμενη μέρα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 είναι φορτωμένη με δυσκολίες, όπως η δημοσιονομική κατάσταση η οποία εμφανίζεται χειρότερη από ότι

είχε εκμηθεύσει στο παρελθόν. Έτσι, στα πλαίσια μιας νέας αναπτυξιακής πολιτικής θα ήταν σημαντικό η χώρα να στρέψει την προσοχή της:

1. Στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση της ολυμπιακής περιουσίας. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις αν αξιοποιηθούν (με σύμπραξη, ενδεχομένως, ιδιωτικού και δημόσιου τομέα) και προβληθούν κατάλληλα, θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων στους τομείς του συνεδριακού τουρισμού και των διεθνών αθλητικών υπηρεσιών.
2. Στην ενίσχυση και άλλων κλάδων της ελληνικής οικονομίας, πέραν του κατασκευαστικού, όπως του τουρισμού, της μεταποίησης, των υπηρεσιών αλλά και του αγροτικού.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες υπήρξαν μια τεράστια και τολμηρή επένδυση και η επένδυση αυτή, όπως εκπιά ο επιχειρηματικός κόσμος, μπορεί να αποβεί αποδοτική. Η Ελλάδα απέδειξε ότι μια μικρή χώρα σε μέγεθος, αλλά με μεγάλη ιστορία και πολιτισμό επανέφερε την παγκόσμια γιορτή στις διαστάσεις που πρέπει να έχει, ισορροπώντας το θέαμα με το εμπορικό κέρδος. Για 7 μέρες η διεθνής κοινότητα είχε την ευκαιρία να γνωρίσει το νέο πρόσωπο της Ελλάδας, που λίγο θυμίζει πλέον πρόσωπο των περασμένων δεκαετιών.

Η θετική εικόνα που σχημάτισε η παγκόσμια κοινότητα για τη χώρα μας από την Ολυμπιάδα, όπως έχουν επισημάνει οι εκπρόσωποι όλων των παραγωγικών φορέων από τις πρώτες μέρες της διοργάνωσης, μπορεί και θα πρέπει να αξιοποιηθεί. Η αξιοποίηση, όμως, της ευνοϊκής αυτής συγκυρίας σχετίζεται άμεσα με την ανάγκη διαμόρφωσης ενός νέου προσώπου της ελληνικής οικονομίας. Κυρίαρχο ζητούμενο του εγχειρήματος αυτού είναι αφενός να διατηρηθούν και να ενισχυθούν περαιτέρω οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης και αφετέρου να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά και κυρίως να διαχυθούν ισότιμα οι ωφέλειες τους στην επικράτεια, προκειμένου η χώρα να τεθεί έμπρακτα σε τροχιά πραγματικής σύγκλισης.

Η ελληνική οικονομία πρέπει να αποκαταστήσει, πρώτα από όλα, τη χαμένη της αξιοπιστία και η δημοσιονομική εξυγίανση συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε εγχειρήματος που αποσκοπεί στην ουσιαστική ανάπτυξη και πρόοδο. Απαιτούνται μεγαλύτερες τομές για τον περιορισμό του δημόσιου χρέους, τον έλεγχο των πρωτογενών δαπανών, τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των αγορών διαμέσου της απελευθέρωσης των αγορών και της υλοποίησης των αναγκαίων διαρθρωτικών παρεμβάσεων.

Η ανάληψη δραστικών μέτρων και δομικών παρεμβάσεων για την απλοποίηση και βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, μέσα από την εφαρμογή σταθερών και διάφανων κανόνων (απλοποίηση αδειοδότησης, διευκόλυνση πρόσβασης στη χρηματοδότηση) και την αποτελεσματική ενίσχυση των επενδύσεων υποστηρίζεται ότι πρέπει να είναι κεντρικός πυλώνας του νέου προσώπου της οικονομίας. Η επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό ήταν και παραμένει πρωταρχική επιλογή των σύγχρονων οικονομιών στην προσπάθεια αύξησης της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας τους ενώ η περαιτέρω υλοποίηση έργων υποδομής θα πρέπει να στηριχθεί στην αξιοποίηση των χρηματοδοτικών οργανισμών μέσω της συγχρηματοδότησης (συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα).

Το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας επιδεινώνεται, ενώ αναμένονται εκ νέου πιέσεις και οξύτερος ανταγωνισμός από τα νέα κράτη - μέλη στις εξαγωγές προϊόντων χαμηλής και μέσης τεχνολογίας. Εξίσου ανησυχητική είναι και η εικόνα του δημόσιου χρέους το οποίο διατηρείται σε υψηλά επίπεδα, καθώς και η διεύρυνση της οικονομικής απόστασης μεταξύ του λεκανοπεδίου της Αττικής και της Περιφέρειας.

Εκείνο που έχει σημασία δεν είναι να βάλει κανείς απλώς στη ζυγαριά τα κέρδη και τις ζημιές, αλλά να δει πώς είναι δυνατό να αξιοποιηθούν, από εδώ και πέρα, και η τεράστια εμπειρία που αποκόμισε η χώρα, κυρίως στον τομέα της συλλογικής αυτοπειθαρχίας και μεθοδικότητας, αλλά και η υποδομή, κτιριακή και τεχνολογική. Θα πρέπει οι Ολυμπιακοί Αγώνες να επιφέρουν κάποιο κέρδος, στη γενικότερη "συμπεριφορά" του σύγχρονου Ελληνικού Κράτους και του σύγχρονου Έλληνα πολίτη. Θα πρέπει η αυτοπειθαρχία και ο σεβασμός στους κανόνες που παρουσιάστηκαν όλο αυτό το διάστημα, να γίνουν τρόπος ζωής. Τα όργανα του κράτους και γενικότερα οι δημόσιες υπηρεσίες οφείλουν να συνεχίσουν να είναι το ίδιο αποτελεσματικές και να βρίσκονται διαρκώς στην υπηρεσία του πολίτη, λειτουργώντας όπως ήταν υποχρεωμένες να λειτουργούν καθ' όλη τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων. Το συγκοινωνιακό δίκτυο, τέλος, οφείλει να παραμείνει ακριβές και ταχύ. Παράλληλα επιβάλλεται οι δρόμοι να παραμείνουν καθαροί, με τη συμβολή και των δήμων, αλλά και των πολιτών.

Συνολικά, θα πρέπει να διατηρηθεί αυτό που επί είκοσι μέρες έτυχε θαυμασμού από όλα τα κράτη του κόσμου. Επιδίωξη είναι να αξιοποιηθεί κατάλληλα η προβολή που επί τόσες μέρες είχε η χώρα και να ενισχυθεί η ασθμαίνουσα τουριστική της βιομηχανία, η οποία μπορεί να εξελιχθεί σε κύριο πλουτοπαραγωγικό κλάδο. Θα πρέπει να αξιοποιηθεί, το ταχύτερο δυνατόν η μόνη βιομηχανία που μπορεί να αποφέρει άμεσα οφέλη και για την οποία άλλωστε είμαστε γνωστοί διεθνώς, ο τουρισμός. Προϋπόθεση γι' αυτό είναι μια καλύτερη οργάνωση των υπηρεσιών που μπορεί η χώρα να προσφέρει, με συνεχή έλεγχο αυτών. Θα πρέπει επίσης ιδιαίτερη βαρύτητα να δοθεί στην σωστή λειτουργία των υποδομών. Ειδικότερα θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί κατάλληλα :

- η κτιριακή υποδομή των Ολυμπιακών Αγώνων με διεθνή συνέδρια και τη διοργάνωση και άλλων αθλητικών εκδηλώσεων, ώστε η Ελλάδα να καταστεί ένα διεθνές αθλητικό κέντρο και κόμβος "αθλητικού τουρισμού" καθώς και
- η υποδομή των νέων τεχνολογιών, άνευ των οποίων δεν θα ήταν δυνατή η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, θέτοντας την στην υπηρεσία του ευρύτερου κρατικού μηχανισμού, προκειμένου αυτός να καταστεί ταχύτερος σε λειτουργία και αποτελεσματικότερος.

Οι νέες τεχνολογίες μπορούν να αποδραχθούν χρήσιμες και για την ίδια την κυβέρνηση, προκειμένου αυτή να ελέγχει τις δραστηριότητες της σε επιμέρους τομείς κατά την ίδια έννοια που η οργάνωση του 2004 έλεγχε την ομαλή λειτουργία των Αγώνων σε όλα τα επίπεδα. Η ευκαιρία οικονομικής ανάκαμψης για την Ελλάδα παρουσιάζεται αυτή τη χρονική περίοδο, μετά από το τέλος της διεξαγωγής αυτού του πολιτιστικού, αλλά και οικονομικού γεγονότος.

βιβλιογραφία

- Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 και οι Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τουρισμό, Γρηγόρης Θ. Παπανίκος Αθήνα 1999
- «Ευχή αλλά και κατάρα αποτελούν οι Ολ.Αγώνες για την οικονομία» Παναγιώτης Κακουρής Ασφαλιστική Αγορά φ.322 άρθρο 10-11 (1/12/03)
- Πτυχιακή Εργασία με τίτλο «Ολυμπιακοί Αγώνες και η συμβολή της στην οικονομική ανάπτυξη της Αθήνας» Δελέγκου Δήμητρα και Κρίκου Μαρία Πάτρα 2001
- Πτυχιακή Εργασία με τίτλο «Η ανάληψη των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 και η συμβολή τους στην οικονομική και τουριστική ανάπτυξη της χώρας μας» Στροτάκης Βασίλειος και Αργυρόπουλος Κωνσταντίνος Πάτρα 2001
- Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών Περιοδικό Ανάπτυξη Αφιέρωμα «Η επόμενη μέρα των Ολυμπιακών Αγώνων» Τεύχος 10 Οκτώβριος 2004

Διαδίκτυο :

- <http://www.asda.gr/elxoroi/article0A3>
- <http://www.athens2004.com>
- <http://www.esee.gr/el>